

Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lagar om ändring av lagen om offentlig arbetskraftsservice och av vissa lagar som har samband med den

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås att lagen om offentlig arbetskraftsservice, lagen om utkomstskydd för arbetslösa, lagen om utkomststöd, lagen om statsandelar till kommunerna samt lagen om planering av och statsandel för social- och hälsovården skall ändras.

Avsikten är att förenhetliga finansieringen av arbetsmarknadsstödet och utkomststödet. Finansieringen av arbetsmarknadsstödet ändras i syfte att sporra de lokala aktörerna, i synnerhet kommunerna, till att effektivt åtgärda arbetslösheten. Enligt förslaget skall finansieringen av arbetsmarknadsstödet bestämmas utifrån grunden för arbetsmarknadsstödet och stödets varaktighet. Efter det att en person har fått arbetsmarknadsstöd för mer än 500 arbetslöshetsdagar skall staten och kommunen vardera finansiera hälften av arbetsmarknadsstödet vid arbetslöshet. Staten skall fortfarande svara för arbetsmarknadsstödet vid arbetslöshet till andra arbetslösa, arbetsmarknadsstödet och ersättningarna för uppehälle vid andra sysselsättningsfrämjande åtgärder och de stöd som betalas till arbetsgivaren av anslag för arbetsmarknadsstöd.

Utkomststödet struktur omdefinieras genom att stödet indelas i grundläggande utkomststöd och behovsprövat utkomststöd. Finansieringsstrukturen i fråga om utkomststödet ändras. Staten och kommunen skall delta med lika stora andelar i finansieringen av det grundläggande utkomststödet. Kommunen skall fortfarande betala det behovsprövade utkomststödet, som täcker särskilda utgifter inom utkomststödet, samt det förebyggande utkomststödet, och staten skall så som för närvarande delta i dessa kostnader inom ramen för systemet med statsandel för social- och hälsovården. Statens finansiering av de kostnader som det grundläggande utkomststödet medför skall betalas till kom-

munerna i form av en statsandel som täcker hälften av de faktiska kostnaderna för det grundläggande utkomststödet.

Kommunerna skall ersättas för de merkostnader som finansieringsreformen medför. Ersättningen dimensioneras för varje kommun så att ändringen genomförs på ett kostnadsneutralt sätt för kommunerna. Ersättningen genomförs genom att de kalkylerade statsandelarna för social- och hälsovården ökas och genom att utjämningsgränsen för den skatteinkomstbaserade utjämnningen av statsandelarna höjs. Dessutom kompenseras de kommunvisa konsekvenserna inom ramen för statsandelssystemet.

Det föreslås att det inom basservicen vid arbetskraftsbyråerna införs en i väsentlig grad noggrannare bedömning än för närvarande av de arbetslösas arbetsmarknadssituation. Vid bedömningen klarläggs de arbetslösas förutsättningar för den öppna arbetsmarknaden samt risken för förlängd arbetslöshet. Efter en viss arbetslöshetstid inleds en särskild aktiv period, under vilken de arbetslösa som omfattas av perioden på ett effektiviserat sätt erbjuds möjlighet till aktiva åtgärder.

Arbetsmarknadsstödet görs mer beroende av motprestationer. Det föreslås att personer som fått arbetsmarknadsstöd en lång tid skall förlora sin rätt till arbetsmarknadsstöd vid arbetslöshet, om de vägrar ta emot, lämnar eller blir uppsagda eller avstängda från ett arbete eller en sådan arbetskraftspolitisk åtgärd där de som deltar har rätt att få arbetsmarknadsstöd och ersättning för uppehälle.

Det föreslås att de sysselsättningsstöd som beviljas arbetsgivare skall revideras och att effekten av stöden skall förbättras genom att förutsättningarna för beviljandet görs tydligare. Det föreslås att det sammansatta stödet avvecklas som en separat stödförm. Arbets-

kraftsbyrån skall bevilja arbetsgivarna en enda stödform, lönesubvention. Storleken på, förutsättningarna för beviljande och finansieringen av lönesubventionen kan variera. Lönesubventionen skall bestå av en grunddel och en tilläggsdel. Grunddelen höjs till samma nivå som grunddagpenningen enligt utkomstskyddet för arbetslösa, och grunddelen finansieras i större omfattning än för närvarande av anslag för arbetsmarknadsstöd. Tilläggsdelen uppgår till högst 60 procent av grunddelen. Genom tilläggsdelen stöds möjligheterna att kombinera utbildning och in-

läring med understött arbete framför allt i företag. När svårssysselsatta arbetslösa anställs uppgår tilläggsdelen till högst 90 procent av grunddelen. Förutsättningarna för att tilläggsstöd skall betalas till kommunerna och för att företag skall beviljas lönesubvention lindras.

Propositionen hänför sig till budgetpropositionen för 2006 och avses bli behandlad i samband med den.

Lagarna avses träda i kraft den 1 januari 2006.

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL	1
INNEHÅLLSFÖRTECKNING.....	3
ALLMÄN MOTIVERING.....	6
1. Inledning	6
2. Nuläge	7
2.1. Lagstiftning och praxis.....	7
De senaste årens utveckling av det arbetskraftspolitiska systemet jämte lagstiftningen.....	7
Systemet med arbetsmarknadsstöd	9
Mottagare av arbetsmarknadsstöd	11
Systemet med utkomststöd och mottagarna av utkomststöd.....	12
Beviljande av utkomststöd till arbetslösa i vissa situationer	13
Finansiering av det grundläggande utkomstskyddet	14
Sysselsättningsstöd till arbetsgivare och sammansatt stöd.....	15
2.2. Den internationella utvecklingen och lagstiftningen	16
Danmark.....	16
Storbritannien.....	18
Nederländerna	18
Europeiska unionen.....	19
2.3. Bedömning av nuläget	19
Arbetsmarknadsstöd	19
Finansiering av arbetsmarknadsstödet och utkomststödet	20
Arbetsmarknadsstödet beroende av motprestationer	21
Utkomststöd	22
Sysselsättningsstöd och sammansatt stöd.....	22
3. Målsättning och de viktigaste förslagen.....	23
3.1. Målsättning.....	23
3.2. Alternativ	24
3.3. De viktigaste förslagen.....	25
Arbetsmarknadsstöd, utkomststöd och offentlig arbetskraftsservice	25
Förslag som gäller finansieringen	26
Ökade sysselsättningsmöjligheter för arbetslösa	27
Ökning av arbetsmarknadsstödet beroende av motprestationer	28
Övriga förslag som gäller utkomststödet.....	28
Lönesubvention	29
4. Propositionens konsekvenser	29
4.1. Ekonomiska konsekvenser	29
Aktivering av arbetsmarknadsstödet jämte finansieringsreform; kommunkompensation och revidering av utkomststödet	29
Arbetsmarknadsstöd	30
Utkomststöd	30
Kommunkompensation	31

Lönesubvention.....	32
Sjukförsäkringens dagpenningsservice och kompensation för den	32
4.2. Konsekvenser för myndigheterna	33
4.3. Samhälleliga konsekvenser	33
4.4. Konsekvenser för jämställdheten mellan könen	34
5. Beredningen av propositionen	34
5.1. Beredningsskeden och beredningsmaterial	34
5.2. Remissyttranden och hur de har beaktats.....	35
6. Samband med andra propositioner.....	36
DETALJMOTIVERING.....	38
1. Lagförslag.....	38
1.1. Lagen om offentlig arbetskraftsservice.....	38
1 kap. Allmänna bestämmelser.....	38
3 kap. Grunder för arbetskraftsbyråns service.....	38
5 kap. Jobbsökarplan	39
7 kap. Främjande av sysselsättning med hjälp av sysselsättningsanslag.....	39
1.2. Lagen om utkomstskydd för arbetslösa	44
1 kap. Allmänna bestämmelser.....	44
5 kap. Förutsättningar för erhållande av arbetslöshetsdagpenning	44
7 kap. Allmänna bestämmelser om arbetsmarknadsstöd	45
8 kap. Särskilda arbetskraftspolitiska begränsningar för arbetsmarknadsstöd.....	45
9 kap. Arbetsmarknadsstödet belopp och varaktighet	46
11 kap. Bestämmelser om verkställighet	46
12 kap. Sökande av ändring.....	47
13 kap. Bestämmelser om erhållande och utlämnande av uppgifter	47
14 kap. Särskilda bestämmelser	47
1.3. Lagen om utkomststöd	50
1.4. Lagen om statsandelar till kommunerna	55
1.5. Lagen om planering av och statsandel för social- och hälsovården	56
2. Närmare bestämmelser och föreskrifter.....	57
3. Ikraftträdande.....	58
4. Förhållande till grundlagen och lagstiftningsordning.....	58
LAGFÖRSLAGEN.....	62
om ändring av lagen om offentlig arbetskraftsservice	62
om ändring av lagen om utkomstskydd för arbetslösa	68
om ändring av lagen om utkomststöd.....	73
om ändring av lagen om statsandelar till kommunerna	76
om ändring av 18 § i lagen om planering av och statsandel för social- och hälsovården	77
BILAGA.....	78
PARALLELLTEXTER.....	78

om ändring av lagen om offentlig arbetskraftsservice	78
om ändring av lagen om utkomstskydd för arbetslösa	89
om ändring av lagen om utkomststöd.....	103
om ändring av lagen om statsandelar till kommunerna	110
om ändring av 18 § i lagen om planering av och statsandel för social- och hälsovården	112

ALLMÄN MOTIVERING

1. Inledning

För upprätthållandet av välfärdssamhället är det absolut nödvändigt för Finland att ha en hög sysselsättningsgrad. De viktigaste sysselsättningsmålsättningarna enligt programmet för statsminister Matti Vanhanens regering är att skapa 100 000 nya arbetstillfällen under regeringsperioden och att skapa förutsättningar för att en sysselsättningsgrad på 75 procent kan nås fram till 2011. För att sysselsättningsmålen skall nås förutsätts förutom en stark ekonomisk tillväxt och ökad efterfrågan på arbetskraft också reformer av utbudet på arbetskraft, med hjälp av vilka de ungas inträde på arbetsmarknaden kan tidigareläggas, de äldres tid i arbetslivet förlängas och arbetslösheten inom alla åldersgrupper sänkas.

Möjligheterna att svara på behovet av arbetskraft när befolkningens åldersstruktur förändras håller på att bli den viktigaste utmaningen när det gäller att höja sysselsättningsgraden. Från ingången av innevarande decennium till 2015 minskar arbetskraften med cirka en miljon personer, och under samma period beräknas 700 000 – 800 000 personer inträda på arbetsmarknaden. Förutom att förlänga tiden i arbetslivet är det nödvändigt att säkerställa att arbetslösa arbetssökande sysselsätts på de arbetsplatser som blir lediga. Om inte kraven på de arbetsplatser som blir lediga sammanfaller med de arbetslösas kunskaper och arbetsförmåga, kommer arbetsmarknaden redan under de närmaste åren att präglas av samtidig brist på arbetskraft och hög arbetslöshet. I dagens läge är största delen av de arbetslösa sådana personer i god arbetsför ålder som kommer att vara i arbetsför ålder också under nästa årtionde. Bättre möjligheter för arbetslösa att få arbete och deras placering på den öppna arbetsmarknaden utgör grunden för samhälls-ekonomisk tillväxt och trygghet av välfärdssamhället. Sänkt arbetslöshet leder omedelbart till att utgifterna för utkomstskyddet för arbetslösa sjunker och på längre sikt till att de totala utgifterna för att åtgärda

arbetslösheten sjunker.

För framsteg i riktning mot sysselsättningsmålen förutsätts ett helt nytt grepp och ändringar av verksamhetspolitiken. Omläggning av tyngdpunkten i fråga om arbetsmarknadsstödet från passivt stöd till aktivt stöd är en viktig arbetskraftspolitisk reform som stöder de arbetslösas möjligheter att bli sysselsatta och svarar mot framtida behov av arbetskraft. Enligt regeringsprogrammet och regeringens strategidokument, som antogs i april 2004, gäller följande för politikprogrammet för sysselsättning:

- en modell kommer att utvecklas, enligt vilken det efter en viss tid under vilken en person varit arbetslös som villkor för arbetsmarknadsstödet kommer att förutsättas att personen i fråga deltar i aktiveringsåtgärder, vilkas effektivitet förbättras. Ett villkor för genomförande av systemet är att man försäkrat sig om att mängden aktiveringsåtgärder är tillräcklig.

- olika finansieringsmodeller mellan kommunerna och staten undersöks, modeller med vilkas hjälp kommunerna sporras att effektivt åtgärda arbetslösheten. Eventuella reformer genomförs på ett för de olika kommunerna neutralt sätt.

I regeringsprogrammet konstateras dessutom att kvaliteten på och effektiviteten i stöd-sysselsättandet förbättras genom att till detta fogas lärande och utbildning i arbetet. Avsikten är att i allt högre grad försöka rikta in den aktiva arbetskraftspolitiken på de små och medelstora företagen så, att de arbetslösas möjligheter att bli sysselsatta inom den privata företagssektorn kan utökas med hjälp av den. Samtidigt ser man till att detta inte leder till snedvriden konkurrens. Dessutom utreder regeringen möjligheterna att införa en ny typ av sysselsättningsstöd: till en arbetsgivare som sysselsätter en handikappad eller begränsat arbetsför person skulle betalas ett sysselsättningsstöd dimensionerat enligt nedgången i arbetstagarens individuella arbetsförmåga. Sysselsättningsstödet skulle kunna beviljas för mycket lång tid, till och med permanent.

Förslagen enligt denna proposition, dvs. ökning av arbetsmarknadsstödet beroende av motprestationer och revidering av finansieringen av arbetsmarknadsstödet, revidering av systemet för finansiering av utkomststödet samt revidering av systemet med sysselsättningsstöd, bildar tillsammans med de övriga arbetskraftspolitiska revideringarna ett konsekvent åtgärds paket som sänker den strukturella arbetslösheten. Vid de servicecenter för arbetskraft som inrättats inom politikprogrammet för sysselsättning ordnar arbetskraftsbyråerna, kommunerna och Folkpensionsanstaltens byråer tillsammans med övriga serviceproducenter service för svårssysselsatta personer.

2. Nuläge

2.1. Lagstiftning och praxis

De senaste årens utveckling av det arbetskraftspolitiska systemet jämte lagstiftningen

Det arbetskraftspolitiska systemet omfattar passiva system och aktiva åtgärder. De passiva systemen utgörs av arbetslöshetsdagpenning, arbetsmarknadsstöd och arbetslöshetspension. Till de aktiva åtgärderna hör den basservice som tillhandahålls alla arbetslösa i form av offentlig arbetskraftsservice, och åtgärder som riktas till vissa grupper av arbetslösa. I basservicen ingår bl.a. arbetsförmedling, yrkesvals- och karriärplanering samt rådgivning, information och vägledning i fråga om att söka arbete och söka in till utbildning. Tjänster och åtgärder som tillhandahålls selektivt omfattar bl.a. arbetskraftspolitisk vuxenutbildning, olika former av arbetspraktik och sysselsättning med hjälp av sysselsättningsstöd. Arbetsmarknadsstöd hör också till de aktiva åtgärderna, eftersom stödet inte enbart syftar till att trygga försörjningen under arbetslöshetstiden.

Det är befogat att som bakgrund till aktivering av arbetsmarknadsstödet och de förslag som gäller sysselsättningsstödet granska vissa centrala reformer från åren efter recessionen på 1990-talet fram till nuläget. Reformerna har syftat till att främja tillträdet till arbetsmarknaden, förebygga utslagning, förbättra kunnandet, höja kompetensen för ar-

betsmarknaden, främja en välfungerande arbetsmarknad, livslångt lärande, motivation för arbetet och utveckling av arbetslivet. För en del av reformerna har det behövts lagstiftningsåtgärder, en del har genomförts genom andra styrsystem eller ändrade verksamhets sätt.

Efter den ekonomiska depressionen inleddes arbetet för att revidera arbetskraftspolitiken 1994 och 1995. Genom reformen av sysselsättningsstödet 1995 minskades stödformerna, utökades prövningsrätten och flexibiliteten i fråga om beviljandet av dem och blev det möjligt att kombinera arbetskraftsservice samt sysselsättningsfrämjande tjänster och arbetskraftspolitiska stöd. För arbetslösa började man då i form av systematiska servicehelheter ordna kombinationer av utbildning, rehabilitering och sysselsättningsåtgärder. Servicehelheterna har utvecklats kontinuerligt under de tio senaste åren.

En grundläggande reform av det arbetskraftspolitiska systemet initierades 1998. Revideringen fortgick och kompletterades i huvudsak genom de åtgärder som trädde i kraft 2001. Det huvudsakliga målet med reformen har varit att över hela linjen stärka de arbetslösas insatser för att söka arbete på eget initiativ. I detta syfte utökades stödåtgärderna när det gäller att söka arbete och infördes skyldighet att ta emot arbete. I reformen fastställdes att arbetslöshet som en relation mellan individen och staten är jobbsökning på heltid. Det skapades klarhet i de arbetslösas rättigheter och skyldigheter. De två första arbetslöshetsåren fastställdes som en aktiv basperiod för den arbetslösa, vilken åtföljs av en ny aktiv period, om arbetslösheten fortgår. Jobbsökarplaner, kompetensanalyser, jobbsökarutbildning och jobbsökarklubbar infördes. Sammansatt stöd infördes som en ny stödform i syfte att sysselsätta personer som varit arbetslösa länge och förebygga utslagning av dem.

Lagstiftningen om offentlig arbetskraftsservice och utkomtskydd för arbetslösa förtydligades och reviderades, dock utan att innehållet i eller förutsättningarna för att erhålla service, åtgärder och förmåner ändrades. Lagen om offentlig arbetskraftsservice (1295/2002) och den reviderade lagen om utkomtskydd för arbetslösa (1290/2002) träd-

de i kraft vid ingången av 2003.

Samarbetet mellan den offentliga arbetskraftsservicen och andra aktörer har utökats. Inom den strukturella reformen av den offentliga arbetskraftsservicen har det inrättats servicecenter för arbetskraft, vilka består av myndigheter och privata serviceproducenter på lokal nivå och vid vilka det bedrivs nätverkssamarbete i vida kretsar. Samarbetet har utvecklats inom lokala och regionala sysselsättningsstrategier och partnerskapsprojekt. Anskaffningen av tjänster av privata serviceproducenter i syfte att komplettera den offentliga arbetskraftsservicen har utökats (t.ex. stöd i fråga om livskompetens och sökande av arbete, kompetensanalyser samt jobbsökarförsöket). Lagen om sociala företag (1351/2003) trädde i kraft vid ingången av 2004.

Den arbetskraftspolitiska vuxenutbildningens kvalitet och verkningsfullhet har utvecklats. Arbetslivsnära arbetskraftspolitisk vuxenutbildning har utökats. De arbetslösa möjligheter att genomgå yrkesutbildning har breddats med hjälp av utbildningsdagpenning för arbetslösa. De yrkesverksammas möjligheter att utbilda sig har utökats med hjälp av vuxenutbildningsstöd och det s.k. Noste-programmet. Läroavtalsutbildningen har utökats i flera års tid.

Lagen om främjande av invandrares integration samt mottagande av asylsökande (493/1999) trädde i kraft i maj 1999. Med stöd av lagen uppgörs en integrationsplan för invandrare som är berättigade till arbetsmarknadsstöd eller utkomststöd. Lagstiftningen har skapat klarhet i verksamheten genom att fastställa rättigheter och skyldigheter för olika aktörer.

Merparten av finansieringen av Europeiska socialfondens program har riktats till förebyggande av långtidsarbetslöshet och ungdomsarbetslöshet samt förebyggande av utslagning. Ett centralt verksamhetsområde för programmen har varit att utforma servicehelheter genom samarbete mellan myndigheter och serviceproducenter. Arbetslösa ungdomars möjligheter att få arbete eller börja studera har understötts med hjälp av verkstadsverksamhet och läroavtalsutbildning.

Inom gruppen långtidsarbetslösa finns det personer som i praktiken inte kan sysselsättas

ens med hjälp av effektiva åtgärder. Långtidsarbetslösa förutsättningar att få pension har sedan 2001 utretts inom det s.k. ELMA-projektet. Lagen om pensionsstöd till långtidsarbetslösa (39/2005) trädde i kraft i maj 2005.

De aktiva programmen inom den offentliga arbetskraftsservicen består i huvudsak av arbetskraftspolitisk vuxenutbildning och arbete med sysselsättningsstöd. I statsbudgeten har nivån för genomförandet och anslagen för de aktiva programmen årligen dimensionerats i första hand enligt arbetslöshetsnivån. Nivån för de aktiva programmen var som högst 1997, då i genomsnitt ca 125 000 personer deltog i programmen. År 2005 beräknas i genomsnitt 87 350 personer omfattas av aktiva program, och det har reserverats anslag för arbetskraftspolitiska åtgärder till ett belopp av 477 miljoner euro. Dessutom beräknas 300 miljoner euro av utgifterna för arbetsmarknadsstödet gälla olika former av aktiva åtgärder. Den arbetskraftspolitiska aktiveringsgraden i Finland är förhållandevis låg. Av de gamla medlemsstaterna i Europeiska unionen har endast Storbritannien en lägre aktiveringsgrad än Finland. Med aktiveringsgrad avses i denna proposition andelen personer som deltar i arbetskraftspolitiska åtgärder av det sammanräknade antalet arbetslösa arbetssökande och personer som deltar i arbetskraftspolitiska åtgärder.

Grunderna för sociala förmåner som betalas på basis av arbetslöshet reviderades till största delen på 1980-talet. Efter det anpassades förmånssystemen till behoven i samband med massarbetslösheten till följd av recessionen på 1990-talet. Arbetsmarknadsstödet infördes 1994.

Socialskyddet reviderades på 1990-talet så att det till sin struktur alltid sporrar till att arbeta. Principen är att arbete alltid skall innebära bättre utkomst än socialskyddet. När det gäller låga inkomstnivåer är skillnaderna mellan socialskyddet och begynnelselönen dock fortfarande små. I vissa specialfall kan det fortfarande förekomma arbetslöshetsfällor. Utkomstskyddet för arbetslösa har reviderats genom att arbetsvillkoret har förlängts och genom att villkoren för behovsprövning och självriskt看 har ändrats. Samordningen av löneinkomster och utkomstskydd för ar-

betslösa har reviderats.

Stödande av sysselsättning har stått som mål i flera ekonomisk- och arbetsmarknadspolitiska lösningar. Under de senaste åren har det kunnat skönjas att ekonomisk tillväxt och stödande av sysselsättning har stått som mål för lönebildningen och avtalsverksamheten på arbetsmarknaden. Måttfulla lönelösningar och skattelättnader har kombinerats i de inkomstpolutiska lösningarna 1995 och därefter. Den relativt låga stegring i arbetskraftskostnaderna som inkomsttalen åstadkommit har ökat efterfrågan på arbetskraft. Löneutvecklingen på basis av ökningen av den genomsnittliga samhällsekonomiska produktiviteten har däremot bidragit till att öka behovet av att minska arbetskraften inom branscher med den svagaste produktivetsutvecklingen och stärkt efterfrågan på arbetskraft inom branscher med hög produktivitet.

Beskattningen av arbete har lindrats regelbundet sedan 1996. Lindringarna av beskattningsgrunderna har riktats till beskattningen av förvärvsinkomster och bikostnader vid sysselsättning. Avgiftsbelastningen för arbetskraftsintensiva företag samt små och medelstora företag har underlättats genom graderingar av arbetsgivares socialförsäkringsavgifter. Hinder för småföretags tillväxtpöjligheter har undanröjts genom att flexibilitet har införts i fråga om den nedre gränsen för mervärdesbeskattningen. Nya småföretag och arbetstillfällen har uppkommit till följd av skatteavdrag för hushållsarbete. Företagens konkurrenskraft och tillväxtföretagens utvecklingsmöjligheter har dessutom understötts genom näringspolitiska åtgärder.

En central målsättning för den aktiva socialpolitiken är att förbättra servicen för arbetslösa som riskerar att bli utslagna. Syftet med lagen om arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte (189/2001) är att förebygga utslagning och främja sysselsättningen av dem som länge varit arbetslösa. Lagen trädde i kraft i september 2001. Arbetskraftsbyrån och kommunen skall utarbeta en aktiveringsplan tillsammans med dem som uppfyller aktiveringsvillkoret. Om det i samband med att aktiveringsplanen utarbetas bedöms att personen inte kan erbjudas arbetskraftspolitiska åtgärder, skall kommunen som en sista metod ordna arbetsverksamhet i rehabiliterings-

syfte för den arbetslösa. Staten betalar kommunen ersättning för anordnande av arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte samt dessutom statsandel för social- och hälsovården. Arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte ingår i utbudet av aktiva socialpolitiska metoder, och det är ofta nödvändigt att kombinera den med andra former av socialservice. Arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte kan därför ordnas på deltid. Syftet med arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte och övriga former av socialservice som kombineras med den är att förbättra personens förutsättningar så att han eller hon kan hänvisas till arbetskraftspolitiska åtgärder. Å andra sidan är arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte den sista formen av aktiv verksamhet för dem som blivit permanent utslagna från arbetsmarknaden, och därför har det inte föreskrivits någon maximal tid för hur länge arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte kan fortgå.

Förutsättningarna för erhållande av utkomststöd har ändrats som ett led i den aktiva socialpolitiken. Den som ansöker om utkomststöd skall anmäla sig som arbetssökande vid arbetskraftsbyrån, om inte han eller hon av de skäl som fastställs i lag är förhindrad att ta emot arbete. Vägran att ta emot arbete eller delta i en arbetskraftspolitisk åtgärd utan giltig orsak kan leda till att utkomststödet grunddel sänks. I april 2002 inleddes ett försök med prioriterade inkomster i fråga om utkomststödet.

Systemet med arbetsmarknadsstöd

Bestämmelser om arbetsmarknadsstöd finns i lagen om utkomtskydd för arbetslösa. Genom arbetsmarknadsstödet tryggas försörjningen för en arbetslös arbetssökande under den tid han eller hon söker arbete och förbättrar sina förutsättningar att få tillträde till eller återinträda på arbetsmarknaden. Arbetsmarknadsstödet betalas till en arbetssökande som inte under tiden före arbetslösheten varit etablerad på arbetsmarknaden eller vars rätt till arbetslöshetsdagpenning har upphört när maximitiden har uppnåtts. För att få arbetsmarknadsstöd skall en arbetslös arbetssökande registrera sig som arbetslös arbetssökande vid arbetskraftsbyrån, söka heltidsarbete samt vara arbetsför och stå till ar-

betsmarknadens förfogande på de villkor som allmänt tillämpas på arbetsmarknaden. Heltidsstudier och företagsverksamhet på heltid utgör hinder för att arbetsmarknadsstöd skall betalas.

Arbetsmarknadsstöd kan också betalas för tiden för arbetskraftspolitiska åtgärder och arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte samt till invandrare under tiden för integration. Arbetsgivare som anställer arbetslösa arbetssökande kan stödjas genom arbetsmarknadsstöd som annars skulle betalas till arbetsökandena (sammansatt stöd). Under vissa förutsättningar kan arbetsmarknadsstödet också användas för att uppmuntra till att ta emot arbete genom att arbetsmarknadsstödet beviljas som ersättning för kostnader för mottagande av arbete (resebidrag).

Arbetsmarknadsstödet varaktighet har inte begränsats. Arbetsmarknadsstöd betalas för högst fem dagar i veckan. År 2005 uppgår det fulla arbetsmarknadsstödet till 23,24 euro per dag. Till den som är berättigad att få arbetsmarknadsstöd betalas dessutom barnförhöjning för barn under 18 år som är beroende av denne för sin försörjning. Utgångspunkten är att behov av ekonomiskt stöd förutsätts för att arbetsmarknadsstöd vid arbetslöshet skall erhållas. Med vissa undantag minskar den arbetsökandes och dennes makes eller makas inkomster arbetsmarknadsstödet. Till dem som deltar i vissa arbetskraftspolitiska åtgärder och i arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte betalas ersättning för uppehälle som ersättning för kostnaderna för uppehälle. Till den som får utkomststöd och som deltar i arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte betalas på motsvarande sätt sysselsättningspenning och reseersättning.

Arbetsmarknadsstödet är alltid sekundärt i förhållande till den utkomst som fås på basis av arbete. Mottagaren av arbetsmarknadsstöd skall uppfylla de allmänna villkoren för erhållande av arbetslöshetsförmåner. Stödtagaren har allmän skyldighet att aktivt söka arbete och utbildning. En arbetssökande som är arbetslös på grund av egen verksamhet eller egna val förlorar arbetsmarknadsstödet för viss tid eller tills vidare.

En arbetssökande som inte står till arbetsmarknadens förfogande har inte rätt att få arbetsmarknadsstöd. Arbetsmarknadsstödet

kan börja betalas ut på nytt när den arbetssökande på ett tillförlitligt sätt har visat att den begränsning han eller hon uppgett tidigare har undanröjts. När en person som är berättigad till arbetsmarknadsstöd vägrar ta emot arbete eller annars visar att han eller hon inte vill ta emot arbete, bestäms påföljderna i enlighet med 2 kap. 9–21 § i lagen om utkomstskydd för arbetslösa och i huvudsak på samma sätt som för dem som är berättigade till arbetslöshetsdagpenning.

Arbetslöshetens längd inverkar på den arbetssökandes skyldigheter, som blir mera omfattande när arbetslösheten förlängs. I början av arbetslösheten är den arbetssökande skyldig att ta emot arbete eller utbildning som erbjuds honom eller henne individuellt. Efter att en jobbsökarplan har utarbetats är han eller hon dessutom skyldig att delta i de i jobbsökarplanen fastställda sysselsättningsfrämjande åtgärder som arbetskraftsbyrån erbjuder honom eller henne. Om det inte är uppenbart onödigt, skall jobbsökarplanen utarbetas senast när arbetslösheten har varat i fem månader utan avbrott. Jobbsökarplanen skall då vara specificerad. En specificerad jobbsökarplan innehåller arbets- eller utbildningsplatser som den arbetssökande kan söka, andra sysselsättningsfrämjande åtgärder eller åtgärder som hänför sig till utredande av arbetsförmågan eller hälsotillståndet. När arbetslösheten har varat i minst fem månader utan avbrott är den arbetssökande också skyldig att på eget initiativ söka sig till arbete, utbildning och arbetskraftspolitiska åtgärder om vilka avtalats i den specificerade jobbsökarplanen.

För att arbetsmarknadsstöd skall betalas ut förutsätts dessutom att personen uppfyller de särskilda arbetskraftspolitiska villkoren för arbetsmarknadsstödet. Bestämmelser om särskilda arbetskraftspolitiska begränsningar för arbetsmarknadsstöd finns i 8 kap. i lagen om utkomstskydd för arbetslösa. Till arbetsmarknadsstödet beroende av motprestationer hänför sig särskilda förutsättningar för unga som saknar yrkesutbildning samt begränsningar i anslutning till arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte. I kapitlet finns dessutom bestämmelser som gäller väntetid och invandrades skyldighet att delta i integrationsåtgärder.

En ung person som saknar yrkesutbildning förlorar sin rätt till arbetsmarknadsstöd vid arbetslöshet om han eller hon visar att han eller hon inte vill ta emot arbete. En ung person förlorar sin rätt till arbetsmarknadsstöd vid arbetslöshet också om han eller hon utan giltig orsak låter bli att söka till yrkesutbildning eller lämnar eller blir avstängd från sådan utbildning. En ung person har då inte rätt till arbetsmarknadsstöd förrän han eller hon fyller 25 år, avlägger examen för ett yrke eller i minst fem månader har utfört sådant arbete, deltagit i sådan arbetspraktik, arbetsprövning eller arbetskraftspolitisk vuxenutbildning som räknas in i arbetsvillkoret.

I vissa situationer ersätts jobbsökarplanen med en aktiveringsplan. En aktiveringsplan som avses i lagen om arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte skall utarbetas för en till arbetsmarknadsstöd berättigad person under 25 år för vilken utarbetats en specificerad jobbsökarplan och som fått arbetsmarknadsstöd för minst 180 arbetslöshetsdagar under de tolv senaste kalendermånaderna eller som fått arbetslöshetsdagpenning för maximitiden. En aktiveringsplan skall utarbetas för en till arbetsmarknadsstöd berättigad arbetslös person som fyllt 25 år och för vilken redan utarbetats en specificerad jobbsökarplan, efter det att han eller hon har fått arbetsmarknadsstöd för minst 500 arbetslöshetsdagar eller när han eller hon efter det att maximitiden för arbetslöshetsdagpenning har uppnåtts har fått arbetsmarknadsstöd för minst 180 arbetslöshetsdagar.

En arbetslös arbetssökande under 25 år kan inte utan påföljder vägra delta i arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte, om det inte finns någon giltig orsak till vägran. Vägran innebär att den arbetssökande för en bestämd tid förlorar sin rätt till arbetsmarknadsstöd vid arbetslöshet. En arbetssökande som fyllt 25 år är inte skyldig att delta i arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte även om sådan verksamhet ingår i den aktiveringsplan som utarbetats tillsammans med honom eller henne.

Mottagare av arbetsmarknadsstöd

Enligt Folkpensionsanstaltens statistiska uppgifter fanns det ca 143 000 mottagare av

arbetsmarknadsstöd vid utgången av januari 2005. En klar majoritet av mottagarna var unga under 25 år, ca 15 procent. Dessutom fanns det ca 15 000 arbetstagare till vilkas arbetsgivare betalades sammansatt stöd. Arbetsmarknadsstöd för minst 500 arbetslöshetsdagar hade betalats ut till 81 000 personer, 56 procent av stödtagarna. Den aktiva användningen av arbetsmarknadsstödet rör sig kring 26 procent.

Arbetsmarknadsstödet har i praktiken blivit ett långvarigt utkomstskydd för en stor grupp arbetslösa. Också på 2000-talet har arbetslösheten i stor utsträckning och i jämn takt fortsatt att förlängas till långtidsarbetslöshet och kronisk arbetslöshet oavsett ett stort antal reviderade aktiverings- och serviceprogram. Antalet arbetslösa som fått arbetsmarknadsstöd i fyra till åtta års tid har ökat oavbrutet och kraftigt. Inom kategorin för strukturell arbetslöshet har varannan person fått arbetsmarknadsstöd för minst 500 arbetslöshetsdagar. Av alla arbetslösa arbetssökande är således var fjärde en arbetslös person som fått arbetsmarknadsstöd i minst två år. Merparten av dem som fått arbetsmarknadsstöd länge är trots allt i god arbetsför ålder. Av dem som fått arbetsmarknadsstöd för minst 500 arbetslöshetsdagar är mer än 75 procent under 55 år och nästan hälften under 45 år.

Kännetecknande för sådana mottagare av arbetsmarknadsstöd som fått arbetslöshetsdagpenning för maximitiden är att de är äldre och har sämre utbildning än andra arbetslösa samt att andelen begränsat arbetsföra (handikappade) är stor. En majoritet av dem har inte på många år arbetat på den öppna arbetsmarknaden.

Sådana mottagare av arbetsmarknadsstöd som inte har uppfyllt arbetsvillkoret för arbetslöshetsdagpenning är yngre än de som fått arbetslöshetsdagpenning för maximitiden. Denna grupp har klart mindre erfarenhet av den öppna arbetsmarknaden än i snitt, trots att en klar majoritet har minst utbildning på andra stadiet. Nedsatt funktionsförmåga (handikapp) förekommer inte heller mera allmänt än bland andra arbetslösa. En klar majoritet av dem som tillhör gruppen har inte varit arbetslösa två år efter det att arbetslösheten började. Trots allt fortsätter också en del av den här gruppen att få arbetsmark-

nadsstöd en lång tid. Andelen personer som övergått till att inte längre tillhöra arbetskraften var två gånger högre än i snitt. Största delen av dem som övergått till att inte längre tillhöra arbetskraften har börjat studera.

De regionala skillnaderna är stora när det gäller antalet mottagare av arbetsmarknadsstöd och strukturen i fråga om mottagarna. Det största antalet mottagare av arbetsmarknadsstöd finns i områden där folkmängden och arbetskraftens volym är störst. Nästan hälften av hela landets mottagare av arbetsmarknadsstöd finns inom områdena för de fyra största arbetskrafts- och näringscentralerna (Nyland, Birkaland, Tavastland och Egentliga Finland). I förhållande till alla arbetslösa i området är andelen mottagare av arbetsmarknadsstöd som fått arbetsmarknadsstöd länge på grund av arbetslöshet störst i Tavastland, Nyland, Mellersta Finland, Sydöstra Finland och Norra Karelen. I dessa regioner har mer än en femtedel av de arbetslösa fått arbetsmarknadsstöd för en arbetslöshetstid som är längre än fyra år.

Också när det gäller deltagandet i arbetskraftspolitiska åtgärder är skillnaderna stora mellan olika regioner. Inom områdena för Kajanalands, Norra Savolax, Österbottens och Södra Österbottens arbetskrafts- och näringscentraler är aktiveringsgraden högre än 30 procent. Nyland och Tavastland har de klart lägsta aktiveringsgraderna.

Deltagandet i åtgärder avviker mellan olika grupper av arbetslösa. Ungefär hälften av dem som får arbetsmarknadsstöd har deltagit i någon åtgärd under de tolv senaste månaderna. En analys av vissa bakgrundsvariabler visar att deltagandet i aktiva åtgärder varierar bland mottagarna av arbetsmarknadsstöd. Aktiveringsgraden är högre än i snitt bland unga personer under 25 år som inte uppfyller arbetsvillkoret och för vilka aktiveringsgraden på lång sikt var 31 procent. Oavsett typen av utkomstskydd för arbetslösa är kvinnornas genomsnittliga aktiveringsgrad på lång sikt klart högre än männens.

Deltagandet i åtgärder varierar enligt typen av utkomstskydd för arbetslösa och enligt arbetslöshetens längd. Sådana mottagare av arbetsmarknadsstöd som varit arbetslösa vid utgången av 2002 deltog rätt aktivt i åtgärderna i början av stödperioden, men aktive-

ringsgraden sjönk när arbetslösheten förlängdes. För dem som fått arbetsmarknadsstöd allra längst var aktiveringsgraden på lång sikt ca 15 procent. När det gäller mottagare av förtjänstskydd varierar aktiveringsgraden på motsatt sätt än när det gäller mottagare av arbetsmarknadsstöd: ju längre personen har varit arbetslös, desto större del av tiden har han eller hon deltagit i åtgärder.

Kuvnings- och utslagningsprocessen bland dem som fått arbetsmarknadsstöd länge inverkar på deltagandet i åtgärderna. Av dem som fått arbetsmarknadsstöd sedan 1994 har bara 10 procent deltagit i aktiva åtgärder. En jämförelse av män och kvinnor visar att det är vanligare att män blir utslagna eller slutar försöka få arbete, vilket i viss mån också hänför sig till stigande medelålder och låg utbildningsnivå.

Systemet med utkomststöd och mottagarna av utkomststöd

Utkomststödet är ett stöd inom socialvården som tillgrips som en sista utväg och med vars hjälp en person och familj tryggas minst en sådan försörjning som är oundgänglig för ett människovärdigt liv. I 19 § 1 mom. i grundlagen sägs att alla som inte förmår skaffa sig den trygghet som behövs för ett människovärdigt liv har rätt till oundgänglig försörjning och omsorg. Utkomststödet är en viktig penningförmån som tryggar denna rättighet, och rätten till utkomststöd är subjektiv.

Bestämmelser om utkomststöd finns i lagen (1412/1997) och statsrådets förordning (66/1998) om utkomststöd. Enligt 13 § i socialvårdslagen (710/1982) skall kommunen såsom en av de till socialvården hörande uppgifterna sörja för att utkomststöd ges personer som vistas i kommunen. Skyldighet att ordna utkomststöd anges i 14 § 1 mom. i lagen om utkomststöd, där det sägs att utkomststöd beviljas av organet i den kommun inom vilken personen eller familjen stadigvarande vistas. Utkomststöd beviljas på ansökan. Uppgifter i anslutning till verkställigheten av stödet sköts av det kollegiala organ som avses i 6 § i socialvårdslagen. Organets beslutanderätt kan genom en instruktion överföras på tjänstemän som lyder under or-

ganet, och i praktiken fattas besluten om utkomststöd i dagens läge av tjänstemän.

Rätt till utkomststöd har var och en som är i behov av stöd och inte kan få sin utkomst genom förvärvsarbete, verksamhet som företagare, med hjälp av andra förmåner som tryggar utkomsten, genom andra inkomster eller tillgångar, genom omvårdnad från en sådan persons sida som är försörjningspliktig gentemot honom eller henne eller på något annat sätt. Utkomststödet beviljas på basis av skillnaden mellan de utgifter som berättigar till stödet och de disponibla inkomsterna och tillgångarna. Utkomststödet är skattefri inkomst.

Utgifter som berättigar till utkomststöd omfattar de utgifter som hör till grunddelen samt övriga utgifter som beaktas i behövlig utsträckning (tilläggsdel). Dessutom kan kommunen enligt prövning bevilja förebyggande utkomststöd.

Till de utgifter som täcks med grunddelen hör utgifter för kost och kläder, smärre hälso- och sjukvårdsutgifter samt utgifter som beror på personlig hygien och hemmets hygien, användning av lokaltrafik, prenumeration på dagstidning, televisionslicens, användning av telefon, hobby- och rekreationsverksamhet samt motsvarande utgifter som hänför sig till en persons och familjs dagliga uppehälle. Dessutom ingår i grunddelen 7 procent av det nödvändiga beloppet av boendeutgifterna enligt 6 § i lagen om bostadsbidrag (408/1975).

Grunddelen för ensamstående och ensamstående föräldrar fastställs i 9 § 1 mom. i lagen om utkomststöd. För andra personer bestäms grunddelen på basis av familjeförhållanden och boende i gemensamt hushåll som en andel av grunddelen för ensamstående, samt för barn enligt barnens ålder och antal. Grunddelen påverkas också av kommungruppen. I 2 § i förordningen om utkomststöd sägs att beloppen av grunddelen justeras enligt bestämmelserna i lagen om folkpensionsindex (456/2001).

I utkomststödet beaktas utöver grunddelen särskilt i behövlig utsträckning i enlighet med 7 § 3 mom. i lagen och 1 § i förordningen om utkomststöd andra utgifter på grund av boende och andra hälso- och sjukvårdsutgifter än de som ingår i grunddelen, utgifter för barndagvård samt övriga utgifter som på

grund av en persons eller familjs särskilda behov eller förhållanden ansetts nödvändiga för tryggnad av försörjningen eller främjande av förmågan att klara sig på egen hand. Som en persons eller familjs särskilda behov eller förhållanden kan anses t.ex. långvarigt utkomststöd, en långvarig eller svår sjukdom samt särskilda behov i anslutning till barns hobbyverksamhet. Som utgifter på grund av särskilda behov kan enligt 1 § 3 mom. i förordningen undantagsvis beaktas även boendeutgifter som vanligen täcks med utkomststödet grunddel, dvs. den självriskandel om 7 procent som ingår i bostadsbidragets grunddel kan minskas eller slopas.

Antalet hushåll som fått utkomststöd har minskat successivt från mitten av 1990-talet, då antalet mottagare steg till ca 350 000 hushåll. Antalet hushåll som fått utkomststöd länge och deras andel av alla stötagare ökade betydligt på 1990-talet. Andelen långvariga klienter minskade något i slutet av decenniet, men andelen har ökat på nytt under 2000-talet. Av de långvariga mottagarna av utkomststöd är en betydande del arbetslösa, ensamstående personer.

Enligt Statistikcentralens statistiska uppgifter var arbetslöshetsgraden bland befolkningen i arbetsför ålder i Finland 9,0 procent 2003. Enligt uppgifter från Forsknings- och utvecklingscentralen för social- och hälsovården (Stakes) var arbetsmarknadsstödet den huvudsakliga inkomstkällan för 45,5 procent av de hushåll som fått utkomststöd i november 2003. Inkomstrelaterad arbetslöshetsdagpenning var den huvudsakliga inkomstkällan för 3,4 procent.

Enligt Stakes förhandsstatistik beviljades ca 252 000 hushåll med sammanlagt ca 409 000 personer utkomststöd 2004. Brutto-utgifterna för utkomststödet uppgick till 461,4 miljoner euro.

Beviljande av utkomststöd till arbetslösa i vissa situationer

Utformningen av lagstiftningen om social trygghet på 1990-talet siktade till att ge lagstiftningen en struktur som sporrar till att arbeta och främjar sysselsättning. Sådana element ingår också i lagen om utkomststöd.

Enligt 2 a § i lagen om utkomststöd kan ut-

komststödets grunddel sänkas, om en arbetslös person som ansöker om utkomststöd inte anmäler sig som arbetssökande vid arbetskraftsbyrån. Skyldigheten att anmäla sig som arbetssökande gäller inte den som t.ex. studerar på heltid, är arbetsförmögen eller är förhindrad att ta emot arbete på grund av anstaltsvård eller på grund av en sjukdom som en läkare konstaterat.

Enligt 10 § i lagen om utkomststöd kan utkomststödets grunddel likaså sänkas om en person utan grundad anledning vägrar ta emot ett arbete som erbjuds eller vägrar delta i en sådan arbetskraftspolitisk åtgärd som under en skälig tid skulle trygga hans eller hennes försörjning. Grunddelen kan också sänkas, om sökanden genom sin försummelse har föranlett att arbete eller en arbetskraftspolitisk åtgärd inte har kunnat erbjudas.

Grunddelen för en person som omfattas av lagen om arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte kan sänkas om han eller hon har vägrat delta i utarbetandet av en aktiveringsplan eller om han eller hon är under 25 år och utan giltig orsak har vägrat delta i arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte eller avbrutit eller av eget förvållande varit tvungen att avbryta arbetsverksamheten i rehabiliteringssyfte.

Till 11 § i lagen om utkomststöd fogades temporärt genom lag 49/2005 ett nytt 3 mom., enligt vilket minst 20 procent av förvärvsinkomsterna, dock högst 150 euro per månad, inte beaktas som inkomster för den som ansöker om utkomststöd. Maximibeloppet av de prioriterade inkomster som avses i lagrummet bestäms för varje hushåll. Det handlar om ett försök som inleddes den 1 april 2002. Då trädde en temporär ändring av lagen om utkomststöd i kraft, enligt vilken inkomsterna på motsvarande sätt inte skulle beaktas, dock så att den övre gränsen var 100 euro. Den nya försökslagen gäller till utgången av 2006. Syftet med försöket är att sporra mottagarna av utkomststöd till att skaffa sig extra inkomster och på så vis främja stödtagarnas möjligheter att bli sysselsatta.

Kommunen kan dessutom i enlighet med de grunder den bestämmer använda förebyggande utkomststöd för att främja socialvårdsklienternas möjligheter att bli sysselsatta.

Finansiering av det grundläggande utkomstskyddet

Arbetsmarknadsstödet betalas helt och hållet av statens medel. Utgifterna för arbetsmarknadsstödet uppgår till nästan 1 miljard euro och utgör nästan hälften av utgifterna under arbetsministeriets huvudtitel i statsbudgeten. Staten finansierar också helt och hållet de ersättningar för uppehälle som betalas ut för tiden för arbetskraftspolitiska åtgärder och arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte.

Kommunen svarar för finansieringen av utkomststödet. De utgifter som föranleds av att utkomststöd beviljas omfattas av statsandelsystemet enligt lagen om planering av och statsandel för social- och hälsovården (733/1992). Utgifterna beaktas som statsandelsutgifter, vilket innebär att staten i snitt deltar i utgifterna för utkomststödet med en andel som motsvarar statsandelsprocenten. Statsandelen riktas dock till olika kommuner på olika sätt; inte direkt enligt en enskild kommuns utgifter för utkomststödet.

De direkta arbetslöshetskostnaderna för den offentliga sektorn består i huvudsak av utkomstskydd för arbetslösa, bostadsbidrag och utkomststöd samt förlorade intäkter av skatter och avgifter. Eftersom arbetsmarknadsstödet och grunddelen av utkomstskyddet för arbetslösa samt bostadsbidraget och statsandelen för utkomststödet betalas av statens budgetmedel, riktas merparten av de direkta arbetslöshetskostnaderna till statens budgetekonomi.

När en arbetslös person som får arbetsmarknadsstöd blir sysselsatt gäller enligt en utredning av Statens ekonomiska forskningscentral att den direkta nyttan huvudsakligen riktas till staten, eftersom staten sparar in på kostnaderna för arbetsmarknadsstöd och bostadsbidrag. Dessutom är den ökning av statens inkomstskatter och indirekta skatter som följer av sysselsättandet större än ökningen av kommunalskatten, eftersom kommunalskatten för låg- och medelinkomsttagare är förhållandevis låg till följd av förvärvsinkomstavrdraget. Beroende på typen av hushåll för den person som blir sysselsatt uppgår nyttan för staten av de offentliga samfundens totala nytta till 50—60 procent, och kommu-

nernas andel till ca 10 procent.

Sysselsättningsstöd till arbetsgivare och sammansatt stöd

Bestämmelser om sysselsättningsstöd till arbetsgivare finns i 7 kap. i lagen om offentlig arbetskraftsservice. Arbetsgivare kan beviljas sysselsättningsstöd för lönekostnader och för att trygga försörjningen för en arbetslös person. Stöden beviljas inom ramen för anslagen i statsbudgeten, och beviljandet baserar sig på arbetskraftspolitisk ändamålsenlighet och prövning. I 7 kap. 6—8 § i lagen om offentlig arbetskraftsservice finns dock bestämmelser om regional garanti och sysselsättningskyldighet. En kommun som sysselsätter arbetslösa på basis av garantin och skyldigheten har lagstadgad rätt till sysselsättningsstöd.

Av sysselsättningsanslag stöds i synnerhet sysselsättning av unga, långtidsarbetslösa och handikappade samt förebyggs förlängd arbetslöshet och utjämnas regionala skillnader i arbetslösheten. För att stöd skall beviljas förutsätts att arbetskraftsbyrån har utarbetat en jobbsökarplan tillsammans med den arbetssökande. Arbetskraftsbyrån beviljar sysselsättningsstöd och stödet betalas ut av arbetskrafts- och näringscentralen.

Sysselsättningsstöd för lönekostnader kan beviljas för arbete som utförs i anställningsförhållande. Enligt de s.k. tågordningsbestämmelserna försöker man i första hand med hjälp av arbetskraftsservicen sysselsätta arbetssökande genom lediga arbetsplatser eller hänvisa till utbildning som främjar möjligheterna att få arbete. Om den arbetssökande inte lyckas bli sysselsatt genom arbetskraftsservice eller effektiviserade åtgärder som hans eller hennes individuella situation kräver, kan arbetskraftsbyrån bevilja arbetsgivaren sysselsättningsstöd för lönekostnaderna.

Vid sysselsättning med hjälp av stödet bestäms anställningsvillkoren enligt arbetsavtalslagen. Av sysselsättningsanslag kan sysselsättningsstöd beviljas företag, kommuner, samkommuner och sammanslutningar samt andra arbetsgivare, t.ex. stiftelser eller privata hushåll. Statliga ämbetsverk och inrättningar anvisas stöd i form av anslag enligt 7 kap. 4 § i lagen om offentlig arbetskraftsser-

vice.

Syftet med arbete som ordnas med hjälp av sysselsättningsstöd och läroavtalsutbildning är framför allt att via ökad arbetserfarenhet främja möjligheterna att placeras i arbete för sådana arbetslösa som inträder på arbetsmarknaden, förbättra de arbetslösas yrkeskicklighet och kunnande, främja möjligheterna för arbetssökande som varit arbetslösa länge att återinträda på den öppna arbetsmarknaden, tillsammans med andra sysselsättningsfrämjande åtgärder förbättra de arbetslösas sysselsättningsmöjligheter och anpassning till strukturella förändringar i arbetslivet samt förhindra att de arbetslösa blir utslagna från arbetsmarknaden.

Arbetsgivaren beviljas inte sysselsättningsstöd, om anställningsförhållandet har inletts före beslutet om beviljande av stöd. I 7 kap. 2 § i lagen om offentlig arbetskraftsservice bestäms dessutom om begränsningar i fråga om beviljandet av stödet, vilka behövs för att trygga de övriga arbetstagarnas ställning, förhindra en snedvriden konkurrens och säkra att målet med stödet uppnås.

Arbetskraftsbyrån prövar sysselsättningsstödet belopp från fall till fall. Det lägsta beloppet motsvarar beloppet av normalt sysselsättningsstöd, 19,85 euro per dag. Det högsta stödet motsvarar beloppet av normalt sysselsättningsstöd förhöjt med 80 procent, 35,72 euro per dag. För att normalt och förhöjt sysselsättningsstöd skall betalas ut till fullt belopp förutsätts att arbetstiden för den sysselsatta är minst 85 procent av den normala arbetstiden inom branschen.

Sysselsättningsstöd kan beviljas för högst tio månader i sänder. Ett undantag är läroavtalen, där sysselsättningsstöd kan beviljas för hela den period som avtalet gäller. Sysselsättningsstöd kan beviljas för högst 24 månader i sänder för lönekostnaderna för en handikappad person och arbetsplanerare. Sociala företag kan dessutom på vissa villkor få stöd för en längre tid än andra arbetsgivare. Stöd betalas för de dagar för vilka arbetsgivaren är skyldig att betala lön, dock för högst fem dagar i veckan.

För att företag skall beviljas sysselsättningsstöd förutsätts i regel att det arbetsavtal som företaget ingår med den som sysselsätts gäller tills vidare. Ett företag kan beviljas

stöd också på grundval av ett arbetsavtal för viss tid, om företaget ingår ett arbetsavtal med den arbetslösa, ordnar ett förberedande arbetstillfälle som anknyter till servicehelheten för förbättrande av förutsättningarna för sysselsättande av en arbetslös som är svår att sysselsätta, anställer en långtidsarbetslös som ersättare för en altemneringsledig arbetstagar, anställer en arbetslös för skogsförbättringsarbeten eller med sammansatt stöd.

I 7 kap. 6 § i lagen om utkomstskydd för arbetslösa finns grundläggande bestämmelser om sammansatt stöd. Utgångspunkten är att vid sidan om lagen om utkomstskydd för arbetslösa är bestämmelserna om sysselsättningsstöd tillämpliga på sammansatt stöd.

Med sammansatt stöd avses stöd där arbetsmarknadsstödet betalas till arbetsgivaren antingen separat eller tillsammans med sysselsättningsstöd. Med sammansatt stöd kan sysselsättas en person som är berättigad till arbetsmarknadsstöd och till vilken har betalats arbetslöshetsdagpenning för maximitiden eller arbetsmarknadsstöd för minst 500 arbetslöshetsdagar. Sammansatt stöd beviljas inte statliga ämbetsverk eller inrättningar.

Sammansatt stöd kan beviljas till fullt belopp också för deltidsarbete. Till registrerade föreningar eller stiftelser som inte har som mål att skaffa vinst eller utöka förmögenheten kan i stöd betalas ett belopp som motsvarar lönekostnaderna när någon sysselsätts med hjälp av sammansatt stöd. Till andra arbetsgivare kan i form av stöd betalas högst ett belopp som motsvarar lönekostnaderna. Sammansatt stöd kan beviljas för högst 24 månader i sänder för främjande av sysselsättningen av samma person. Stödet har graderats så att under det första året kan både sysselsättningsstöd och arbetsmarknadsstöd betalas till arbetsgivaren. Under det andra året kan högst arbetsmarknadsstödet andel betalas till andra arbetsgivare än sociala företag.

Arbetskraftsbyrån bestämmer på arbetskraftspolitiska grunder beloppet av sysselsättningsstöd i det sammansatta stödet. Sysselsättningsstödet andel kan uppgå till högst det normala sysselsättningsstödet. Inom det sammansatta stödet betalas arbetsmarknadsstödet till fullt belopp. Folkpensionsanstalten beviljar och betalar ut arbetsmarknadsstödet andel.

Sammansatt stöd har som ett tidsbegränsat försök kunnat beviljas arbetsgivare som sysselsätter en person som fått arbetsmarknadsstöd för minst 200 arbetslöshetsdagar. Inom försöket med arbetsmarknadsstöd beviljas stödet till beloppet av arbetsmarknadsstödet utan någon andel för sysselsättningsstöd. Försöket med sammansatt stöd upphör vid utgången av 2005. Stöd som beviljats inom försöket kan dock betalas ut högst till utgången av 2007.

Av arbete som utförts med hjälp av sammansatt stöd kan hälften räknas in i arbetsvillkoret för arbetslöshetsdagpenning, om sammansatt stöd har betalats till fullt belopp, dvs. i sammansatt stöd har också betalats en andel för sysselsättningsstöd.

2.2. Den internationella utvecklingen och lagstiftningen

Danmark

I Danmark stöds arbetsmarknadens funktion genom omfattande aktiva arbetskraftspolitiska insatser, där balansen mellan den arbetssökandes rättigheter och skyldigheter betonas. En aktiv arbetskraftspolitik utgör ett centralt led i den arbetsmarknadsmodell som siktar till att kombinera flexibilitet och trygghet på arbetsmarknaden. Arbetsmarknaden är flexibel genom att lönebildningen sker på lokal nivå och uppsägningsskyddet är svagt. Det ekonomiska skyddet vid arbetslöshet har ordnats genom en hög och långvarig inkomstrelaterad arbetslöshetsdagpenning. År 2003 hade Danmark den högsta sysselsättningsgraden bland EU-länderna (75,1 procent). I slutet av 1990-talet var arbetslöshetsgraden som lägst under 5 procent, men i början av 2000-talet har den stigit till 5,6 procent.

I Danmark har rikligt med anslag använts för arbetskraftspolitiska program. Aktiveringsgraden bland de arbetslösa, 47,2 procent, är hög vid en europeisk jämförelse. Anslagen för aktiva program är tredubbelt så stora som i Finland, trots att arbetslöshetsgraden har varit drygt hälften av arbetslöshetsgraden i Finland.

Inom den arbetskraftspolitiska reform som inleddes 2002 har tonvikten i servicen över-

förts till arbetslöshetsperiodens början i syfte att stödja sökande av arbete och snabb sysselsättning. Den arbetssökande sammanställer och för själv, inom utsatt tid, in uppgifter om sin kompetens, utbildning och arbetskarriär i arbetsförmedlingens datasystem. Det här är ett villkor för fortsatt utbetalning av utkomstskyddet för arbetslösa. Alla arbetssökande deltar i en kartläggning (profilering) vid arbetskraftsbyrån, där sannolikheten för att den arbetssökande skall bli sysselsatt och den arbetssökandes behov av service bedöms. Den arbetssökande får diskutera med en arbetskraftsrådgivare varannan eller var tredje månad.

Om arbetslösheten fortgår längre än ett år inleds en aktiveringsperiod. De arbetskraftspolitiska åtgärderna pågår i genomsnitt i sex månader. Om en arbetslös blir arbetslös på nytt efter de aktiva åtgärderna, ges ett nytt erbjudande senast efter sex månader. Arbetssökande vilkas arbetslöshet med sannolikhet antas bli långvarig har möjlighet att ta del av åtgärderna i ett tidigt skede. För unga inleds aktiveringsperioden senast efter det att arbetslösheten varat i sex månader.

Kravet att stå till arbetsmarknadens förfogande genomförs också i praktiken på ett systematiskt sätt genom att arbetsplatser eller aktiva åtgärder erbjuds regelbundet. Arbetssökandena skall söka arbete och delta i den utbildning som erbjuds. Tiderna utan ersättning motsvarar i stora drag lagstiftningen i Finland. Det har konstaterats att individuella arbets- och aktiveringserbjudanden effektiviserar det egna sökandet av arbete så att de egna insatserna för att söka sig ut på den öppna arbetsmarknaden ökar innan den aktiva perioden inleds. Det har därmed konstaterats att aktiveringsprogrammen stöder insatserna för att söka sig till arbete och förebygger att arbetslösheten förlängs.

Det socialskydd som betalas på basis av arbetslöshet består av en frivillig arbetslöshetsförsäkring och ett kommunalt socialbidrag, till vilket personer som saknar försäkring och personer som fått arbetslöshetsdagpenning för maximitiden är berättigade. I Danmark finns inte några stödformer som motsvarar arbetsmarknadsstödet eller grunddagpenningen enligt utkomstskyddet för arbetslösa.

Arbetslöshetsdagpenningen har en hög ersättningsgrad. Maximitiden fyra år fördelas på en ettårig stödperiod och en treårig aktiveringsperiod. Arbetssökandena har rätt till aktiveringsperioden och också skyldighet att delta i den med hot om att förlora utkomstskyddet för arbetslösa. För låginkomsttagare är ersättningsgraden 90 procent av de tidigare inkomsterna, dock högst 1 850 euro i månaden. Längden på utkomstskyddet för arbetslösa har förkortats stegvis samtidigt som ersättningsgraden har höjts. Arbetsvillkoret är 52 veckor under en granskningsperiod som omfattar tre år. Den tid en person utför arbete med sysselsättningsstöd eller deltar i andra arbetskraftspolitiska åtgärder räknas inte in i arbetsvillkoret för utkomstskydd för arbetslösa.

Socialbidraget finansieras av kommunerna. Av skattemedlen beviljar staten kommunerna 50 procent i stöd för de kostnader som bidraget medför. För personer som fyllt 25 år är socialbidraget 1 120 euro i månaden (för försörjningspliktiga 1 490 euro). Socialbidragsbeloppet och finansieringsandelarna är desamma oavsett om personen är arbetslös eller deltar i åtgärder.

Arbetskraftspolitiken genomförs med hjälp av två separata servicesystem. Staten ansvarar för arbetskraftsbyråerna, som tillhandahåller arbetskraftsservice för personer som omfattas av arbetslöshetsförsäkring. Arbetslösa som får kommunalt socialbidrag omfattas av den aktivering som kommunerna anordnar. På hösten 2004 initierades en sammanslagning av den offentliga arbetskraftsservicen och den kommunala aktiveringen vid nya arbetskraftsbyråer, där arbetsförvaltningen och kommunen tillsammans tillhandahåller service oavsett vilka förmåner de arbetslösa får.

Den offentliga arbetskraftsservicens samarbete med aktörer utanför förvaltningen har ökat genom att arbetskraftsservice anskaffas av andra serviceproducenter. Samarbetet mellan arbetskraftsmyndigheterna och arbetsmarknadsorganisationerna har varit mycket intensivt. I Danmark har det rått en vidsträckt enighet om de arbetskraftspolitiska riktlinjerna och genomförandet av dem.

Storbritannien

I Storbritannien steg sysselsättningsgraden under hela 1990-talet. År 2003 var den 71,8 procent. Under motsvarande tidsperiod sjönk arbetslöshetsgraden från 10 procent till 5 procent. Långtidsarbetslösheten har sjunkit mycket snabbt. I Storbritannien är nivån på de sociala förmånerna förhållandevis låg och förmånerna är riktade.

Arbetskraftsbyråerna och de byråer som hade ansvarat för utkomstskyddet för arbetslösa slogs samman 1996. Samtidigt sammanfördes de olika formerna av utkomstskydd för arbetslösa till ett enda stöd för arbetssökande (Jobseeker's Allowance). Syftet med reformen var att aktivera framför allt arbetslösa och personer som stod utanför arbetskraften. Inom den offentliga arbetskraftsservicen betonas individuell handledning, rådgivning och effektivt sökande av arbete i stället för omfattande aktiva program. År 2002 var den arbetskraftspolitiska aktiveringsgraden 17 procent, dvs. den lägsta i EU-länderna.

Den aktiva arbetskraftspolitiken baserar sig till stor del på olika New Deal-program för olika målgrupper. I programmet New deal for young people deltar 18–24-åriga arbetsökande som varit arbetslösa i sex månader. De unga inleder programmet med fasen Gateway, som omfattar fyra månader och där en personlig arbetskraftsrådgivare söker arbete åt de unga. Om det inte hittas något arbete, har de unga möjlighet att delta i ett aktivt program. Alternativet är studier på heltid eller arbetspraktik i högst tolv månader med ett stöd som motsvarar arbetslöshetsförmånen eller sex månaders arbete i en frivilligorganisation, inom den offentliga sektorn eller hos någon annan arbetsgivare. Om den unga återgår till att vara arbetslös efter aktiveringsperioden, inleds en uppföljningsperiod, som omfattar åtgärder som i princip är desamma som under Gateway-fasen.

Enligt utvärderingsundersökningar har New Deal-programmen haft betydande sysselsättningseffekter. Efter 2001 har programmen utvidgats till nya målgrupper. Programmet New deal for 25 plus riktas till arbetssökande som fyllt 25 år och som varit arbetslösa i minst 18 månader. Programmet omfattar per-

sonlig rådgivning, en tre månaders aktiveringsperiod och en uppföljningsperiod.

Vägran att delta i aktiva åtgärder leder till att arbetslöshetsförmånen avbryts för en viss tid. Motsvarande program har också genomförts för ensamstående föräldrar, handikappade och äldre. För dessa är inte vägran förenad med förvägran av förmånerna.

Nederländerna

I Nederländerna steg sysselsättningsgraden till 73,5 procent på 1990-talet och arbetslöshetsgraden sjönk snabbt från mer än 12 procent till ca 5 procent. I bakgrunden till den snabba ekonomiska tillväxten och den minskade arbetslösheten har funnits samarbetsavtal mellan regeringen och arbetsmarknadsparterna. Samarbetsavtalen har syftat till att skapa nya arbetstillfällen med hjälp av flexibla lönelösningar, överkomliga arbetskraftskostnader och skattelindringar. Aktiveringsreformer som gällt den sociala tryggheten och arbetskraftspolitiken samt aktiva arbetskraftspolitiska reformer har bidragit till utvecklingen.

Ett särdrag på den nederländska arbetsmarknaden är att deltidsarbete står för en stor del av sysselsättningen. År 2003 arbetade 45 procent av arbetskraften på deltid. När sysselsättningsgraden omvandlas till att gälla heltidsarbete blir den således inte speciellt hög, trots att minskningen av arbetslösheten har nått goda resultat. Ett problem på arbetsmarknaden är att en stor del av befolkningen i arbetsför ålder står utanför arbetsmarknaden.

Medlen för aktiv arbetskraftspolitik har ökats och samtidigt har kostnaderna för utkomstskyddet för arbetslösa minskat. Aktiveringsgraden bland arbetslösa har successivt höjts till 63 procent. Finansieringen av aktiva åtgärder har utökats genom att nivån på förmånerna vid arbetslöshet och arbetsoförmåga har sänkts upprepade gånger. Utkomstskyddet för arbetslösa omspänner högst fem år. Samarbete med den privata arbetskraftsservicen har varit en central princip för revideringen av den offentliga arbetskraftsservicen. Den offentliga arbetskraftsservicen koncentreras trots allt till problemområden på arbetsmarknaden: svårssysselsatta personer och

lindring av rekryteringsproblem. Unga som inte får arbete inom ett år erbjuds understött arbete inom den offentliga, privata och tredje sektorn. Det förutsätts att alla arbetslösa har en aktiveringsplan.

År 2002 inrättades 131 arbets- och utkomstcentraler, där uppgifter inom den offentliga arbetskraftsservicen, sociala trygghetsuppgifter och uppgifter inom det kommunala sociala arbetet sammanfördes. Verksamhetssättet är likartat som vid de finländska servicecentren för arbetskraft.

Efterfrågan på arbetskraft har understötts kraftigt genom en särskild stödlösning för arbetsgivarna i fråga om lågavlönat arbete (SPAK-systemet). Arbetsgivare som sysselsatt långtidsarbetslösa har dessutom beviljats betalningslättnader, och arbetsgivarens socialskyddsavgifter har sänkts inom de lägsta löneklasserna. Som mest omfattade SPAK-systemet nästan 900 000 löntagare, men när arbetslösheten minskat har man småningom börjat avveckla stödsystemet, och de medel som frigörs har överförts till skattelättnader inom de lägsta inkomstklasserna i syfte att sporra till att ta emot arbete.

Europeiska unionen

Utgångspunkterna för revideringen av arbetsmarknadsstödet och verksamhetspolitiken motsvarar Europeiska sysselsättningsstrategin, vars viktigaste målsättning är att förebygga långtidsarbetslöshet, aktivera arbetslösa och lägga om prioriteringen i förmånsystemen.

2.3. Bedömning av nuläget

Arbetsmarknadsstöd

Det arbetskraftspolitiska systemet har reviderats ett flertal gånger under de senaste åren. Likaså har socialpolitiken aktiverats. Genom revideringarna har sökande av arbete på eget initiativ utökats och möjligheterna för arbetslösa att bli sysselsatta har förbättrats. Sysselsättningen har därför utvecklats i positiv riktning för dem som före sin arbetslöshet varit etablerade i ett arbete eller som annars har goda yrkesfärdigheter. Likaså har antalet unga arbetslösa arbetssökande minskat be-

tydligt.

Trots att systemen ständigt har förnyats och trots att det har bedrivits en ekonomisk politik som siktat till att öka sysselsättningen, har flödet till förlängd arbetslöshet dock fortgått också efter recessionen under åren med kraftig ekonomisk tillväxt och bättre sysselsättning. Den minskade arbetslösheten efter 1994 har kommit till uttryck framför allt i antalet mottagare av inkomstrelaterad dagpenning enligt utkomstskyddet för arbetslösa har minskat. Antalet mottagare av inkomstrelaterad dagpenning var som högst vid utgången av 1993, mer än 330 000 personer, och efter det har antalet minskat till 120 000 vid utgången av juni 2005. Från ingången av 1994 ökade antalet mottagare av arbetsmarknadsstöd på två år till 200 000 personer, och efter det har antalet minskat till ca 140 000. I januari 2005 fanns det 118 000 arbetslösa mottagare av arbetsmarknadsstöd.

Antalet personer som omfattas av strukturell eller kronisk arbetslöshet är fortfarande högt. Största delen av dem som ingår i den grupp som omfattas av strukturell eller kronisk arbetslöshet får arbetsmarknadsstöd. Till den strukturella arbetslösheten hänförs åtminstone långtidsarbetslösa, upprepat arbetslösa och personer som blir arbetslösa efter att ha omfattats av arbetskraftspolitiska åtgärder eller som efter att ha deltagit i en åtgärd tar del i en åtgärd på nytt. Enligt arbetsförvaltningens statistik har det funnits ca 170 000 sådana personer under de senaste åren. Enligt Simo Aho's undersökning "Kroonisen työtömyyden laajuus, rakenne ja syntytausta", som baserar sig på material från Statistikcentralen, omfattades ca 155 000 arbetssökande av kronisk arbetslöshet år 2000. Med kronisk arbetslöshet avses att den arbetssökande inte på länge nämnvärt arbetat på den öppna arbetsmarknaden.

Den förändrade arbetslöshetsstrukturen har också i väsentlig grad påverkat hela systemet med utkomstskydd för arbetslösa. Den ursprungliga avsikten var att systemet med utkomstskydd för arbetslösa skulle trygga de arbetslösas försörjning under en tillfällig och kort tid medan de sökte arbete. Till följd av ökad arbetslöshet och ökad långtidsarbetslöshet fick systemet på 1990-talet allt fler drag av ett allmänt system för utkomststöd.

Samtidigt har beröringspunkterna mellan det orsaksbaserade utkomstskyddet och utkomstskyddet som en sista utväg samt systemens arbetskraftspolitiska konsekvenser accentuerats.

Arbetsmarknadsstödet var avsett som ett stöd av tillfällig karaktär under tiden för arbetskraftspolitiska åtgärder, vilket samtidigt skulle trygga stödtagarens försörjning medan han eller hon sökte arbete. I samband med beredningen av systemet med arbetsmarknadsstöd antogs att ca 75 procent av mottagarna av arbetsmarknadsstödet skulle vara unga som inträdde på arbetsmarknaden och återstoden, 25 procent, långtidsarbetslösa. I själva verket är ca 85 procent av mottagarna i dag personer över 25 år. I motsats till vad som avsågs har arbetsmarknadsstödet i praktiken blivit ett led i den sociala trygghet som gäller som en sista utväg. Undersökningar och statistiska uppgifter visar att en stor del av de arbetslösa drivs till arbetsmarknadsstödet utan att knappt alls ha deltagit i aktiva åtgärder på flera år. Å andra sidan är ungefär hälften av mottagarna av utkomststöd arbetslösa personer. Den andel som i form av utkomststöd betalas ut till denna grupp har karaktär av ett stöd som kompletterar försörjningen, och stödbeloppet är litet. Stöden betalas dock en lång tid så att de överlappar varandra. Av alla mottagare av utkomststöd får ungefär en fjärdedel stöd under nästan hela året. En betydande del av dem som fått stöd länge är enpersonshushåll.

Med varaktigheten för arbetsmarknadsstöd som betalats för arbetslöshetsdagarna som måttstock har strukturen beträffande mottagarna av arbetsmarknadsstöd försvårats under hela den tid stödsystemet gällt, även om merparten av dem som fått arbetsmarknadsstöd länge är i god arbetsför ålder. Likaså fortsätter arbetslösa mottagare av arbetsmarknadsstöd att drivas in i förlängd arbetslöshet. Antalet mottagare av arbetsmarknadsstöd och stödkostnaderna har hållits på en hög nivå.

Gruppen arbetslösa som fått arbetsmarknadsstöd länge är så stor och mångfasetterad att det är svårt att förklara fenomenet enbart med bristen på arbete. Arbetslösheten inom gruppen kan inte heller generellt förklaras med att personerna är arbetsoförmögna eller

annars så utsatta att inga tjänster eller metoder hade kunnat förebygga utslagningen av dem.

Möjligheterna att uppnå målet med arbetsmarknadsstödet och öka den aktiva användningen av stödet är också ofta förenade med många andra problem. De regionala skillnaderna är stora när det gäller antalet mottagare av arbetsmarknadsstöd och strukturen i fråga om mottagarna. När det gäller mottagarnas deltagande i arbetskraftspolitiska åtgärder är skillnaderna stora mellan olika regioner. Deltagandet i åtgärderna avviker också mellan olika grupper av arbetslösa.

Som en allmän slutsats kan konstateras att systemet med arbetsmarknadsstöd i sin nuvarande form inte fungerar enligt det ursprungliga syftet och inte är tillräckligt effektivt. Den utveckling som beskrivs ovan har ägt rum oberoende av konjunkturväxlingarna och den allmänna utvecklingen på arbetsmarknaden. Det visar att det finns strukturella problem inom systemet med arbetsmarknadsstöd. Problemen består framför allt i felaktiga styrande effekter inom systemen för finansiering av arbetsmarknadsstödet och utkomststödet samt det tidsmässigt obegränsade arbetsmarknadsstödet.

Finansiering av arbetsmarknadsstödet och utkomststödet

För att förhindra att arbetslösheten förlängs eller för att den som varit arbetslös länge skall återinträda på arbetsmarknaden förutsätts det ofta åtgärder som ökar arbetsmarknadsberedskapen och rehabiliterande åtgärder. Om ingen erbjuder sysselsättningsmöjligheter är det omöjligt för den offentliga arbetskraftsservicen eller andra serviceproducenter att förmedla sysselsättningsmöjligheter till de arbetslösa. Kommunen intar en nyckelposition som den som erbjuder sysselsättningsmöjligheter och ordnar sådana på det lokala planet. På kort sikt kan åtgärderna medföra höga kostnader för den offentliga sektorn, och det är inte säkert att en arbetslös snabbt blir sysselsatt på den öppna arbetsmarknaden ens efter sådana åtgärder. Kortsiktiga ekonomiska drivfjädrar kan då styra det allmänna till lösningar som är ogynnsamma med tanke på sysselsättningen.

I relationen mellan kommunen och staten kan ekonomiska drivfjädrar på det lokala planet styra utvecklingen i en riktning som innebär att benägenheten att aktivera i synnerhet personer som varit arbetslösa länge och arbetslösa som tillhör riskgrupperna avtar. Sannolikheten för förfarandet ökar i synnerhet i sådana fall då arbets- eller aktiveringserbjudandena kan leda till att de arbetslösa vägrar ta emot de åtgärder som erbjuds. När det gäller de direkta kostnaderna för kommunen innebär en indragning av arbetsmarknadsstödet för viss tid eller tills vidare nästan utan undantag att utgifterna för utkomststödet ökar.

Att aktiveringsbenägenheten avtar i sådana situationer innebär att förmånssystemen har en inofficiell och inkorrekt styrande effekt. Finansieringssystemen bör styra även det allmännas verksamhet så att utgångspunkten alltid är att främja de arbetslösas möjligheter att bli sysselsatta.

Arbetsmarknadsstödet beroende av motprestationer

Som ett system i anslutning till systemet med utkomstskydd för arbetslösa är arbetsmarknadsstödet också i dagens läge en förmån som är beroende av motprestationer. Eftersom arbetsmarknadsstödet är tidsmässigt obegränsat, förutsätts dock alltid för beroendet av motprestationer att den arbetssökande erbjuds en individuell arbets- eller utbildningsplats eller en individuell sysselsättningsfrämjande åtgärd.

Antalet individuellt anvisade arbeten har ständigt minskat sedan 1995. Enligt arbetsförvaltningens statistik var antalet inte högre än ca 42 000 år 2003, medan antalet närmade sig 200 000 år 1995. Antalet platser som anmäldes som lediga till Arbetskraftsbyrån minskade inte under den nämnda tidsperioden. Också i en omfattande undersökning om arbetsförmedling av Statens ekonomiska forskningscentral (Työvoiman hankinta julkisessa työväilyksessä, Valtion taloudellinen tutkimuskeskus, VATT-tutkimuksia 107) har anvisande av arbete bedömts som en synnerligen verkningsfull metod i processen för att besätta arbetsplatser. Det minskade antalet anvisade arbeten har också delvis be-

rott på förändringen på arbetsmarknaden och på övergången till praxis med information om arbeten inom arbetsförmedlingsservicen. År 2003 angavs tider utan ersättning på basis av vägran att ta emot arbete i något mer än 7 500 fall, medan antalet t.ex. under den ekonomiska depressionen 1991 närmade sig 20 000. I dagens läge finns det två orsaker till merparten av tiderna utan ersättning: personen lämnar arbetet och personen vägrar delta i en sysselsättningsfrämjande åtgärd. När antalet anvisade arbeten har minskat har det blivit allt lättare att hållas kvar inom systemet med arbetsmarknadsstöd, även om förmånstagaren inte uppriktigt söker arbete eller står till arbetsmarknadens förfogande. Bedömningarna av om en person står till arbetsmarknadens förfogande har också minskat när antalet sysselsättnings- och utbildningsåtgärder har minskat.

Bestämmelserna om beroende av motprestationer har ändrats med anledning av att arbetsmarknaden har förändrats. I lagstiftningen har tonvikten överförs till övervakning av att den arbetssökande söker arbete på eget initiativ och att jobbsökarplanen genomförs. Vägran att utarbeta en jobbsökarplan och uteblivet genomförande av planen har dock i praktiken mycket sällan haft påföljder för utkomstskyddet för arbetslösa.

Övergången till informativ arbetsförmedling har i praktiken inneburit att den arbetssökandes skyldighet att ta emot det arbete som erbjuds inte fullgörs i den form som utkomstskyddets beroende av motprestationer och dess försäkringskaraktär skulle förutsätta. Det finns fortfarande brister också i serviceprocessen inom den offentliga Arbetskraftsbyråns tjänst, i synnerhet i jobbsökarplanerna. I det sammandrag av den interna revisionen vid Arbetsministeriet som sammanställt för tiden maj-juni 2005 konstateras bl.a. att när det gäller revisionsiakttagelserna noteras den låga nivån på jobbsökarplanerna vid de Arbetskraftsbyråer som granskats. Planerna har en obetydlig betydelse som dokument som styr sökandet av arbete. Utarbetandet av jobbsökarplaner har också minskat. År 2003 utarbetades ca 240 000 jobbsökarplaner, medan mer än 500 000 planer utarbetades och uppgaderades ännu år 2000.

Tillsammans med de sinsemellan olika fi-

nansieringsarrangemangen för arbetsmarknadsstödet och utkomststödet har den utveckling som beskrivs ovan försvårat möjligheterna att utforma en konsekvent aktiveringspolitik på lokal nivå. Arbetsmarknadsstödet sekundära karaktär i förhållande till den utkomst som fås av arbete genomförs inte heller på ett genuint sätt. Tillsammans med andra orsaker har detta medfört långa arbetslöshetsperioder för en del av mottagarna av arbetsmarknadsstöd.

Utkomststöd

Det är inte motiverat att överlag göra utkomststödet mera beroende av motprestationer. Eftersom utkomststödet är en förmån som tryggar försörjningen i sista hand, går det inte t.ex. att helt förvägra stödet eller begränsa dess varaktighet.

Sysselsättningsstöd och sammansatt stöd

De arbetskraftspolitiska åtgärdernas inverkan på den senare sysselsättningen för dem som deltagit i åtgärderna har bedömts i många undersökningar. Resultaten är till övervägande del likriktade, och också internationella jämförelser stöder de resultat som fåtts i Finland. Effekresultaten av olika åtgärder beror i väsentlig grad av hur åtgärderna riktats till olika kundkategorier. Nettoeffekten av åtgärderna är relativt sett bättre inom de grupper som har sämre förutsättningar att bli sysselsatta. Arbete med sysselsättningsstöd inom den privata sektorn har de klart bästa omedelbara sysselsättningseffekterna. Sysselsättningseffekterna är goda också i sådana fall då personer har sysselsatts med deltidstillägg, läroavtalsstöd eller startpeng. Arbetskraftsservice som dimensionerats enligt den arbetssökandes behov och arbetssökningsträning har visat sig ha goda sysselsättningseffekter. Yrkesinriktad vuxenutbildning påverkar sysselsättningen i någon mån, men effekterna varierar från en målgrupp till en annan. De sysselsättande effekterna är obetydliga för den offentliga sektorn, vilket i första hand beror på att den offentliga sektorn bara sällan har möjligheter att sysselsätta i permanenta anställningsförhållanden. Den offentliga sektorn är också en arbetsgi-

varpost som erbjuder möjligheter till arbete för de svårast sysselsatta. Åtgärdernas verkningfullhet är också förknippad med efterfrågan på arbetskraft inom lågproduktiva branscher och matchningsproblemen på arbetsmarknaden samt arbetsmarknadsituationen i området.

Även om stöd för lönekostnaderna beviljas och betalas ut till arbetsgivaren, påverkas stödbeloppet av omständigheter och behov som hänför sig till den arbetslösa arbetssökande. I dagens läge är grunderna för bestämmandet av stödet oklara. En bidragande orsak till de oklara grunderna är att nivån på det normala sysselsättningsstödet släpar efter utvecklingen av förtjänstnivån. Beloppet av det normala sysselsättningsstödet har inte ändrats sedan 1995. Enligt Statistikcentralens förtjänstnivåindex ökade inkomsterna av ordinarie arbetstid med 27,6 procent inom den kommunala sektorn och med 34,5 procent inom den privata sektorn åren 1995–2003. Att beloppet av sysselsättningsstöd har kvarstått oförändrat när förtjänstnivån har stigit har lett till att normalt sysselsättningsstöd knappast alls används, utan sysselsättningsstöd till arbetsgivarna betalas i regel till förhöjt belopp. För närvarande kompenseras de höjda lönekostnaderna med sysselsättningsstödet tilläggsdel, inte arbetsgivarnas särskilda satsningar på t.ex. att förbättra den sysselsattas kunskaper eller färdigheter.

Systemet med sysselsättningsstöd reviderades 1995. Att det nuvarande stödsystemet är komplicerat beror delvis på de ändringar av systemet som genomförts under olika skeden och av vilka den viktigaste gäller införandet av sammansatt stöd. Det grundläggande syftet med sammansatt stöd är att för stödjande av sysselsättning överföra en förmån som tryggar försörjningen vid arbetslöshet för en sådan person som sannolikt inte annars blir sysselsatt. Med hjälp av stödet har permanent utslagning från arbetsmarknaden kunnat avväjas. Antalet personer som sysselsätts med stödet har etablerats på nivån 15 000.

Det sammansatta stödet är tudelat. Folkpensionsanstalten beviljar och betalar ut arbetsmarknadsstödet andel, medan arbetskraftsmyndigheten beviljar och betalar ut sysselsättningsstödet. Även om man har för-

sökt förenkla förfarandet för ansökan om och beviljande av sammansatt stöd, är det nuvarande sammansatta stödet som stödform onödigt komplicerat med tanke på sitt grundläggande syfte och svårbegripligt för den som ansöker om stöd. Det nuvarande systemet med sysselsättningsstöd omfattar flera aktörer, och verkställigheten av systemet inrymmer många detaljer som minskar bl.a. företagens intresse att anställa arbetslösa. Det är svårt för både tjänstemännen vid arbetskraftsbyråerna och arbetssökar- och arbetsgivarkunderna att tillägna sig det nuvarande systemet.

Grunderna för bestämmandet av det tilläggsstöd som betalas till kommunen enligt arbetskraftstalet för de sysselsatta ändrades vid ingången av 1997. Före det uppgick tilläggsstödsbeloppet till ca 30 miljoner euro om året. År 1997 användes ca 9,4 miljoner euro för tilläggsstödet. Efter det har tilläggsstödsbeloppet sjunkit till under 1 miljon euro om året. Det utbetalda tilläggsstödet har påverkats inte bara av grunderna för bestämmandet av tilläggsstöd utan också av att sysselsättningsanslagen har minskat och riktats till den privata sektorn i stället för till den offentliga sektorn. I praktiken betalas tilläggsstöd till ca 40 kommuner, som till största delen är belägna i norra och östra Finland. Att beräkningen baserar sig på arbetskraftstalet har speciellt stor betydelse för kommuner med hög arbetslöshetsgrad och låg sysselsättningskapacitet. De har ofta en svag ekonomisk bärkraft, men deras sysselsättningsverksamhet är viktig för att utjämna arbetslösheten och bevara arbetsförmågan.

I lagen om offentlig arbetskraftsservice avses med servicehelhet kombinerad av sysselsättning med hjälp av sysselsättningsstöd eller sammansatt stöd till arbetsgivaren eller sysselsättningsanslag som beviljats för lönekostnader vid statliga ämbetsverk eller inrättningar med andra sysselsättningsfrämjande åtgärder. Servicehelheten kan också inrymma arbetskraftspolitisk vuxenutbildning, yrkesinriktad rehabilitering eller kombinerade arbetsmarknadsåtgärder. Det intensifierade samarbetet mellan den offentliga arbetskraftsservicen och andra serviceproducenter har gjort att regleringen av servicehelheter blivit onödig och till vissa delar rent av ska-

pat stelhet i servicesystemet. Vid t.ex. servicecentren för arbetskraft genomförs i praktiken också många andra än sådana servicehelheter som definierats ovan. Inom helheterna består en del av tjänsterna av offentlig arbetskraftsservice och en del av kompletterande tjänster.

3. Målsättning och de viktigaste förslagen

3.1. Målsättning

Målet med denna proposition är att höja sysselsättningsgraden, trygga framtida behov av arbetskraft och minska den höga arbetslösheten. Det huvudsakliga målet är dessutom att med hjälp av de samlade revideringarna åtminstone på längre sikt sänka de offentliga totala utgifterna av att arbetslösheten åtgärdas.

Tryggandet av behoven av arbetskraft på den framtida arbetsmarknaden håller på att bli ett grundläggande arbetsmarknadsproblem. En annan utmaning består i att samtidigt trygga den breda arbetskraftsreservens möjligheter att bli sysselsatt i de uppgifter som öppnas genom generationsväxlingen. Utifrån den samlade utveckling som beskrivits ovan står det klart att för strävan att upprättigt lösa problemen i anslutning till arbetsmarknadsstödet förutsätts förutom en effektivisering av de nuvarande åtgärderna och tjänsterna också strukturella förändringar och en förändrad verksamhetskultur för alla aktörer, i synnerhet det allmänna. Den grundläggande frågan är genom vilka tilläggsåtgärder möjligheterna att uppnå sysselsättningsmålen kan främjas genom mera målinriktat ingripande än för närvarande även i den strukturella arbetslösheten. Verksamheten bland dem som finansierar, ordnar och är arbetslösa kunder när det gäller sysselsättningsfrämjande tjänster och åtgärder bör effektiviseras och riktar i väsentlig grad jämfört med nuläget. Systemet med arbetsmarknadsstöd och systemet med sysselsättningsstöd intar en central position när det gäller att sporra till aktivering och stödja sysselsättning.

En betydande del av hela arbetskraftsreserven består i praktiken av strukturarbetslöshet och personer som dragit sig tillbaka från ar-

betsmarknaden. När det gäller förberedelserna inför förändringarna i befolkningens åldersstruktur förutsätts att de arbetsföra mottagarna av arbetsmarknadsstöd och de mottagare som står till arbetsmarknadens förfogande fås med i arbetslivet. Den strukturella revideringen av arbetsmarknadsstödet har därmed ett direkt samband med de allmänna sysselsättningsmål som uppställts som centrala riktlinjer för den ekonomiska politiken under de närmaste åren. I överensstämmelse med de förslag som gäller arbetsmarknadsstödet syftar revideringen av sysselsättningsstöden dessutom till att utöka den aktiva användningen av arbetsmarknadsstödet och förbättra kommunernas sysselsättningsmöjligheter.

Det föreslås att det utformas en sådan helhet av förmåner som tryggar försörjningen och aktiva program som är effektivare, mera sporrande och mera balanserad än i dag. De viktigaste utmaningarna för de arbetskraftspolitiska systemen i början av 2000-talet kan sammanfattas som följer:

För att förebygga ny långtidsarbetslöshet och utslagning från arbetsmarknaden är det av yttersta vikt att förhindra att arbetslöshetsperioderna förlängs. För detta behövs det ett system för arbetskraftsservice vilket är effektivare organiserat och fungerar effektivare än för närvarande samt ett förmånssystem som bättre än för närvarande sporrar till att söka sig till arbete och aktivering. För att de som varit arbetslösa länge eller upprepade gånger skall bli placerade i arbetslivet är det däremot nödvändigt att öka efterfrågan på arbetskraft på den öppna arbetsmarknaden och på arbetsmarknaden mellan arbetslöshet och den öppna arbetsmarknaden (den mellanliggande arbetsmarknaden). Därför bör de inofficiella styrande effekterna av de arbetskraftspolitiska aktiva programmen och stödsystemen undanröjas, de olika stödernas effektivitet förbättras och nivån på de aktiva programmen höjas.

Ett centralt mål med revideringen av systemet med sysselsättningsstöd är att förbättra effekterna av och kvaliteten på arbete som ordnas med lönesubvention. Målet är också att göra systemet med sysselsättningsstöd enklare. Ambitionen är att förbättra stödets verkningsfullhet bl.a. genom att göra grun-

derna för användningen av stöden tydligare, genom att tydligare än för närvarande koppla lönesubventionerat arbete till arbets sökandenas jobbsökarplaner samt genom att också inlemma utbildning i understött arbete.

3.2. Alternativ

Erfarenheterna av ändringarna av det arbetskraftspolitiska systemet de senaste åren visar att problemen inte kan lösas genom partiella reformer. De program och åtgärder som initierats har hjälpt även mottagare av arbetsmarknadsstöd att placera sig i arbetslivet eller övergå från passiv arbetslöshet till åtgärder som förbättrar möjligheterna att bli sysselsatt. Revideringarna har dock inte varit tillräckligt vittsyftande.

Om inga strukturella reformer genomförs, kommer en allt större grupp av arbetskraften att permanent stanna utanför arbetsmarknaden med hjälp av arbetsmarknadsstöd. För individerna blir följden att de permanent lever på förmåner som tryggar försörjningen och blir helt arbetslösa. Den ekonomiska tillväxten och sysselsättningstillväxten kan drabbas av allvarliga störningar när efterfrågan på arbetskraft och antalet lediga arbetsplatser ökar till följd av en måttlig ekonomisk tillväxt och tilltagande pensionering. Hittills har ekonomisk tillväxt vanligen varit en förutsättning för ökad sysselsättning. I fortsättningen är tillgång på och sysselsättning av arbetskraften en förutsättning för en sådan ekonomisk tillväxt som är nödvändig för att upprätthålla servicen i välfärdssamhället. Arbetsmarknadens funktion äventyras då av att en omfattande del av arbetskraften i arbetsför ålder permanent drivs utanför arbetsmarknaden.

I Finland används för närvarande i princip alla sådana olika former av arbetskraftspolitisk service och arbetskraftspolitiska åtgärder som ingår i urvalet av metoder för offentlig arbetskraftsservice i industriländerna. Likaså kan den offentliga arbetskraftsservicen och t.ex. socialservicen kombineras på ett smidigt sätt och dimensioneras enligt kundens eller klientens behov. Det behövs således inte några nya åtgärder eller servicesystem.

I denna proposition föreslås ändringar som gäller finansieringen och förutsättningarna

för erhållande av arbetsmarknadsstöd, finansieringen av utkomststöd, systemet med sysselsättningsstöd och statsandelarna till kommunerna. De föreslagna ändringarna hör på många olika grunder till det område för lag som avses i grundlagen, och därför bör de regleras i lag. De ändringar som hänför sig till servicesystemets verksamhet och samarbetet mellan aktörer inom det allmänna genomförs däremot till övervägande del med andra metoder.

Uppgifter i anslutning till skötseln av sysselsättningen har vid olika tidpunkter ålagts kommunerna också genom förpliktande bestämmelser. Exempel på sådana bestämmelser är de sysselsättningskyldigheter beträffande unga och långtidsarbetslösa som ingick i den redan upphävda sysselsättningslagen och som ändrades upprepade gånger för att slutligen upphävas vid ingången av 1993. Färska exempel på bestämmelser om uppgifter som ålagts kommunen genom lag finns i lagen om arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte. I syfte att öka sysselsättningsmöjligheterna är det i princip tänkbart att föreskriva skyldighet för det allmänna att ordna och organisera dem i betydligt vidare omfattning än för närvarande. Utifrån internationella exempel och erfarenheterna av sysselsättningskyldigheterna föreslås i denna proposition att kostnadsansvaret vid finansiering av förmånerna ändras så att det med hjälp av kostnadsansvaret utformas korrekt inriktade och hållbara drivfjädrar för kommunerna. Syftet med ändringarna är att utan bestämmelser som är förpliktande för kommunerna göra det arbetskraftspolitiska systemet dynamiskt. Tillsammans med de ändringar som föreslås när det gäller statsandelssystemet möjliggör ingripande i ansvarsområdena för finansieringen kostnadsneutrala ändringar mellan staten och varje enskild kommun.

Av bestämmelserna i grundlagen följer att det i lagen inte kan anges någon maximal längd för arbetsmarknadsstödet. Av de grundläggande fri- och rättigheterna följer att det beroende av motprestationer som avses i regeringsprogrammet måste genomföras på något annat sätt än genom att allmänt begränsa arbetsmarknadsstödet varaktighet. Med tanke på de grundläggande fri- och rättigheterna finns det inte några hinder för att

deltagande i individuellt erbjudna sysselsättningsfrämjande åtgärder ställs som villkor för erhållande av arbetsmarknadsstöd.

3.3. De viktigaste förslagen

Arbetsmarknadsstöd, utkomststöd och offentlig arbetskraftsservice

De samlade förslagen om arbetsmarknadsstödet består av tre riktlinjer som stöder varandra och som i sin tur stöds av de ändringar som föreslås i systemet med sysselsättningsstöd och verksamheten inom den offentliga arbetskraftsservicen.

För att målen med propositionen skall uppnås förutsätts för det första att sysselsättningsmöjligheterna för arbetslösa ökas även på kort sikt. De arbetskrafts-, närings- och socialpolitiska prioriteringar som kommunen tillägnat sig påverkar i väsentlig grad de sysselsättningsmöjligheter som står till buds och även andra lokala aktörers attityder och verksamhetsmöjligheter. Den nya finansieringsmodellen, som omfattar ändringar av arbetsmarknadsstödet, utkomststödet och statsandelarna, skapar en kraftfull ekonomisk drivfjäder för att öka åtgärderna och förbättra kvaliteten i form av lokalt samarbete. Med hjälp av finansieringen och ändringarna av systemet med sysselsättningsstöd sporrar kommunerna att i väsentlig grad höja arbetsmarknadsstödet aktiveringsgrad. Ökningen av de aktiva åtgärderna stärker samtidigt åtgärdsurvalet vid servicecentren för arbetskraft.

För det andra föreslås att en särskild aktiv period införs efter en viss arbetslöshetstid. Under den aktiva perioden erbjuds de som omfattas av perioden en kompakt helhet av tjänster och aktiveringsåtgärder. Den aktiva perioden används för att rikta det ökade utbudet av åtgärder på ett ändamålsenligt sätt. Om arbetslösheten fortgår efter den egentliga aktiva perioden, accentueras metoderna i sista hand, t.ex. arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte.

Den nya aktiva perioden gäller också ordnande av åtgärder för dem som redan drivits in i förlängd arbetslöshet när reformen träder i kraft. En del av dem som fått arbetsmarknadsstöd mycket länge behöver andra än

egentliga arbetskraftspolitiska åtgärder under en övergångsperiod för reformen.

De förslag som beskrivs ovan hänför sig till anordnande av sysselsättningsmöjligheter och åtgärder samt förmedling av dessa till arbetslösa. Det handlar i första hand om att ändra det allmännas verksamhetssätt. För den målsatta förändringen förutsätts dock också att de arbetslösas egna insatser för att söka arbete på eget initiativ stärks. Arbetsmarknadsstödet beroende av motprestationer utökas i detta syfte genom att förutsättningarna för erhållande av arbetsmarknadsstöd skärps i början av den aktiva perioden. En faktisk begränsning av arbetsmarknadsstödet varaktighet har en förebyggande inverkan på så vis att aktiva insatser på eget initiativ för att inträda på arbetsmarknaden alltid bör stå som grundläggande utgångspunkt för en arbetssökande genast från början av arbetslösheten.

För att arbetsmarknadsstödet skall bli mer beroende av motprestationer förutsätts att man försäkras sig om att mängden aktiveringsåtgärder är tillräcklig. För att de förslag som gäller beroendet av motprestationer skall genomföras förutsätts dessutom att de alternativ som erbjuds för att förebygga förlängd arbetslöshet och under den föreslagna nya aktiva perioden är trovärdiga och främjar de arbetslösas möjligheter att bli sysselsatta. En person som varit arbetslös länge har rätt att vägra delta i de arbetsmarknadsåtgärder som avses i 8 kap. i lagen om offentlig arbetskraftsservice utan att förlora sin rätt till arbetsmarknadsstöd, om man inte har kommit överens om åtgärderna i den plan som utarbetats tillsammans med honom eller henne.

Förslag som gäller finansieringen

Staten och kommunerna skall mera konsekvent än för närvarande tillsammans svara för de direkta ekonomiska kostnaderna på grund av arbetslöshet. Det föreslås att ansvaret för finansieringen av arbetsmarknadsstöd vid arbetslöshet i fråga om dem som fått arbetsmarknadsstöd för minst 500 arbetslöshetsdagar skall delas jämnt mellan staten och kommunerna. Staten skall fortfarande helt och hållet svara för finansieringen av det övriga arbetsmarknadsstödet.

Det föreslås att lagen om utkomststöd änd-

ras så att en normerad del av utgifterna för utkomststödet, s.k. grundläggande utkomststöd, frigörs från statsandelssystemet. Finansieringen av det grundläggande utkomststödet skall fördelas jämnt mellan kommunerna och staten. När det gäller utkomststödet ökar statens andel betydligt i fråga om finansieringen av sådan oundgänglig försörjning som avses i 19 § 1 mom. i grundlagen.

Det grundläggande utkomststödet kommer att täcka ca 90 procent av bruttokostnaderna för utkomststödet och omfatta utkomststödet grunddel, boendeutgifter som avses i 6 § i lagen om bostadsbidrag, hemförsäkring, hushållselektricitet samt hälso- och sjukvårdsutgifter som inte är ringa, vilka sammantaget benämns grundutgifter. Syftet med förslaget är att trygga en jämlik behandling av klienterna och en enhetlig nivå på det grundläggande utkomststödet. Det behovsprövade utkomststödet täcker i sin tur utgifter som benämns särskilda utgifter. Det föreslås att både grundutgifterna och de särskilda utgifterna helt och hållet skall regleras i lag.

Den statliga finansieringen av kostnaderna för det grundläggande utkomststödet skall betalas till kommunerna som statsunderstöd. Länsstyrelsen skall vara statsbidragsmyndighet i ärenden som gäller statsandelen för det grundläggande utkomststödet medan social- och hälsovårdsministeriet skall svara för den allmänna ledningen och övervakningen. Enligt förslaget kvarstår det behovsprövade utkomststödet och det förebyggande utkomststödet som stöd som enligt prövning beviljas från fall till fall. Kommunen skall fortfarande finansiera deras andel helt och hållet medan staten deltar i kostnaderna i enlighet med det nuvarande systemet med statsandel för social- och hälsovården.

Kommunen skall fortfarande bevilja och betala ut utkomststödet. För finansieringen skall kommunen dock i sin bokföring och statistikföring särredovisa kostnaderna till följd av det grundläggande utkomststödet och det behovsprövade utkomststödet.

Kommunerna skall ersättas för de merkostnader som följer av finansieringsreformen. Ersättningen dimensioneras för varje kommun så att ändringen genomförs på ett kostnadsneutralt sätt för olika slags kommuner. Den fulla kompensationen till kommunerna

för kostnaderna till följd av finansieringsreformen uppgår till ca 180 miljoner euro 2006. Under en treårig övergångsperiod sjunker ersättningen gradvis till den målsatta nivån 150 miljoner euro per år. Ersättningen genomförs genom att de kalkylerade statsandelarna för social- och hälsovården ökas och genom att utjämningsgränsen för den skatteinkomstbaserade utjämnningen av statsandelarna höjs. Kompensationen genomförs via statsandelarna för social- och hälsovården, och beräknad per invånare är den lika stor i alla kommuner. Via utjämnningen av statsandelarna styrs kompensationen av merutgifterna till de kommuner som relativt får mer utjämningsstöd. Under övergångsperioden genomförs sänkningen av kompensationsnivån genom en korrigeringspost för statsandelen. Korrigeringsposten fastställs för varje kommun så att det jämfört med nuläget inte uppkommer några kommunvisa ändringar under något av de år som övergångsperioden omfattar. När den målsatta nivån efter övergångsperioden har nåtts kvarstår kompensationsnivån oförändrad.

När det gäller personer som fått arbetsmarknadsstöd för 500 arbetslöshetsdagar föreslås att arbetsmarknadsstödet aktiveringsgrad höjs från nuvarande 20 procent till 30 procent. Som grund för beräkningen av ersättningen används de faktiska kommunvisa utgifterna för arbetsmarknadsstödet 2003 till den del de föranletts av arbetsmarknadsstöd vid arbetslöshet som betalats ut till dem som fått arbetsmarknadsstöd för minst 500 arbetslöshetsdagar.

Ökade sysselsättningsmöjligheter för arbetslösa

I syfte att rikta åtgärderna till de arbetslösa som behöver dem mest och i syfte att öka arbetsmarknadsstödet beroende av motprestationer införs en särskild ny aktiv period, under vilken arbetssökandena på ett effektiviserat sätt erbjuds tjänster och åtgärder. Avsikten är att en arbetssökande skall delta i sysselsättningsfrämjande åtgärder under ungefär hälften av den aktiva perioden. Den aktiva perioden börjar senast i det skede då en arbetslöshetsförmån har betalats ut för 500 arbetslöshetsdagar. För sådana arbetslösa ar-

betssökande som överförs till systemet med arbetsmarknadsstöd på grund av att maximitiden för utbetalning av arbetslöshetsdagpenning har uppnåtts börjar den aktiva perioden senast i det skede då arbetsmarknadsstöd har betalats ut för 180 arbetslöshetsdagar. Jobsökarplanen kan ses över och den aktiva perioden kan inledas tidigare, om det är uppenbart att det finns risk för att den arbetssökandes arbetslöshet förlängs. Tidsbestämningen för den aktiva perioden liksom de tjänster och åtgärder som erbjuds under den bör basera sig på den arbetssökandes individuella behov.

Den aktiva perioden erbjuder en del av de arbetslösa möjlighet att återinträda på den öppna arbetsmarknaden. För en del av de arbetslösa är det däremot huvudsakligen fråga om verksamhet och tjänster av typen rehabilitering som stöds en längre tid. Regelbundna intervjuer för arbetssökande, en jobsökarplan och översyn av den, kompetensanalys, arbetsplatserbjudanden samt aktivt sökande av arbete och stödjande av detta hör till de centrala åtgärderna inom basservicen enligt den nuvarande lagstiftningen. Jobsökarplanen är ett viktigt serviceinstrument. För att ändringarna skall genomföras förutsätts en väsentlig förbättring av specificeringen av och noggrannheten i jobsökarplanerna. Genomförandet av de specificerade planerna följs och väsentliga försummelser av genomförandet av planerna åtgärdas.

De nuvarande arbetskraftspolitiska programmen kan fortfarande användas i åtminstone samma omfattning som för närvarande och i ett tidigare skede än de åtgärder som genomförs under den föreslagna aktiva perioden. Inom den offentliga arbetskraftsservicen gäller det då att betydligt noggrannare och snabbare än för närvarande identifiera hot om förlängd arbetslöshet. Det föreslås att det inom basservicen vid arbetskraftsbyråerna införs en i väsentlig grad noggrannare bedömning än för närvarande av den arbetslösa arbetsmarknadssituation (profilering), där den arbetslösa förutsättningar för den öppna arbetsmarknaden samt sannolikheten för långtidsarbetslöshet klarläggs.

Ökning av arbetsmarknadsstödet beroende av motprestationer

Arbetsmarknadsstödet beroende av motprestationer ökar i praktiken med anledning av den aktiva period som beskrivs ovan. Under den aktiva perioden anvisas en arbetslös inom den aktuella gruppen arbete och arbetskraftspolitiska åtgärder på ett effektiviserat sätt. Eftersom alla som fått arbetsmarknadsstöd länge ges möjlighet att delta i sysselsättningsfrämjande åtgärder handlar det också om ett slags samhällsgaranti för långtidsarbetslösa. Garantikaraktern understryks också av att mottagarna av arbetsmarknadsstöd är en kundgrupp vid servicecentren för arbetskraft. Också till denna del syftar förslaget till att få ett slut på att människor länge och utan tidsgränser lever på utkomstförmåner. Samtidigt förebyggs ny arbetslöshet som kan bli strukturell. Avsikten är dessutom att man vid arbetskraftsbyråerna betydligt exaktare än i dag skall övervaka att villkoren för erhållande av utkomstskydd för arbetslösa uppfylls. Genom lagstiftningen ändras villkoren för erhållande av arbetsmarknadsstöd efter en viss arbetslöshetstid så att de är striktare när det gäller påföljder vid vägran att ta emot arbete eller andra motsvarande förfaranden.

Rätten att få arbetsmarknadsstöd vid arbetslöshet skall dras in tills vidare för arbetslösa som fått arbetsmarknadsstöd för minst 500 arbetslöshetsdagar och som visat att de inte vill ta emot arbete. Ett förfarande som visar att en arbetslös inte vill ta emot arbete leder på motsvarande sätt till att rätten att få arbetsmarknadsstöd dras in när personen har fått arbetsmarknadsstöd för minst 180 arbetslöshetsdagar och före det arbetslöshetsdagpenning för maximitiden.

Indragningen av rätten till arbetsmarknadsstöd vid arbetslöshet påverkar inte den arbetssökandes möjligheter att anlita tjänster inom den offentliga arbetskraftsservicen eller hans eller hennes möjligheter att delta i arbetskraftspolitiska åtgärder och då få arbetsmarknadsstöd. Den som förlorat sin rätt till arbetsmarknadsstöd skall på nytt bli berättigad till arbetsmarknadsstöd vid arbetslöshet efter det att han eller hon har varit i arbete eller deltagit i en arbetskraftspolitisk åtgärd i minst fem månader. Arbetskraftsbyrån skall

se till att jobbsökarplanen för en arbetssökande som förlorat sin rätt till arbetsmarknadsstöd ses över tillsammans med personen i fråga och att man kommer överens om de åtgärder som erbjuds i fortsättningen. Rätten till arbetsmarknadsstöd kan således återställas på basis av att personen söker arbete på eget initiativ eller på basis av myndighetens erbjudanden.

Ett ökat beroende av motprestationer innebär inte att en arbetslös skall delta i åtgärderna enbart med arbetsmarknadsstöd. För att rätten till arbetsmarknadsstöd skall dras in förutsätts att personen har vägrat ta emot, lämnat eller av eget förvållande blivit uppsagd från arbete eller sysselsättningsfrämjande åtgärder där den som deltar har rätt att få ersättning för uppehälle. Åtgärder för integration av invandrare, vilka enligt integrationslagstiftningen jämföras med arbetskraftspolitiska åtgärder, skall jämföras med arbetskraftspolitiska åtgärder också när bestämmelserna om rätt till arbetsmarknadsstöd tillämpas. För att rätten till arbetsmarknadsstöd skall dras in förutsätts dessutom att den arbetssökande inte har någon sådan giltig orsak till sitt förfarande som fastställs i lagen om utkomstskydd för arbetslösa.

De nuvarande bestämmelserna tillämpas på andra än sådana åtgärder som direkt förbättrar arbetsmarknadsberedskapen. Vägran att utarbeta en jobbsökar-, integrations- eller aktiveringsplan leder således inte till att rätten till arbetsmarknadsstöd dras in utan till att det anges en tid utan ersättning.

De arbetslösas rätt till arbetsmarknadsstöd vid arbetslöshet fortgår också efter 500 arbetslöshetsdagar (efter 180 arbetslöshetsdagar för dem som fått arbetslöshetsdagpenning för maximitiden) till dess att ett erbjudande som hör till den aktiva perioden har gjorts. Om den som deltagit i en åtgärd blir arbetslös på nytt efter åtgärden, fortgår hans eller hennes rätt till arbetsmarknadsstöd vid arbetslöshet på samma sätt som för närvarande.

Övriga förslag som gäller utkomststödet

Utfärdande av bestämmelser om ändringar i förmånsbeloppen hör till området för lag så som avses i grundlagen. Det föreslås därför att den bestämmelse på förordningsnivå som

gäller indexhöjning av utkomststödet grunddel tas in i lag.

Lönesubvention

Det föreslås att de stöd som beviljas arbetsgivarna för lönekostnader sammanförs till en enda stödform, lönesubvention. Det sammansatta stödet avvecklas. Det tidsbegränsade försöket med sammansatt stöd upphör i slutet av år 2005. Arbetskraftsbyrån skall bevilja arbetsgivarna lönesubvention, där förutsättningarna för beviljande, beloppet och finansieringen kan variera. Arbetskrafts- och näringscentralerna skall betala ut lönesubventionen.

Lönesubventionen består av sysselsättningsstödet grunddel, som motsvarar beloppet av den oförhöjda grunddagpenningen enligt utkomstskyddet för arbetslösa, och en tilläggsdel. Priset per enhet för grunddelen höjs därmed jämfört med det nuvarande normala sysselsättningsstödet. Grunddelen är lika stor för lönekostnaderna för alla som anställts med stödet.

För anställning av sådana som för närvarande berättigar till sammansatt stöd till fullt belopp kan beviljas högsta förhöjda lönesubvention, där tilläggsdelen uppgår till högst 90 procent av grunddelen. Lönesubventionens tilläggsdel uppgår annars till högst 60 procent av grunddelen. Genom tilläggsdelen stöds i större omfattning än för närvarande möjligheterna för företagen att inlemma inlärningsmöjligheter och utbildning i understött arbete. Av företagen förutsätts däremot inte längre något avtal om att anställningsförhållandet gäller tills vidare, när den som anställs med stödet är långtidsarbetslös eller handikappad.

Det föreslås inte några ändringar i principerna om arbetstid som berättigar till lönesubvention eller i principerna om stödets maximala längd. Högsta förhöjda lönesubvention skall på motsvarande sätt som för närvarande kunna beviljas för deltidsarbete, när stödet används för att anställa en arbetslös som fått utkomstskydd för arbetslösa för 500 arbetslöshetsdagar. I arbeten som stöds med den högsta förhöjda lönesubventionen bestäms arbetsvillkoret för utkomstskyddet för arbetslösa på samma sätt som det för när-

varande förhåller sig i fråga om arbete med sammansatt stöd.

I syfte att främja kommunernas sysselsättningsmöjligheter lindras också grunderna för bestämmande av det tilläggsstöd som betalas till kommunerna.

I enlighet med de föreslagna ändringarna i fråga om systemet med arbetsmarknadsstöd föreslås att den aktiva användningen av arbetsmarknadsstödet utvidgas. Det föreslås att grunddelen inom den högsta förhöjda lönesubventionen, som motsvarar det nuvarande sammansatta stödet till fullt belopp, skall finansieras av anslag för arbetsmarknadsstöd. Lönesubventionens grunddel skall på vissa villkor betalas av anslag för arbetsmarknadsstöd också för att stödja sysselsättningen av sådana till arbetsmarknadsstöd berättigade personer som på grundval av arbetslöshet fått arbetsmarknadsstöd för minst 130 arbetslöshetsdagar. Dessutom skall startpeng till mottagare av arbetsmarknadsstöd alltid betalas av anslag för arbetsmarknadsstöd.

4. Propositionens konsekvenser

4.1. Ekonomiska konsekvenser

Aktivering av arbetsmarknadsstödet jämte finansieringsreform; kommunkompensation och revidering av utkomststödet

De faktiska kommunvisa utgifterna för arbetsmarknadsstödet och utkomststödet 2003 ligger till grund för beräkningen av finansieringsreformen. Beräkningsreglerna för statsandelen för 2005 har dock använts för att bestämma den kommunvisa statsandelen för utgifterna för utkomststödet.

Till dem som fått stöd i mer än 500 dagar betalades i arbetsmarknadsstöd 716,4 miljoner euro, varav 515,3 miljoner euro var arbetsmarknadsstöd vid arbetslöshet och 201,1 miljoner euro stöd under tiden för åtgärder. År 2003 uppgick utgifterna för utkomststödet till 490 miljoner euro, varav vid beräkningen beaktades andelen icke-behovsprövat stöd, uppskattningsvis 90 procent av de totala utgifterna, dvs. 441 miljoner euro. Kommuner-na deltar inte i kostnaderna för arbetsmarknadsstödet, och statens andel av utkomststö-

det understiger en tredjedel. Av de utgifter som ligger till grund för beräkningen, sammanlagt 1 157 miljoner euro, var kommunernas andel för utgifterna för det grundläggande utkomststödet 295,5 miljoner euro. Statens andel var sammanlagt 862 miljoner euro, och där ingår arbetsmarknadsstöd vid arbetslöshet till ett belopp av 515,3 miljoner euro, arbetsmarknadsstöd under tiden för åtgärder till ett belopp av 201,1 miljoner euro och den andel av utkomststödet som finansieras via statsandelssystemet till ett belopp av 145,5 miljoner euro.

Enligt revideringen skall staten och kommunen vardera med lika stora andelar finansiera de kostnader som föranleds av s.k. passivt stöd som betalats för mer än 500 dagar och av det grundläggande utkomststödet. För vardera blir då finansieringsandelen av utgifterna för arbetsmarknadsstödet vid arbetslöshet 257,7 miljoner euro och av utgifterna för utkomststödet 220,5 miljoner euro. Staten skall fortfarande finansiera arbetsmarknadsstödet under den s.k. aktiva tiden, 201,1 miljoner euro. Kommunernas finansieringsansvar ökar med sammanlagt 182,7 miljoner euro, och statens ansvar minskar med motsvarande belopp.

Reformen innebär dessutom att en del av de medel som nu används för att finansiera passiva utgifter blir disponibla för finansiering av aktiva utgifter. Aktiveringsgraden för dem som fått arbetsmarknadsstöd för mer än 500 arbetslöshetsdagar höjs från nuvarande 20 procent till 30 procent, vilket beräknas uppnås inom två till tre år. Utgifterna för arbetsmarknadsstödet ökar då med 36 miljoner euro till 752,5 miljoner euro. Arbetsmarknadsstödet vid arbetslöshet minskar till 450,9 miljoner euro och stöd som betalats ut för tiden för åtgärder ökar med 100 miljoner euro till 301,6 miljoner euro. Stöd som betalats ut för tiden för åtgärder ökar statens utgifter med 100,5 miljoner euro. Statens och kommunernas andel av arbetsmarknadsstöd vid arbetslöshet minskar till 225,5 miljoner euro. Om man dessutom beaktar det delade ansvaret för finansiering av det grundläggande utkomststödet, är kommunernas finansieringsansvar enligt målbilden 150,5 miljoner euro större än i dag och statens andel 114,4 miljoner euro mindre.

Eftersom målet med ändringen är att minska flödet till långtidsarbetslöshet, sänker reformen de totala utgifterna successivt. Enligt en försiktig bedömning kommer minskningen av andelen personer som fått arbetsmarknadsstöd för mer än 500 dagar med 10 procent att sänka de totala utgifterna med 39 miljoner euro från den nuvarande nivån. Besparingen riktas till såväl kommunerna som staten.

Arbetsmarknadsstöd

År 2006 beräknas utgifterna för arbetsmarknadsstödet till dem som fått arbetsmarknadsstöd för passiv tid minst 500 arbetslöshetsdagar uppgå till 480 miljoner euro. Kommunernas finansieringsansvar minskar på behovet av arbetsmarknadsstödmomentet (34.06.52) med ca 240 miljoner euro. Stödet för den passiva tiden för personer, vilkas hemkommun inte kan fastställas, finansieras av staten. Detta beräknas öka statens årliga kostnader med 75 000 euro.

Utkomststöd

Det föreslås att det grundläggande utkomststödet åtskils från statsandelssystemet. I dagens läge riktas statsandelen för utgifterna för utkomststödet till olika kommuner på olika sätt på grund av andra faktorer, vilket innebär att statsandelen inte riktas direkt enligt en enskild kommuns utgifter för utkomststöd. När det grundläggande utkomststödet frigörs från statsandelssystemet, bestäms statens andel av utgifterna direkt utgiftsbaserat för varje kommun, vilket delvis minskar skillnaden mellan kommunernas behov av kompensation.

Med anledning av denna proposition har det i statsbudgeten för 2006 reserverats 220,5 miljoner euro under moment 33.32.38 för betalning av statsandel för kostnaderna för grundläggande utkomststöd. Under moment 33.32.30 har statsandelarna på motsvarande sätt minskats med 144,2 miljoner euro genom att 441 miljoner euro har dragits av från de kalkylerade kostnaderna för socialvården som beräknade utgifter för det grundläggande utkomststödet.

Under höstsessionen överlämnar regering-

en separat proposition till riksdagen med förslag till ändring av lagen om utkomststöd. I den propositionen föreslås att lagen skall ändras den 1 september 2006 så att den s.k. självrisk om 7 procent beträffande boendeutgifter som för närvarande ingår i utkomststödet grunddel slopas. De årliga merkostnader om uppskattningsvis 40 miljoner euro som ändringen medför ersätts kommunerna till fullt belopp. Med anledning av det ökas statsandelarna till kommunerna med 14,4 miljoner euro 2006. Hälften av finansieringen genomförs genom att statsandelen höjs med 0,06 procentenheter under moment 33.32.30. Den andra hälften har beaktats genom ett tillägg om 7,2 miljoner euro under moment 33.32.38.

Med beaktande av båda de föreslagna ändringarna i lagen om utkomststöd uppgår det anslag som reserverats för kostnaderna för det grundläggande utkomststödet under moment 33.32.38 till sammanlagt 227,7 miljoner euro.

Länsstyrelserna skall sörja för bl.a. redovisningen av förskotten på statsandelen till kommunerna, justeringen av förskotten samt utbetalningarna av slutposterna och återkraven. Under den senaste tiden har länsstyrelsernas uppgifter ökat i den grad att de nya uppgifterna förutsätter att länsstyrelsernas resurser stärks genom att det inrättas en ny tjänst vid varje länsstyrelse. På årsbasis uppgår kostnaderna för de tjänster som inrättas till ca 230 000 euro.

Med anledning av den nya kostnadsfördelningen mellan staten och kommunerna blir det nödvändigt att i kommunens bokföring särredovisa utgifterna för utkomststödet, dvs. dels kostnaderna för det grundläggande utkomststödet, dels kostnaderna för det behovsprövade utkomststödet och det förebyggande utkomststödet. Kommunerna blir därför tvungna att företa ett visst mått av ändringar i sina datasystem. Kommunernas ADB-system avviker från varandra. I genomsnitt föranleder ändringen dock antagligen inte några speciellt stora kostnader eller omfattande ändringar av datasystemen. Det handlar antagligen närmast om att ändra informationsuppgifterna i det system som används och kontosättningen samt att öppna nya konton i bokföringen. Också för skötseln

av länsstyrelsernas uppgifter i egenskap av statsbidragsmyndighet gäller att det antagligen inte krävs något system med betydande kostnader för informationsbehandlingen.

Ändringen av utbetalningssystemet medför att mängden klientarbete inom den kommunala socialvården ökar i någon mån. När stödet indelas i stöd som beviljas för grundutgifter och stöd som beviljas för särskilda utgifter förutsätts att beslutet är tudelat. När utkomststöd beviljas i dagens läge görs det i regel endast en beräkning av utkomststödet och fattas ett enda beslut per varje betalningsperiod för utkomststödet. Eftersom utkomststöd redan i dagens läge beviljas med fördröjning i flera kommuner, kan reformen innebära personalökning, vilket innebär merkostnader för kommunerna. Det är dock svårt att bedöma dessa kostnader.

Kommunkompensation

Finansieringsreformen syftar inte till att förändra den ekonomiska balansen mellan staten och kommunerna. Det föreslås att kommunerna skall få ersättning för verkningarna av de ändrade finansieringsstrukturerna till fullt belopp så att ändringen är så kostnadsneutral som möjligt också för de enskilda kommunerna. Utgångsläget är att den genomsnittliga merutgiften före kompensationen uppgår till 34,75 euro per invånare. Enligt målbilden är merutgiften 28 euro per invånare. Situationen varierar dock i mycket hög grad från en kommun till en annan. Det föreslås därför att kommunkompensationen skall genomföras kommunvis.

Avsikten är att arbetsmarknadsstödsreformen, som träder i kraft vid ingången av 2006, skall genomföras kostnadsneutralt. Ändringen av finansieringen av arbetsmarknadsstödet passiva del och den normerade delen av utkomststödet, dvs. det grundläggande utkomststödet, ökar kommunernas utgifter med ett nettobelopp på uppskattningsvis 180 miljoner euro 2006. Den merutgift som ersätts minskar när arbetsmarknadsstödet aktiveringsgrad stiger från 20 procent till 30 procent så att den totala kompensationen är 165 miljoner euro 2007 och 150 miljoner euro 2008. Den höjning med 0,56 procentenheter av statsandelsprocenten för social- och häl-

sovårdens statsandelar som hör till den grundläggande kompensationen ökar statsandelarna med cirka 68 miljoner euro (motsvarar 13 euro per invånare). En förhöjning av utjämningsgränsen för statsandelarna ökar statsandelarna med 82,4 miljoner euro. Förslagen genomförs på ett sätt som är kostnadsneutralt även för de enskilda kommunerna. Den korrigeringspost för den allmänna statsandelen som genomförs som kompensation under övergångsperioden ökar statsandelarna med 30 miljoner euro 2006. Korrigeringsposten minskar med 15 miljoner euro (2,9 euro per invånare) 2007 och med det resterande beloppet på 15 miljoner euro 2008.

Av den kommunvisa korrigeringsposten följer att propositionen inte har några konsekvenser som ändrar finansieringen, vare sig regionalt eller för kommungrupperna. Beräkningarna har utgått från antagandet att varje kommuns aktiveringsgrad i enlighet med det genomsnittliga målet stiger 1,5 gånger. Lösningen belönar de kommuner som främjar aktiveringen av arbetslösa och deras möjligheter att bli sysselsatta. De kommuner där aktiveringsgraden stiger snabbare eller mera drar nytta av reformen. Om aktiveringsgraden inte når upp till målet, dimensioneras kompensationen till kommunen enligt den genomsnittliga nivån.

Lönesubvention

Förslagen i fråga om sysselsättningsstödet ökar inte utgifterna för staten, utan förslagen genomförs inom ramen för anslagen i statsbudgeten genom att anslagen omfördelas.

Genom reformen stöds övergången till aktiva åtgärder för arbetslösa som passivt tar emot arbetsmarknadsstöd. Kalkylmässigt uppnås nivån enligt budgeten för innevarande år och sysselsättningsåtgärderna med ett ca 4,4 miljoner euro mindre anslag under moment 34.06.51 (Sysselsättnings- och utbildningsåtgärder samt speciella åtgärder) när reformen genomförs. Beräkningen består av tre delfaktorer. Sysselsättningsutgifterna för andra åtgärder än för det nuvarande sammansatta stödet kommer att vara ca 10,6 miljoner lägre, eftersom personer som fått arbetsmarknadsstöd för 130 arbetslöshetsdagar kan

sysselsättas med hjälp av anslag för arbetsmarknadsstöd (moment 34.06.52). Dessutom skall startpeng till arbetslösa mottagare av arbetsmarknadsstöd som blir företagare finansieras av anslag för arbetsmarknadsstöd. Utgifterna för det nuvarande sammansatta stödet ökar med ca 4,7 miljoner euro, vilket föranleds av höjningen av lönesubventionens grunddel, som motsvarar den nuvarande andelen för sysselsättningsstöd inom det sammansatta stödet. Reformen av det tilläggsstöd som betalas till kommunerna ökar utgifterna med ca 1,5 miljoner euro.

På det hela taget ökar användningen av arbetsmarknadsstödet för aktiva åtgärder med ca 14,1 miljoner euro. Med beaktande av den ovan nämnda minskningen om 4,4 miljoner euro i lönesubventionerna, innebär ändringen av systemet med sysselsättningsstöd att tyngdpunkten för de arbetskraftspolitiska anslagen överförs från passivt stöd till aktivt stöd till ett nettobelopp av 9,7 miljoner euro.

Sjukförsäkringens dagpenningssubvention och kompensation för den

Som ett led i reformen av finansieringen av sjukförsäkringen föreslås att sjukförsäkringens dagpenningssubvention skall tas ut av löne- och företagsinkomsten. Premien är ny och avdragsgill i beskattningen. Skatteavdragsrätten för dagpenningssubventionen beräknas minska intäkten av kommunalskatten med 90 miljoner euro på årsbasis. Inom statsbeskattningen införs ett nytt förvärvsinkomstavgift som inverkar indirekt även på kommunalskattens nivå och minskar kommunalskatten med 7 miljoner euro. Kommunerna får kompensation för de förlorade skatteinkomsterna, sammanlagt 97 miljoner euro, genom utjämnningar av statsandelarna. Kompensationen görs genom en ändring av utjämningsgränsen, varvid den kalkylerade kompensationen uppgår till 98 miljoner euro. Detta genomförs genom att utjämningsgränsen för utjämnningen höjs med 0,5 procentenheter och genom att utjämningsavdraget sänks från 40 procent till 37 procent.

Utifrån beräkningarna på basis av den totala ändringen är propositionens inverkan negativ i 331 kommuner och positiv i 85 kommuner. Av det sänkta utjämningsavdraget för

statsandelarna följer att ökningen av statsandelen i jämförelse med den förlorade skatteinkomsten är störst i de kommuner där skatteinkomsten är hög. I dessa kommuner är också den kalkylerade förlorade skatteinkomsten högre än i snitt.

4.2. Konsekvenser för myndigheterna

Bortsett från ändringarna av finansieringsandelarna ändras inte uppgiftsfördelningen mellan staten och kommunen. Anordnandet och utökningen av åtgärder under den aktiva perioden förutsätter dock betydande ansträngningar och effektiviserat samarbete av alla aktörer.

Förfarandet för finansiering av arbetsmarknadsstödet ändras inte i fråga om fastställandet av förskotten på finansieringen eller den slutliga finansieringen. Däremot skall Folkpensionsanstalten hos varje kommun månatligen samla in de finansieringsandelar som de ansvarar för. Å andra sidan minskar Folkpensionsanstaltens uppgifter i anslutning till beviljande och utbetalning av arbetsmarknadsstöd. År 2004 fattades ca 737 000 beslut av olika slag om arbetsmarknadsstöd, och av dem gällde ca 40 000 sammansatt stöd. Arbetskraftsbyråernas arbetsmängd ökar inte på motsvarande sätt, eftersom arbetskraftsbyråerna redan i dagens läge beviljar sysselsättningsstödet inom det sammansatta stödet och ger ett arbetskraftspolitiskt utlåtande om den del som består av arbetsmarknadsstöd.

Det föreslås att 12 kap. 2 § i lagen om utkomstskydd för arbetslösa upphävs. Därmed slopas begränsningen av rätten att söka ändring i fråga om resebidrag. Efter ändringen gäller att ändring får sökas genom besvär hos arbetslöshetsnämnden och ändring i arbetslöshetsnämndens beslut hos försäkringsdomstolen också i sådana beslut av Folkpensionsanstalten som gäller arbetsmarknadsstöd som betalas som resebidrag. De nämnda besvärinstanserna får en ny uppgift. År 2004 fattades ca 760 beslut om resebidrag, och av dem gällde ca 50 beslut om avslag. Besvär som gäller förmånsslaget påverkar således inte nämnvärt besvärinstansernas arbetsmängd.

Skötseln av uppgifter i anslutning till statsandelen för det grundläggande utkomststödet är en ny uppgift för länsstyrelserna. I övrigt

har de föreslagna ändringarna i fråga om utkomststödet inte några konsekvenser för uppgiftsfördelningen mellan myndigheterna.

4.3. Samhälleliga konsekvenser

Genom de föreslagna ändringarna förbättras de arbetslösas möjligheter att bli sysselsatta och arbetskraftspolitikens genomslagskraft och därmed tryggas tillgången på arbetskraft för de arbetsplatser som blir lediga när åldersstrukturen förändras. Systemet med sysselsättningsstöd blir tydligare ur perspektivet för både arbetsgivare som ansöker om stödet och personer som anställs med stödet.

Vid utgången av den treåriga övergångsperioden är aktiveringsgraden för dem som fått arbetsmarknadsstöd länge 30 procent. Det betyder i praktiken att i genomsnitt 10 000 fler sysselsättningsfrämjande åtgärder än för närvarande står till buds. På årsbasis kan mer än 20 000 fler personer än för närvarande erbjudas sysselsättningsfrämjande möjligheter. Om den målsatta aktiveringsgraden uppnås innebär det att medel för arbetsmarknadsstöd till ett belopp av 100 miljoner euro har överförts från passivt tryggnade av försörjningen till aktivt bruk. De sysselsättningsfrämjande möjligheterna består till största delen av understött arbete samt sådan utbildning eller andra åtgärder där deltagarna får ersättning för uppehälle under den tid de pågår. Av det nämnda beloppet 100 miljoner euro består 36 miljoner euro av statens tilläggsåtgärder på lönekostnader eller tryggnade av försörjningen.

Det ökade utbudet på åtgärder och arbetsmarknadsstödet ökade beroende av motprestationer innebär dels på grund av sysselsättning på eget initiativ, dels på grund av arbetsmarknadsstödspåföljder att antalet mottagare av arbetsmarknadsstöd minskar med uppskattningsvis 10 procent.

Det föreslås inte att den genomsnittliga nivån på sysselsättningsstöden skall höjas, även om maximibeloppen av olika stödformer blir något högre än för närvarande. I enlighet med målen med stödreformen beviljas i första hand företag högre stödnivåer för den tid de förbinder sig att genom utbildning eller på något annat sätt höja arbetsmarknadsberedskapen hos den som anställts med stödet.

Beräknad per månad och enligt den nuvarande nivån på grunddagpenningen enligt utkomstskyddet för arbetslösa uppgår sysselsättningsstödet grunddel till 500 euro, dvs. 73 euro mer än det nuvarande normala sysselsättningsstödet. Grunddelen förhöjd med en tilläggsdel om 60 procent uppgår till 800 euro i månaden, dvs. 32 euro mer än det nuvarande sysselsättningsstödet förhöjt med 80 procent. Det högsta förhöjda sysselsättningsstödet är 951 euro per månad, dvs. 25 euro mer än det sammansatta stödet till fullt belopp.

4.4. Konsekvenser för jämställdheten mellan könen

Ändringarna innebär inte att grunderna för erhållande av utkomststöd ändras. Till denna del har de således inte några konsekvenser för kunderna inom utkomststödet. Enligt förslaget kommer staten att bära ett större ansvar än tidigare för kostnaderna för utkomststödet. Finansieringsmöjligheterna för den kommunala socialvården förbättras genom reformen, vilket också har en positiv inverkan på ställningen för klienterna inom socialvården. Enligt Stakes uppgifter var 41,3 procent av utkomststöds klienterna 2003 ensamstående män och 26,9 procent av klienthushållen inom utkomststödet bestod av kvinnor. Statsandelen har störst inverkan i de kommuner där det finns många klienter inom utkomststödet.

En klar majoritet av dem som fått arbetsmarknadsstöd länge är män. Vid utgången av januari 2005 var 62,2 procent män av de arbetslösa som fått arbetsmarknadsstöd för minst 500 arbetslöshetsdagar. Vid den nämnda tidpunkten var bara 51,6 procent män av dem som fått arbetsmarknadsstöd länge och som deltog i någon åtgärd. Männens villighet att delta i sysselsättningsfrämjande åtgärder är också lägre än bland kvinnorna. Tider utan ersättning på grund av vägran att delta i arbetskraftspolitisk vuxenutbildning anges nästan 1,5 gånger oftare för män och på grund av vägran att delta i andra åtgärder mer än dubbelt så ofta som för kvinnor.

Åtgärderna för förebyggande av förlängd arbetslöshet och för sysselsättning av dem som varit arbetslösa länge riktas därför till

övervägande del till män. Aktivering när det gäller att söka arbete riktas också i första hand till män, eftersom männens deltagande i sysselsättningsfrämjande åtgärder för närvarande är klart lägre än kvinnornas. Förbättringarna av ställningen för mottagarna av utkomststöd riktas också till övervägande del till män.

5. Beredningen av propositionen

5.1. Beredningskedan och beredningsmaterial

Arbetsministeriet tillsatte den 15 juni 2004 en arbetsgrupp för att som ett projekt inom politikprogrammet för sysselsättning bereda åtgärder inom helheten för aktivering av arbetsmarknadsstödet samt för att bedöma behovet av att revidera systemet med utkomststöd. Arbetsgruppen skulle dessutom i den utsträckning som ändringsförslagen förutsätter bedöma konsekvenserna för statsandelsystemen. Ett villkor för arbetsmarknadsstödet ökade beroende av motprestationer är enligt regeringsprogrammet att man försäkrat sig om att mängden aktiveringsåtgärder är tillräcklig. Till denna del skulle arbetsgruppen bedöma behoven av att revidera serviceprocessen inom den offentliga arbetskraftsservicen, de aktiva åtgärderna och arbetsverksamheten i rehabiliteringssyfte.

Arbetsgruppen bestod av företrädare för arbetsministeriet, social- och hälsovårdsministeriet, finansministeriet, inrikesministeriet, Finlands Kommunförbund och Folkpensionsanstalten. I samband med beredningen hördes de viktigaste arbetsmarknadsorganisationerna, Företagarna i Finland och Finlands Arbetslösas Samarbetsorganisation – TVY. Arbetsgruppen gav sin slutrapport den 31 januari 2005 (Arbetsförvaltningens publikation 347: Aktivering av arbetsmarknadsstödet – samhällsgaranti för långtidsarbetslösa). Företrädarna för Finlands Kommunförbud hade lämnat avvikande mening till rapporten.

Med undantag av förslagen om ändring av bestämmelserna om finansiering i lagen om offentlig arbetskraftsservice och lagen om utkomstskydd för arbetslösa har ändringarna beretts vid arbetsministeriet. De förslag som gäller finansieringen av arbetsmarknadsstö-

det och statsandelssystemen har beretts i form av samarbete mellan social- och hälsovårdsministeriet och inrikesministeriet. Ändringarna av lagen om utkomststöd har beretts vid social- och hälsovårdsministeriet.

Förslagen om revidering av systemet med sysselsättningsstöd har beretts vid arbetsministeriet. Projektets slutrapport ”Polku työelämään – Tuettu työ ja uudistunut palkkatuki” (Arbetsförvaltningens publikation 354) överlämnades till ministeriet den 29 juni 2005. Förslagen har beretts i nära samarbete med politikprogrammet för sysselsättning. I det inledande skedet av beredningen kartlades uppfattningarna om missförhållanden och utvecklingsbehov inom det nuvarande stödsystemet vid följande instanser: arbetskraftsavdelningarna vid arbetskrafts- och näringscentralerna, arbetskraftsbyråerna, arbetsmarknadsorganisationerna, Finlands Kommunförbund och Företagarna i Finland. Beredningen har till centrala delar baserat sig på ett sammandrag som sammanställts av de nämnda instansernas åsikter och utvecklingsförslag. Dessutom gavs det tillfälle att lämna in skriftliga kommentarer till ett förslagsutkast.

Vid beredningen av denna proposition liksom under det tidigare beredningsarbetet har olika undersökningar och utredningar använts. Till de viktigaste hör ”Näkökohtia työttömyyden aikaisen turvan kehittämistä – Työmarkkinatuen ja toimeentulotuen sekä niiden hallinnon ja rahoituksen kehittämisen” (Arbetsförvaltningens publikation 348), där frågor som gäller de grundläggande fri- och rättigheterna utvärderas, samt ”Työmarkkinatuen saajien rakenne, työhistoria ja osallistuminen aktiivitoimiin” (Arbetsförvaltningens publikation 349) och ”Työmarkkinatuella ansiotyöhön: vaikutukset valtioon ja kuntien tuloihin ja menoihin” (Statens ekonomiska forskningscentral, VATT-promemorior 65). Vid beredningen av propositionen har dessutom använts statistiska uppgifter ur framför allt arbetsförvaltningens och Folkpensionsanstaltens datasystem.

5.2. Remissyttranden och hur de har beaktats

Propositionsutkastet baserade sig på de

riktlinjer och förslag som lagts fram inom det vidsträckta beredningsarbete som beskrivs ovan. Därför begärdes inte några separata skriftliga utlåtanden om utkastet.

Propositionsutkastet behandlades i delegationen för kommunal ekonomi och kommunalförvaltning, som finns i anslutning till inrikesministeriet, och i arbetspolitiska delegationen, som finns i anslutning till arbetsministeriet.

Sysselsättningsprogrammet ordnade ett informations- och diskussionsmöte om förslagen om revidering av arbetsmarknadsstödet. Till mötet kallades bl.a. företrädare för samtliga arbetskraftsbyråer och arbetskraftsavdelningar vid arbetskrafts- och näringscentralerna.

De instanser som hördes vid de nämnda behandlingarna förhöll sig positiva till propositionen som helhet eller i huvudsak.

Finlands Näringsliv rf, Företagarna i Finland, Finlands Fackförbunds Centralorganisation FFC rf och Finlands Kommunförbund framförde skriftliga ståndpunkter som avviker från eller kompletterar propositionen.

Finlands Näringsliv rf ansåg att för att sysselsättningsstöden skall bli verkkningsfullare och för att spekulation med stöden skall minska bör beviljandet av stöd för visstidsanställningar begränsas, inte utvidgas. Reformen av sysselsättningsstödet har dessutom bara blivit partiell och halvfärdig, eftersom den inte gäller andra än sysselsättningsstöd som betalas till arbetsgivarna eller stödets förhållande till systemen med sociala förmåner.

Företagarna i Finland rf föreslår att vidareplaceringsförbudet av en arbetstagare som anställts med sysselsättningsstöd helt bör upphävas. På så sätt kunde man möjliggöra användningen av sysselsättningsstöd även vid företag som bedriver personaluthyrning. Företagarna i Finland rf anser det vidare viktigt med ett effektivare informationsutbyte i situationer där kontakt med arbetsgivaren som tagits av en arbetssökande inte resulterar i sysselsättning. Detta skulle ge uppdaterad information om de starka sidorna och utvecklingsbehoven med tanke på den arbetssökandes sysselsättning. Övervakningen av vägran att ta emot arbete skulle samtidigt förbättras.

FFC rf föreslog att det i motiveringen i

propositionen beskrivs närmare hur serviceprocessen för en arbetslös arbetssökande bör se ut och att det till lagen om offentlig arbetskraftsservice fogas en bestämmelse enligt vilken en arbetslös arbetssökande har rätt att begära att jobbsökarplanen ses över och en bestämmelse där det konstateras att en arbetssökande har rätt att vägra delta i en åtgärd som inte har fastställts i en specificerad jobbsökarplan eller någon annan plan. FFC konstaterade separat att föreningen anser att det ur arbetssökandenas perspektiv är ändamålsenligt att antalet individuellt anvisade arbeten ökar.

Finlands Kommunförbund föreslog att reformen senareläggs med ett år, och att den extra tiden används för att förbättra systemets funktion. Kommunförbundet förutsatte att arbetspraxisen i anslutning till utarbetandet av jobbsökarplaner förbättras väsentligt, motsatte sig det föreslagna begreppet grundläggande utkomststöd inom utkomststödet, underströk betydelsen av pensionslösningar och andra lösningar av permanent karaktär som gäller försörjningen samt behovet av att utvidga pensionsstödet till långtidsarbetslösa samt förutsatte att långvarig missbrukarvård och psykisk rehabilitering räknas som aktiva åtgärder. Finlands Kommunförbund framförde dessutom ståndpunkter i fråga om yrkesutbildning för unga, läroavtalsutbildning, utveckling av sysselsättningsstödet, finansiering av integrationsstödet och ordnande och verkställighet av arbetskraftsservice.

FFC rf och Finlands Kommunförbund meddelade dessutom att de inte anser det vara nödvändigt att arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte utvidgas så att den blir förpliktande för personer över 25 år. Finlands Kommunförbund föreslog dessutom ändringar som gällde arbetsverksamheten i rehabiliteringssyfte och finansieringen av den.

De ståndpunkter som framfördes i samband med tillfällena att bli hörda har beaktats vid den fortsatta beredningen. Efter att remissinstanserna hade hörts ändrades propositionen så att förslaget om en utvidgning av skyldigheten att ta emot erbjuden arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte ströks. Dessutom precisades bestämmelserna om arbetssökandenas serviceprocess och ordnande av arbetskraftspolitiska åtgärder samt motiveringen till be-

stämmelserna.

6. Samband med andra propositioner

Propositionen hänför sig till budgetpropositionen för 2006 och avses bli behandlad i samband med den.

Under vårsessionen 2005 överlämnade regeringen en proposition med förslag till lagar om ändring av lagen om statsandelar till kommunerna, lagen om planering av och statsandel för social- och hälsovården, lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet samt av vissa andra lagar som har samband med dem (RP 88/2005 rd). Propositionen har beaktats vid beredningen av bestämmelserna om finansiering och statsandelar i denna proposition.

Denna proposition hänför sig till den proposition med förslag till ändring av lagstiftningen om finansiering av sjukförsäkringen (RP 68/2005 rd) som regeringen överlämnade till riksdagen under vårsessionen. Som ett led i reformen föreslås att sjukförsäkringens dagpenningsskatt skall tas ut av löne- och företagsinkomsten. Premien är ny och avdragsgill i beskattningen. Denna proposition hänför sig dessutom till den proposition med förslag till lag om ändring av inkomstskattelagen som kommer att överlämnas till riksdagen och där det föreslås att ett nytt förvärvsinkomstskattdrag skall tas i bruk inom statsbeskattningen. Avdraget minskar indirekt kommunernas skatteinkomster. Kommunerna kompenseras för den förlust av skatteinkomster som förorsakas av reformen av finansieringen av sjukförsäkringen och av ändringen av inkomstskattelagen på det sätt som föreslås i denna proposition genom att utjämningsgränsen för den skatteinkomstbaserade utjämnningen av statsandelarna höjs med 0,5 procentenheter och genom att utjämningsavdraget i statsandelarna till kommunerna sänks från 40 procent till 37 procent.

Denna proposition hänför sig till den proposition med förslag till lag om ändring av lagen om utkomststöd som överlämnas till riksdagen under höstsessionen och där det föreslås att självriskan 7 procent i fråga om boendeutgifterna slopas inom utkomststödet

som ett led i åtgärderna för att stödja de mest utsatta. Den del som gäller merkostnaderna för kommunerna till följd av att självriskan i fråga om boendeutgifterna inom utkomststödet slopas genomförs genom att statsandelen för driftskostnader för social- och hälsovården höjs med 0,06 procentenheter så som föreslås i denna proposition.

Dessutom har regeringen för avsikt att senare överlämna en proposition med förslag till lag om ändring av lagen om offentlig arbetskraftsservice där det föreslås bl.a. att rätten att anföra besvär i beslut som hänför sig

till offentlig arbetskraftsservice utvidgas mera än enligt denna proposition och genom vilken Folkpensionsanstaltens, kommunernas och arbetskraftsbyråernas utbyte av information underlättas.

Denna proposition och dess målsättning har beröringspunkter med sänkningen av socialskyddsavgifterna för äldre arbetstagare och med åtgärderna för att förbättra försörjningen för de minst bemedlade medborgarna. Regeringen överlämnar separata propositioner som gäller dessa angelägenheter.

DETALJMOTIVERING

1. Lagförslag

1.1. Lagen om offentlig arbetskraftsservice

1 kap. Allmänna bestämmelser

7 §. Definitioner. Det föreslås att systemet med sysselsättningsstöd görs enklare genom att arbetsgivarna beviljas en enda stödform för lönekostnader. Stödformen benämns lönesubvention. I definitionen av sysselsättningsstöd i 1 mom. 9 punkten föreslås en ändring som gäller detta. Begreppet lönesubvention inrymmer förutom det nuvarande sysselsättningsstöd som beviljas arbetsgivarna för lönekostnader också sammansatt stöd. I det andra lagförslaget föreslås att bestämmelserna om sammansatt stöd slopas i lagen om utkomstskydd för arbetslösa.

Det reviderade sysselsättningsstödet består av sysselsättningsstödet grunddel och en tilläggsdel. Det föreslås att en definition av sysselsättningsstödet grunddel tas in som en ny 10 punkt i 1 mom. Sysselsättningsstödet grunddel ersätter normalt sysselsättningsstöd enligt definitionen i den nuvarande 10 punkten. Sysselsättningsstödet grunddel binds vid den oförhöjda grunddagpenningen enligt utkomstskyddet för arbetslösa, vars belopp beror av den allmänna utvecklingen av levnadskostnaderna. Den oförhöjda grunddagpenningen enligt utkomstskyddet för arbetslösa är 23,24 euro 2005 och beräknas uppgå till 23,55 euro 2006. Sysselsättningsstödet grunddel är således högre än det nuvarande normala sysselsättningsstödet, som uppgår till 19,85 euro per dag.

Det föreslås att definitionen av sammansatt stöd i 11 punkten upphävs. I stället föreslås en definition av begreppet lönekostnader, som förekommer upprepade gånger i lagen. Innehållet i den föreslagna definitionen motsvarar i sak första meningen i 7 kap. 9 § 3 mom. i den nuvarande lagen.

På de grunder som nämns under 2.3 i allmänna motiveringen föreslås att bestämmelserna om servicehelheter upphävs. Därmed upphävs också definitionen i 12 punkten i 1

mom. Med anledning av de arbetskraftspolitiska revideringarna under de senaste åren har det efter det att en arbetslöshetsförmån betalats ut för 500 dagar blivit dags att ompröva sysselsättningsförutsättningarna. Exempelvis med det nuvarande sammansatta stödet till fullt belopp kan man sysselsätta till arbetsmarknadsstöd berättigade arbetslösa arbetssökande som fått arbetsmarknadsstöd för minst 500 dagar på basis av arbetslöshet eller vilkas rätt till arbetslöshetsdagpenning har upphört på grund av maximitiden enligt 6 kap. 7 eller 9 § i lagen om utkomstskydd för arbetslösa. Det föreslås att denna definition som beskriver svårsysselsatta personer tas in som en ny 12 punkt.

3 kap. Grunder för arbetskraftsbyråns service

2 §. Bedömning av behovet av service och tillhandahållande av service. Till 1 mom. fogas en bestämmelse som gäller s.k. profilering.

Den revidering av basservicen vid arbetskraftsbyråerna som hänför sig till reformen av arbetsmarknadsstödet innebär framför allt att sådana arbetssökande som hotas av långvarig arbetslöshet identifieras i serviceprocessen. Det föreslås att det inom basservicen vid arbetskraftsbyråerna utvecklas och införs en i väsentlig grad noggrannare bedömning än för närvarande av den arbetslösas arbetsmarknadssituation. Vid bedömningen klarläggs den arbetslösas färdigheter för den öppna arbetsmarknaden (profilering). Profileringen görs genast i början av jobbsökningen genom att den arbetssökandes avstånd från den öppna arbetsmarknaden fastställs utifrån hans eller hennes arbetshistoria, eventuella kompetensbrister, sysselsättningsmöjligheter och sysselsättningsproblem. Situationsbedömningen förs in i arbetsförvaltningens datasystem och bedömningen används som en del av jobbsökarplanen.

3 §. Serviceprocessens framskridande. Ett nytt 4 mom. fogas till paragrafen. I momentet bestäms om den nya aktiva period som hänför sig till arbetsmarknadsreformen. För dem

som fått arbetsmarknadsstöd för minst 500 arbetslöshetsdagar eller som fått arbetslöshetsdagpenning för maximitiden och som är berättigade till arbetsmarknadsstöd genomförs den aktiva perioden så att målet är att sysselsättningsfrämjande åtgärder erbjuds under minst hälften av perioden, om inte arbetslösheten kan avslutas på något annat sätt tidigare. Tjänsterna fastställs i en reviderad, specificerad jobbsökarplan som utarbetas tillsammans med den arbetslösa arbetssökande och om vilken bestäms i 5 kap. 1 § 2 mom. i den nuvarande lagen.

Åtgärderna kan fastställas och inledas flexibelt redan i det skede då arbetslösheten ser ut att förlängas. Det handlar således inte om en schematisk aktiv period utan om en huvudregel som fungerar i enlighet med den arbetssökandes behov. Under den aktiva perioden ordnas regelbundna och upprepade individuella åtgärder som lämpar sig för den arbetslösa. Därefter skall Arbetskraftsbyrån regelbundet och utan dröjsmål tillsammans med den arbetslösa arbetssökande bedöma vilken verkan åtgärderna har haft och komma överens om fortsatta åtgärder.

Den nya aktiva perioden kan genomföras genom offentlig Arbetskraftsservice och andra myndigheters tjänster. Centrala åtgärder under den aktiva perioden är understött arbete, arbetsmarknadsåtgärder, utbildning och som en sista utväg arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte samt kombinationer av åtgärderna, såsom kombinerad sysselsättningsfrämjande service med t.ex. missbrukarvård, mentalvårdstjänster och skuldrådgivning.

5 kap. **Jobbsökarplan**

1 §. Utarbetande av jobbsökarplan. Enligt 2 mom. skall en reviderad, specificerad jobbsökarplan utarbetas när en arbetslös arbetssökande har fått arbetslöshetsdagpenning för maximitiden eller arbetsmarknadsstöd för minst 500 arbetslöshetsdagar. Utgångspunkten är att den reviderade, specificerade jobbsökarplanen i likhet med andra jobbsökarplaner skall ses över vid behov. En plan kan ses över på initiativ av en arbetslös arbetssökande eller på initiativ av Arbetskraftsbyrån. I det andra lagförslaget längre fram föreslås en be-

stämmelse i lagen om utkomstskydd för arbetslösa enligt vilken rätten till arbetsmarknadsstöd vid arbetslöshet skall dras in för den som fått arbetsmarknadsstöd länge, om han eller hon inte vill ta emot ett arbete som erbjuds individuellt eller inte vill delta i Arbetskraftspolitisk vuxenutbildning eller andra Arbetskraftspolitiska åtgärder. Om rätten till arbetsmarknadsstöd dras in, skall Arbetskraftsbyrån tillsammans med den arbetssökande se över den reviderade, specificerade jobbsökarplanen för att trygga att den arbetssökande fortsättningsvis aktivt kan erbjudas Arbetskraftsservice och andra sysselsättningsfrämjande tjänster.

Principerna för översynen av jobbsökarplanen motsvarar den handlingsplan för att hjälpa klienten att klara sig på egen hand som avses i 10 § 2 mom. i lagen om utkomststöd och som skall upprättas i samband med sänkningen av utkomststödet grunddel. Jobbsökarplanen skall ses över utan dröjsmål. För att planen skall ses över förutsätts således inte att Folkpensionsanstalten har fattat beslut om att rätten till arbetsmarknadsstöd dras in, utan planen skall börja ses över senast då ärendet har behandlats av Arbetskraftskommissionen.

6 §. Arbetskraftsbyråns skyldigheter. I 3 mom. bestäms om de åtgärder som erbjuds förutsatt att en jobbsökarplan har utarbetats tillsammans med en arbetslös arbetssökande. I 1 punkten föreslås en ändring av teknisk natur med anledning av att lönesubvention införs. Bestämmelserna i 2 och 3 punkten ändras inte. Bestämmelsen i 4 punkten, som gäller servicehelheter, upphävs.

7 kap. **Främjande av sysselsättning med hjälp av sysselsättningsanslag**

1 §. Lönesubvention. I första meningen i 1 mom. definieras syftet med lönesubvention på motsvarande sätt som i fråga om det nuvarande sysselsättningsstödet.

Även om lönesubvention beviljas arbetsgivaren, påverkas beviljandet och stödbeloppet av omständigheter som hänför sig till den arbetslösa arbetssökande. Grunderna för bestämmandet av stödet görs tydligare genom att lönesubventionen indelas i en grunddel

och en tilläggsdel mera konsekvent än för närvarande och genom att målen med det arbete som ordnas med stödet anges exaktare än för närvarande.

Beviljande av lönesubvention innebär alltid att minst grunddelen beviljas. Lönesubvention på nivån för grunddelen har karaktär av ett rekryteringsstöd med vars hjälp man försöker få en arbetslös ”på samma linje” som andra som söker arbete. Grunddelen är både en kompensation för den sänkta produktivitet som följer av arbetslöshet och handikapp och en ersättning för arbetsgivaren för de större satsningar än normalt som på grund av detta behövs för att instruera och handleda arbetstagaren. Arbetslöshet påverkar produktiviteten på olika sätt i olika uppgifter och för olika personer, och det går inte alltid att tydligt påvisa den nedsatta produktiviteten. Förlängd arbetslöshet är ofta förenad inte bara med faktisk nedsatt produktivitet utan också med arbetsgivarnas antaganden om nedsatt produktivitet. Lönesubvention behövs i sådana situationer där den nedsatta produktiviteten är reell och i sådana situationer där produktiviteten antas vara nedsatt.

För att grunddelen skall beviljas förutsätts att den arbets sökandes servicebehov har utretts på tillbörligt sätt. När det gäller handikappade förutsätts en tillbörlig utredning om handikappet och dess inverkan på den arbetsuppgift som erbjuds. Som andra mening i 1 mom. föreslås en bestämmelse om de allmänna förutsättningarna för beviljande av lönesubvention. Bestämmelsen framhäver de nämnda aspekterna. I 9 a § föreslås bestämmelser om grunderna för beviljande av tilläggsdelen.

I det nuvarande 3 mom. sägs att syftet med arbete som ordnas med hjälp av sysselsättningsstöd och sammansatt stöd är att förbättra arbetslösa arbetssökandes ställning på arbetsmarknaden genom att främja möjligheterna att placeras i arbete, förbättra yrkeskickligheten och kunnandet, främja möjligheterna för dem som under en lång tid varit arbetslösa att inträda eller återinträda på den öppna arbetsmarknaden, främja sysselsättningsmöjligheterna och anpassningen till strukturella förändringar i arbetslivet samt förhindra utslagning från arbetsmarknaden. I lagrummet nämns flera mål, av vilka en del

är primära mål för understött arbete medan andra är konsekvenser som följer av de primära målen, såsom anpassning till strukturella förändringar i arbetslivet och förebyggande av utslagning från arbetsmarknaden. En jobbsökarplan är en förutsättning för att en arbetslös arbetssökande skall anvisas arbete med sysselsättningsstöd. I praktiken uppställs det inte i jobbsökarplanen tillräckliga mål för innehållet i arbete med sysselsättningsstöd och arbete med sysselsättningsstöd kopplas inte till någon långsiktigare plan. Det här beror delvis på att det är komplicerat att uppställa mål. Det föreslås därför att målen för arbete som ordnas med stödet förtydligas i 2 mom. De sekundära målen stryks, men de är fortfarande viktiga effekter av understött arbete.

Ändringen stöder målet att förbättra jobbsökarplanernas kvalitet och verkningfullhet. I planen bör således bl.a. uppställas tydliga mål för understött arbete. När en arbetsplats hittas skall Arbetskraftsbyrån som ett led i serviceprocessen informera arbetsgivaren om målen med understött arbete och komma överens med arbetsgivaren och den som anställs med stödet om hur uppnåendet av målen följs och utvärderas.

Innehållet i 3 mom. motsvarar i sak det nuvarande 4 mom.

2 §. Förutsättningar som gäller arbetsgivare i fråga om lönesubvention. Innehållet i paragrafen ändras inte i sak.

Bestämmelsen i 1 mom. preciseras genom att det kompletteras med den bestämmelse om sammansatt stöd i 7 kap. 6 § 4 mom. i lagen om utkomstskydd för arbetslösa som föreslås bli upphävd och med ett omnämnande som motsvarar praxisen för beviljande av sysselsättningsstöd och enligt vilket lönesubvention inte beviljas statliga ämbetsverk eller inrättningar. Bestämmelser om sysselsättningsanslag som statliga ämbetsverk och inrättningar beviljas för lönekostnader finns fortfarande i 4 §.

I 2 mom. föreslås ändringar av teknisk natur och vissa uttrycksmässiga ändringar med anledning av införandet av lönesubvention. Bestämmelsen i 3 mom. ändras inte.

3 §. Förutsättningar som gäller anställningsförhållandet i fråga om lönesubvention. Innehållet i 1 mom., som gäller lön som beta-

las till den som sysselsatts med lönesubvention, ändras inte i sak. Som andra mening överförs bestämmelsen i 7 kap. 6 § 1 mom. i den nuvarande lagen om utkomstskydd för arbetslösa, enligt vilken en arbetsgivare som ansöker om sammansatt stöd skall förbinda sig att betala lön för den självrisktid som anges i 8 kap. 7 § i sjukförsäkringslagen. Skyldigheten gäller arbetsgivare som anställer en person som fått arbetslöshetsdagpenning för maximitiden eller arbetsmarknadsstöd för minst 500 arbetslöshetsdagar.

Innehållet i 2 och 3 mom. ändras inte i sak. Det föreslås att arbetsgivarens rätt enligt 3 mom. att placera den som anställts med lönesubvention i uppgifter hos någon annan anordnare av arbete utvidgas genom en ändring av statsrådets förordning. Till denna del hänvisas till vad som sägs längre fram under rubrik 2.

Enligt det nuvarande 4 mom. kan företag beviljas lönesubvention bara på grundval av arbetsavtal som gäller tills vidare. I momentet bestäms dock också om sådana situationer där lönesubvention kan beviljas på basis av ett arbetsavtal för viss tid. Förutsättningarna för lönesubvention utvidgas. Företag skall kunna beviljas lönesubvention på grundval av arbetsavtal för viss tid också för anställning av handikappade eller långtidsarbetslösa. Enligt den nuvarande 4 punkten kan företag beviljas stöd för anställning av långtidsarbetslösa på grundval av arbetsavtal för viss tid endast om en långtidsarbetslös anställs som vikarie för en alturneringsledig arbetstagarare. På motsvarande sätt leder upphävandet av bestämmelserna om servicehelheter till att företag inte längre som ett led i en servicehelhet kan beviljas stöd på grundval av arbetsavtal för viss tid. Upphävandet av den sistnämnda bestämmelsen begränsar inte företagets möjligheter att beviljas stöd, eftersom långtidsarbetslösa och handikappade också för närvarande i praktiken har sysselsatts som ett led i servicehelheten.

Med stöd av 5 mom. har sociala företag också för närvarande kunnat beviljas stöd för lönekostnaderna för handikappade eller långtidsarbetslösa som anställts för viss tid. Momentet upphävs, eftersom det blir obehövligt på grund av de ändringar som föreslås i 4 mom.

I paragrafen föreslås dessutom ändringar av teknisk natur som föranleds av införandet av lönesubvention och av den nya sjukförsäkringslagen (1224/2004).

4 §. *Anslag som anvisas statliga ämbetsverk eller inrättningar.* **6 §.** *Regionala aspekter och regional garanti.* **7 §.** *Ordnanande av möjlighet till rehabilitering, utbildning eller arbete.* I 4 § 1 mom., 6 § 3 mom. och 7 § 4 mom. föreslås ändringar av teknisk natur och uttrycksmässiga ändringar som föranleds av införandet av lönesubvention.

9 §. *Sysselsättningsstödet belopp.* I 1 mom. bestäms om indelningen av sysselsättningsstödet i en grunddel och en tilläggsdel. Sysselsättningsstöd som beviljas enskilda kunder för att trygga försörjningen ändras inte, men också de indelas i sysselsättningsstödet grunddel och tilläggsdel enligt den föreslagna lagen.

Enligt 2 mom. skall tilläggsdelen uppgå till 60 procent av grunddelen i stället för nuvarande 80 procent. Eftersom grunddelen så som beskrivs i motiveringen till 1 kap. 7 § är högre än för närvarande, är sysselsättningsstödet förhöjt med tilläggsdelen till maximalbelopp 37,18 euro per dag enligt 2005 års nivå i stället för nuvarande 35,72 euro. Det föreslås dessutom att bestämmelsen i det nuvarande 9 § 1 mom. tas in i momentet. Bestämmelsen gäller kommunens rätt till lönesubvention till fullt belopp när den sysselsätter med stöd av den sysselsättningskyldighet som avses i 7 §.

I 3 mom. föreslås bli bestämt att för sysselsättning av svårssysselsatta personer skall lönesubvention beviljas som högsta förhöjda lönesubvention, som motsvarar det nuvarande sammansatta stödet till fullt belopp. Enligt 2005 års nivå är det sammansatta stödet till fullt belopp 43,09 euro per dag. Beräknad på motsvarande sätt uppgår den högsta förhöjda lönesubventionen till 44,24 euro. I momentet bestäms också om dem som är berättigade till arbetsmarknadsstöd och som i första hand skall sysselsättas med hjälp av den högsta förhöjda lönesubventionen. Till denna del motsvarar innehållet i bestämmelsen i sak det nuvarande 1 § 2 mom.

I 3 mom. föreslås villkor och begränsningar som motsvarar bestämmelserna i det nuvarande 9 § 4 mom. och i 9 kap. 2 § 2 och 3

mom. i lagen om utkomstskydd för arbetslösa. Med stöd av ett bemyndigande att utfärda förordning föreslås att bestämmelsen av teknisk natur om minskning av lönekostnadernas maximibelopp överförs till nivån för förordning av statsrådet.

Bestämmelserna i 5 mom. motsvarar det nuvarande 4 mom.

9 a §. Särskilda förutsättningar för beviljande av lönesubventionens tilläggsdel. Paragrafen är ny. I 1 mom. bestäms om utredningar och arbetsgivarens skyldigheter. I 2 mom. bestäms om sådana situationer där avvikelser kan göras från utredningsskyldigheten och arbetsgivarens skyldigheter. En viktig skyldighet enligt 1 mom. är det villkor för tilläggsdelen enligt vilket det förutsätts att företaget med hjälp av utbildning eller på något annat sätt förbättrar arbetsmarknadsberedskapen för den som anställts med stödet.

Enligt 2 mom. 2 punkten skall alla arbetsgivare kunna beviljas tilläggsdel på grundval av förlängd arbetslöshet när de anställer en person som fått utkomstskydd för arbetslösa för minst 500 arbetslöshetsdagar. Bestämmelsen behövs, eftersom det i praktiken förhåller sig så att utan ett högt stöd riktas efterfrågan på arbetskraft knappt alls till denna grupp av arbetslösa. Tilläggsdel skall likaså kunna beviljas för sysselsättning av handikappade. För att tilläggsdelen skall beviljas i fråga om handikappade förutsätts att handikappets inverkan på den arbetsuppgift som erbjuds har bedömts i enlighet med 1 § 1 mom. och att grunddelen inte räcker till för att ersätta den nedsatta produktiviteten i den aktuella arbetsuppgiften.

För närvarande beviljas sysselsättningsstöd för läroavtalsutbildning i regel till ett belopp som motsvarar normalt sysselsättningsstöd, eftersom arbetsgivaren får en separat utbildningsersättning utöver lönesubventionen. I praktiken har det ansetts att utbildningsersättningen inte räcker till för att kompensera den nedsatta produktiviteten till följd av arbetslöshet, och arbetsgivarna ser helst att unga eller personer som varit arbetslösa en kort tid deltar i läroavtalsutbildning. I syfte att stödja läroavtalsutbildning för handikappade och långtidsarbetslösa föreslås i 2 mom. 1 punkten bli bestämt att tilläggsdelen skall kunna beviljas alla arbetsgivare också för lä-

roavtalsutbildning.

Enligt 1 mom. förutsätts för beviljande av tilläggsdel i andra än de situationer som nämns ovan att bristerna i kunnandet eller yrkesskickligheten och den nedsatta produktivitet för den som anställs med stödet som följer av bristerna i förhållande till den uppgift som erbjuds och de arbetstagare som arbetar där har konstaterats genom en kompetensanalys. Genom det föreslagna förfarandet minskas läckorna på arbetsmarknaden och förebyggs snedvriden konkurrens. För att företaget skall beviljas tilläggsdel förutsätts då också att arbetsgivaren förbinder sig att utbilda den arbetstagare som arbetsgivaren anställt med stödet eller att på något annat sätt höja personens arbetsmarknadsberedskap. Tilläggsdelen skall kunna beviljas för läroavtalsutbildning så som konstaterats ovan, men även för tiden för annan utbildning eller verksamhet som ingår i stödperioden, om utbildningen eller verksamheten medför kostnader för arbetsgivaren. När bestämmelsen tillämpas skall inte enbart normal introduktion i arbetsuppgifterna för den som anställts med stödet betraktas som verksamhet som förbättrar yrkesskickligheten eller kunnandet.

Andra arbetsgivare än företag samt sociala företag skall kunna beviljas tilläggsdel för anställning av långtidsarbetslösa utan att det görs någon kompetensanalys eller kartläggning av yrkesskickligheten eller någon annan utredning om den nedsatta produktiviteten. Fortsatt nuvarande praxis för dessa arbetsgivarinstanser är motiverad bl.a. därför att i synnerhet kommuner och arbetsgivare inom den tredje sektorn använder stödet för att anställa uttryckligen sådana arbetslösa som är mest utsatta. De som anställts med stödet har knappt alls sådana arbetsuppgifter där beviljandet av stödet kan leda till att konkurrensen mellan olika aktörer snedvrids. När det gäller sociala företag är det motiverat att bevilja tilläggsdel, eftersom en viss del av de anställda vid sociala företag skall ha nedsatt arbetsförmåga eller sammanräknat bestå av arbetstagare med nedsatt arbetsförmåga och långtidsarbetslösa.

10 §. Arbetstid som berättigar till sysselsättningsstöd samt ersättningsdagar. Innehållet i bestämmelserna om arbetstid och ersättningsdagar ändras inte i sak. När det

sammansatta stödet upphävs skall kravet på 85 procent av arbetstiden enligt 1 mom. i stället för det tidigare deltidsarbetet tillämpas på dem som omfattas av det nuvarande försöket med sammansatt stöd. Enligt den nuvarande 7 kap. 11 § i lagen om utkomstskydd för arbetslösa kan inom försöket med sammansatt stöd beviljas sammansatt stöd som motsvarar arbetsmarknadsstödet, för att anställa en person som på grundval av arbetslöshet fått arbetsmarknadsstöd för 200—499 arbetslöshetsdagar.

I paragrafen föreslås ändringar av teknisk natur och uttrycksmässiga ändringar som föranleds av införandet av lönesubvention och av den nya sjukförsäkringslagen.

11 §. Sysselsättningsstödet varaktighet. Innehållet i bestämmelserna om sysselsättningsstödet maximala varaktighet ändras inte. Regeringens avsikt är att genom att ändra statsrådets förordning utforma långvarigare, rent av permanenta, lönesubventioner för handikappade. Till denna del hänvisas till vad som sägs längre fram under rubrik 2. När det sammansatta stödet upphävs skall den maximala varaktigheten tio månader enligt 1 mom. i stället för tidigare 24 månader tillämpas på dem som omfattas av det nuvarande försöket med sammansatt stöd.

Till 2 mom. överförs en bestämmelse om längden av högsta förhöjda lönesubvention, vilken motsvarar den bestämmelse om sammansatt stöd i 9 kap. 7 § 3 mom. i lagen om utkomstskydd för arbetslösa som föreslås bli upphävd. Från 25 § i förordningen om offentlig arbetskraftsservice överförs till 2 mom. en bestämmelse om den lönesubvention som beviljas i sänder för anställning av handikappade och till 3 mom. 3 punkten en bestämmelse om högsta förhöjda lönesubvention som beviljas sociala företag för anställning av svårssysselsatta handikappade.

I paragrafen föreslås dessutom uttrycksmässiga ändringar som föranleds av införandet av lönesubvention.

12 §. Tilläggsstöd. Till kommunerna betalas stegvis växande tilläggsstöd på grundval av den andel av områdets arbetskraft som kommunen har sysselsatt med sysselsättningsanslag. Tilläggsstöd betalas endast för de sysselsatta vilkas antal överstiger de sysselsattas andel av arbetskraften i kommunen.

Tilläggsstödet är som störst när kommunen sysselsätter minst 2 procent av områdets arbetskraft.

I syfte att stödja kommunernas sysselsättningsmöjligheter föreslås att grunderna för bestämmandet av tilläggsstödet storlek skall luckras upp. Det föreslås att tilläggsstödet andel skall vara 10 procent när de sysselsattas andel av arbetskraften i kommunen är 0,5 procent (för närvarande 1,0 procent) och 20 procent när den nämnda andelen sysselsatta är minst 1,0 procent (för närvarande 1,5 procent).

12 a §. Finansiering av sysselsättningsstödet. Paragrafen är ny. I 1 mom. konstateras som huvudprincip att sysselsättningsstöden, anslagen för statliga ämbetsverk och inrättningar samt tilläggsstödet till kommunerna skall finansieras av sysselsättningsanslag. Sysselsättningsanslag definieras i 1 kap. 7 § 1 mom. 8 punkten.

Enligt 2 mom. skall grunddelen av den högsta förhöjda lönesubventionen, som motsvarar sammansatt stöd till fullt belopp, i motsvarighet till nuläget finansieras av de anslag som reserverats för arbetsmarknadsstöd. Lönesubventionens grunddel skall finansieras av anslag för arbetsmarknadsstöd också vid sysselsättning av personer som omfattas av det nuvarande försöket med sysselsättningsstöd. Användningen av anslagen för arbetsmarknadsstöd breddas så att lönesubventionens grunddel på vissa villkor skall finansieras av anslagen, om den som anställs med stödet har fått arbetsmarknadsstöd för minst 130 arbetslöshetsdagar. Inom det nuvarande försöket med sammansatt stöd förutsätts att arbetsmarknadsstöd har betalats ut för minst 200 arbetslöshetsdagar. Om arbetsmarknadsstöd har betalats för 130—499 arbetslöshetsdagar, skall för arbetsmarknadsstödsfinansiering dessutom förutsättas att den som anställs med stödet inte efter det att arbetslösheten har börjat har varit i arbete på den öppna arbetsmarknaden eller varit på den öppna arbetsmarknaden i endast liten utsträckning och inte efter det att arbetslösheten har börjat, före användningen av lönesubventionen, har sysselsatts med lönesubvention som beviljats arbetsgivaren. I 2 mom. föreslås dessutom bli bestämt att när en person som är berättigad till

arbetsmarknadsstöd beviljas startpeng skall startpengens grunddel finansieras av anslag för arbetsmarknadsstöd. Bestämmelserna om sysselsättningsanslag skall tillämpas på stöd som finansieras av anslag för arbetsmarknadsstöd. Exempelvis kommunen skall ha rätt att få tilläggsstöd också för dem som sysselsatts med dessa stöd.

Enligt 3 mom. avgör tidpunkten för beviljande av sysselsättningsstöd förmånens finansieringskälla. Beträffande lönesubventionens grunddel motsvarar bestämmelsen första meningen i 7 kap. 6 § 1 mom. i den nuvarande lagen om utkomstskydd för arbetslösa. Sysselsättningsstödet grunddel finansieras av anslag för arbetsmarknadsstöd under hela stödperioden, även om den som anställts med stödet eller mottagaren av startpeng under stödperiodens gång uppfyller arbetsvillkoret för arbetslöshetsdagpenning.

Ikraftträdande. Lagen avses träda i kraft den 1 januari 2006. Som 1 och 5 mom. i ikraftträdandebestämmelsen föreslås sedvanliga bestämmelser om detta.

Enligt 2 mom. skall övergången till lönesubvention och avvecklingen av det sammansatta stödet genomföras så att stödbeslut inte längre fattas utifrån de nuvarande bestämmelserna 2006. De nuvarande bestämmelserna skall tillämpas på beslut om sysselsättningsstöd och beslut om sammansatt stöd som fattats före ikraftträdandet. Stöden betalas ut till utgången av stödperioden till nuvarande belopp och på nuvarande villkor. Eftersom sammansatt stöd liksom sysselsättningsstöd som beviljats för sysselsättning av handikappade eller arbetsplanerare betalas ut för högst två år, kommer dessa att betalas ut ännu 2007. Sysselsättningsstöd som beviljats för hela läroavtalsutbildningstiden betalas eventuellt ut ännu efter det året.

För att målen med reformen av arbetsmarknadsstödet skall uppnås förutsätts att också arbetsmarknadsstöd som betalats ut före lagens ikraftträdande räknas in i de antal utbetalningsdagar för arbetsmarknadsstödet som avses i bestämmelserna om arbetsmarknadsstödet beroende av motprestationer och finansieringsansvar. En bestämmelse om detta föreslås i 3 mom. i ikraftträdandebestämmelsen. I momentet tas dessutom in en bestämmelse om hur sysselsättningsstöd och

sammansatt stöd som beviljats arbetsgivaren med stöd av de nuvarande lagarna inverkar på användningen av senare lönesubventioner som finansieras av anslag för arbetsmarknadsstöd.

I 4 mom. föreslås en sedvanlig tillämpningsbestämmelse. Om det någon annanstans i lagstiftningen hänvisas till sysselsättningsstöd eller sammansatt stöd som beviljas arbetsgivaren i enlighet med de nuvarande bestämmelserna, skall hänvisningen anses avse motsvarande lönesubvention enligt den föreslagna lagen, om inte något annat följer av de bestämmelser som föreslås ovan.

1.2. Lagen om utkomstskydd för arbetslösa

1 kap. Allmänna bestämmelser

5 §. Definitioner. Det föreslås att definitionen av skyldighet att vara i arbete och hänvisningsbestämmelserna i 9 punkten kompletteras. Ändringarna föranleds av de ändringar som nedan föreslås i fråga om rätten till arbetsmarknadsstöd för dem som varit arbetslösa länge.

Enligt det första lagförslaget föreslås att systemet med sysselsättningsstöd förenklas bl.a. så att sammansatt stöd som en separat stödform avvecklas. Arbetskraftsmyndigheten skall bevilja arbetsgivaren lönesubvention och betala ut den. Definitionen av sammansatt stöd i 1 mom. 11 punkten upphävs. I punkten föreslås en definition av högsta förhöjda lönesubvention, som i fråga om målgrupp, förutsättningar för beviljande och belopp motsvarar det nuvarande sammansatta stödet till fullt belopp.

5 kap. Förutsättningar för erhållande av arbetslöshetsdagpenning

4 §. Arbete som skall räknas in i löntagares arbetsvillkor. Enligt 4 mom. inräknas i arbetsvillkoret hälften av antalet kalenderveckor under vilka sådant arbete utförts i fråga om vilket arbetsgivaren för lönekostnaderna har fått sammansatt stöd till fullt belopp för samma tid, med andra ord både arbetsmarknadsstöd och sysselsättningsstöd. Efter det att det sammansatta stödet avvecklats är be-

stämelsen tillämplig på den högsta förhöjda lönesubventionen.

7 kap. **Allmänna bestämmelser om arbetsmarknadsstöd**

1 §. Rätt till arbetsmarknadsstöd. Omnämningarna av beviljande av sammansatt stöd upphävs i 4 mom. Inom det sammansatta stödet liksom inom de i det föreslagna 7 kap. 12 a § 2 mom. i lagen om offentlig arbetskraftsservice avsedda sysselsättningsstödet grunddelar överförs personens arbetsmarknadsstöd till stöd för sysselsättning. Arbetsmarknadsstödet betalas då inte två gånger. En person har därmed inte rätt att få arbetsmarknadsstöd på någon annan grund för samma tid, t.ex. som jämkat arbetsmarknadsstöd vid deltidsarbete. I dagens läge gäller 4 mom. endast arbetsmarknadsstödet. I praktiken har sådana situationer visat sig vara problematiska där arbetsvillkoret för arbetslöshetsdagpenning har uppfyllts mitt under det understödda arbetet och personen har blivit berättigad till arbetslöshetsdagpenning. Enligt det nuvarande 7 kap. 6 § 1 mom. i denna lag och det föreslagna 7 kap. 12 a § 3 mom. i lagen om offentlig arbetskraftsservice skall det stöd som betalas till arbetsgivaren finansieras av anslag för arbetsmarknadsstöd under hela stödperioden, om personen omfattas av systemet med arbetsmarknadsstöd när stödbeslutet fattas. Det föreslås därför att detta moment ändras så att personen inte själv skall ha rätt att få arbetsmarknadsstöd eller arbetslöshetsdagpenning för den tid under vilken hans eller hennes sysselsättning stöds av anslag för arbetsmarknadsstöd.

5 §. Resebidrag. Det föreslås att 2 mom. 1 punkten ändras till följd av avvecklingen av sammansatt stöd och införandet av lönesubvention. Bestämmelsen i 2 punkten ändras inte.

6 §. Sammansatt stöd. 11 §. Försök med sammansatt stöd. Det föreslås att 6 §, som gäller sammansatt stöd, och 11 §, som gäller försök med sammansatt stöd, upphävs. Lönesubvention regleras helt och hållet i samt med stöd av lagen om offentlig arbetskraftsservice.

8 kap. **Särskilda arbetskraftspolitiska begränsningar för arbetsmarknadsstöd**

4 a §. Indragning av rätten till arbetsmarknadsstöd. Paragrafen är ny. I förhållande till utkomstskyddet för arbetslösa har det i lagstiftningen och rättspraxisen förutsatts att arbetslösa arbetssökande utvidgar sitt sökande av arbete när arbetslösheten förlängs. I lagstiftningen framgår principen uttryckligen t.ex. av bestämmelserna om skydd för yrkesskicklighet i 2 kap. 13 § i lagen om utkomstskydd för arbetslösa samt av 20 § i samma kapitel, enligt vilken en arbetssökande skall följa sin jobbsökarplan eller sysselsättningsplan på eget initiativ när arbetslösheten har varat fem månader i följd. Däremot finns det inga sådana skillnader i påföljderna vid ett förfarande som visar att en arbetslös inte vill ta emot arbete som föranleds av arbetslöshetsens längd. När det gäller arbetslöshetsdagpenning fungerar maximitiden för utbetalning av dagpenningen som en drivfjäder för att söka arbete på eget initiativ. Arbetsmarknadsstödet varaktighet har däremot inte heller begränsats vid arbetslöshet.

Vid ett förfarande som enligt 2 kap. annars leder till 30, 60 eller 90 dagar utan ersättning skall enligt 1 mom. rätten till arbetsmarknadsstöd vid arbetslöshet dras in tills vidare för den som på grundval av arbetslöshet har fått arbetsmarknadsstöd länge. Indragning av rätten till arbetsmarknadsstöd vid arbetslöshet påverkar inte den arbetssökandes rätt att få arbetsmarknadsstöd under tiden för en aktiv åtgärd eller beviljandet av sysselsättningsstöd för sysselsättning av honom eller henne. För tillgodoseende av rättigheten och för tryggande av erhållandet av arbetskraftsservice skall arbetskraftsbyrån enligt 5 kap. 1 § 2 mom. i det första lagförslaget tillsammans med en arbetslös arbetssökande se över jobbsökarplanen utan dröjsmål, om personens rätt till arbetsmarknadsstöd vid arbetslöshet har dragits in.

Rätten till arbetsmarknadsstöd dras in med anledning av ett förfarande som hänför sig till lönearbete, arbetskraftspolitisk vuxenutbildning eller någon annan arbetskraftspolitisk åtgärd där den som deltar har rätt att utöver arbetsmarknadsstöd få ersättning för

uppehålle. Bestämmelsen skall också tillämpas på sådana integrationsåtgärder som enligt 11 § 3 mom. i lagen om främjande av invandrades integration samt mottagande av asylsökande (493/1999) jämföras med arbetskraftspolitiska åtgärder. Påföljderna vid andra förfaranden, såsom vägran att utarbeta en jobbsökar- eller aktiveringsplan, väsentlig försummelse av att genomföra planen, vägran att delta i och avbrytande av arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte samt utebliven ansökan till yrkesutbildning, bestäms i enlighet med de nuvarande bestämmelserna i 2 och 8 kap.

Paragrafen skall tillämpas på en till arbetsmarknadsstöd berättigad person som har fått arbetsmarknadsstöd för minst 500 arbetslöshetsdagar eller som har fått arbetsmarknadsstöd för minst 180 arbetslöshetsdagar efter att före det ha fått arbetslöshetsdagpenning för maximitiden. När det gäller fastställandet av utbetalningsdagarna för arbetsmarknadsstöd hänvisas till motiveringen till 14 kap. 3 §.

För att rätten till arbetsmarknadsstöd skall dras in förutsätts att det inte finns någon giltig orsak till att personen vägrar ta emot, lämnar eller blir uppsagd från arbete eller utbildning eller vägrar delta i eller avbryter en arbetskraftspolitisk åtgärd. Giltig orsak tolkas i enlighet med den nuvarande lagstiftningen. Med giltig orsak avses således i detta sammanhang i fråga om varje förfarande sådana orsaker som fastställs i 2 kap. och i fråga om arbetspraktik den orsak som fastställs i 8 kap. 2 § 5 mom. För att rätten till arbetsmarknadsstöd skall dras in på den grunden att en arbetssökande har vägrat delta i arbetsprövning, arbetslivsträning eller arbetspraktik förutsätts dessutom att det har avtalats om den aktuella åtgärden i den jobbsökarplan eller någon annan motsvarande plan som utarbetats tillsammans med den arbetssökande. Det sistnämnda villkoret tillämpas inte när en person har avbrutit eller av eget förvållande blivit tvungen att avbryta åtgärden.

Indragning av rätten till arbetsmarknadsstöd har karaktär av den skyldighet att vara i arbete som avses i 1 kap. 5 § 1 mom. 9 punkten. Genom att fullgöra skyldigheten att vara i arbete får den arbetssökande på nytt rätt till den arbetslöshetsförmån som han eller hon

har förlorat. I 2 mom. föreslås en bestämmelse om när ett indraget arbetsmarknadsstöd vid arbetslöshet börjar betalas ut på nytt. Skyldigheten att vara i arbete har fullgjorts när den arbetssökande har varit tillräckligt länge i arbete eller deltagit i arbetskraftspolitisk vuxenutbildning, arbetsprövning, arbetslivsträning eller arbetspraktik. Fem månader betraktas som en tillräcklig tid. I enlighet med de övriga skyldigheter att vara i arbete som föreskrivs i lagen förutsätts att det arbete genom vilket skyldigheten att vara i arbete fullgörs uppfyller de villkor i fråga om arbetstid och lön som i 5 kap. 3 och 4 § anges för arbetsvillkoret.

I 3 mom. bestäms om beräkningen av de arbetslöshetsdagar som avses i 1 mom. De 500 eller 180 arbetsmarknadsstödsdagarna vid arbetslöshet börjar räknas från början när personen på nytt blivit berättigad till arbetsmarknadsstödet efter att ha uppfyllt arbetsvillkoret för arbetslöshetsdagpenning och efter att maximitiden för utbetalning av dagpenningen gått ut.

I fråga om de personer och åtgärder som avses i 1 mom. är den skyldighet att vara i arbete som avses i paragrafen primär jämfört med de tider utan ersättning som föreskrivs i 2 kap. samt den skyldighet att vara i arbete för unga som saknar utbildning som avses i 8 kap. 2 § och de tider utan ersättning som avses i 8 kap. 5 § och som uppställs när en person vägrar delta i eller avbryter en integrationsåtgärd.

9 kap. **Arbetsmarknadsstödet belopp och varaktighet**

2 §. *Beloppet av sammansatt stöd. 7 §. Arbetsmarknadsstödet varaktighet.* Det föreslås att 2 §, som gäller beloppet av sammansatt stöd, och 7 § 3 mom., som gäller arbetsmarknadsstödet varaktighet, upphävs.

11 kap. **Bestämmelser om verkställighet**

1 §. *Ansökan om arbetslöshetsförmåner. 4 §. Arbetskraftspolitiskt utlåtande. 15 a §. Preskription av fordringar.* Det föreslås att författningshänvisningarna och de uttrycksmässiga hänvisningarna till sammansatt stöd,

som föreslås bli upphävt, och till sådant som hänför sig till det sammansatta stödet, t.ex. preskription av ränta och dröjsmålsränta, stryks i den bestämmelse i 1 § 1 mom. som gäller lämnande av ansökan om arbetsmarknadsstöd, i 4 § 1 mom., som gäller sådant som omfattas av ett arbetskraftspolitiskt utlåtande, och i 15 a §, som gäller preskription av fordringar.

2 §. Skyldighet att lämna uppgifter. I 5 mom. 4 punkten föreslås en ändring av teknisk natur med anledning av att högsta förhöjda lönesubvention införs.

7 §. Betalning av arbetsmarknadsstöd till arbetsgivaren. 11 §. Återkrav av sammansatt stöd. Bestämmelserna om verkställighet av sammansatt stöd upphävs.

12 kap. Sökande av ändring

2 §. Begränsning av rätten att söka ändring. Rätten att söka ändring har begränsats i fråga om arbetsmarknadsstöd som betalas som sammansatt stöd eller resebidrag. I beslut som gäller dem får ändring inte sökas genom besvär, med undantag av beslut om återkrav. Med resebidrag avses en förmån där arbetskraftsbyrån kan bestämma att utbetalningen av arbetsmarknadsstöd skall fortsätta på de villkor som anges närmare i 7 kap. 5 § för att ersätta betydande kostnader som mottagandet av ett arbete medför.

Med anledning av att det sammansatta stödet avvecklas slopas begränsningen av rätten att söka ändring i fråga om sammansatt stöd. Det är motiverat att också slopa det besvärsförbud som gäller resebidrag, eftersom beviljande eller förvägrande av resebidrag inte är alltigenom beroende av prövning utan är förordat med utredning av de rättsliga förutsättningarna för förmånen. Det föreslås att hela paragrafen skall upphävas, varvid också begränsningen av rätten att söka ändring i beslut som gäller resebidrag slopas.

13 kap. Bestämmelser om erhållande och utlämnande av uppgifter

6 §. Rätt att lämna ut uppgifter på eget initiativ. Ett nytt 2 mom. fogas till paragrafen. I 14 kap. 3 § föreslås att finansieringen av arbetsmarknadsstödet ändras så att den arbets-

lösas hemkommun i vissa situationer skall delta i finansieringen av arbetsmarknadsstödet. Folkpensionsanstalten skall driva in kommunens finansieringsandel i efterskott. Folkpensionsanstalten skall ha rätt att på eget initiativ i sin faktura till kommunen lämna uppgifter om för vilka mottagare av arbetsmarknadsstöd arbetsmarknadsstödet delvis betalas av kommunens medel. Av fakturan skall förutom det utbetalda beloppet av arbetsmarknadsstöd framgå identifieringsuppgifter om mottagarna av arbetsmarknadsstöd, inbegripet personbeteckning och det arbetsmarknadsstöd som betalats ut till personerna under faktureringsperioden.

14 kap. Särskilda bestämmelser

3 §. Finansieringen av den inkomstrelaterade dagpenningen och av grunddagpenningen. I 3 § i den gällande lagen bestäms om finansieringen av arbetslöshetsförmåner. I paragrafens 2 mom. bestäms om finansieringen av grunddagpenningen och den därtill anslutna barnförhöjningen samt av arbetsmarknadsstödet och ersättning för uppehälle enligt 7 kap. 8 § i denna lag och enligt 10 kap. 3 § 3 mom. i lagen om offentlig arbetskraftsservice. På grund av de föreslagna ändringarna i finansieringen av arbetsmarknadsstödet föreslås helt och hållet nya bestämmelser om finansieringen av arbetslöshetsförmånerna. I 14 kap. 3 § i lagen om utkomstskydd för arbetslösa bestäms enligt förslaget om finansieringen av den inkomstrelaterade dagpenningen och av grunddagpenningen, och till kapitlet fogas nya 3 a, 3 b, 3 c och 3 d § med bestämmelser om finansieringen av arbetsmarknadsstödet, förskott som skall betalas för täckande av förmånerna och uppörd av kommunernas finansieringsandel samt särskilda bestämmelser. I 3 § föreskrivs på motsvarande sätt som i den gällande lagen om finansieringen av den inkomstrelaterade dagpenningen för löntagare och den inkomstrelaterade dagpenningen för företagare samt av grunddagpenningen och den därtill anslutna barnförhöjningen.

3 a §. Finansieringen av arbetsmarknadsstödet. I 1 mom. bestäms om finansieringen av arbetsmarknadsstödet. Enligt den gällande lagen har arbetsmarknadsstödet helt och hål-

let betalats av statens medel. Finansieringen av arbetsmarknadsstödet ändras så att arbetsmarknadsstödet och den därtill anslutna barnförhöjningen betalas av statens medel till utgången av den betalningsperiod under vilken till personen på grundval av arbetslöshet har betalats arbetsmarknadsstöd för sammanlagt 500 kalenderdagar. Finansieringen av det arbetsmarknadsstöd och den därtill anslutna barnförhöjning som för tiden efter det betalats för tryggande av försörjningen för en arbetslös arbetssökande delas jämnt mellan statens medel och kommunens medel i den kommun som är hemkommun för mottagaren av arbetsmarknadsstödet.

Arbetsmarknadsstödet betalas per betalningsperiod i efterskott så att den första betalningsperioden är två veckor och varje därpå följande betalningsperiod fyra veckor. De dagar för vilka förmånen ersätts med en betalning bildar en betalningsperiod. Om summan av arbetslöshetsdagarna under en betalningsperiod och personens tidigare arbetsmarknadsstödsdagar på grund av arbetslöshet är minst 500 dagar, ändras finansieringsansvaret från ingången av nästa betalningsperiod.

I det föreslagna 2 mom. anges när de 500 utbetalningsdagarna för arbetsmarknadsstöd börjar räknas från början och när arbetsmarknadsstöd alltid skall betalas av statens medel. Om en mottagare av arbetsmarknadsstöd har uppfyllt arbetsvillkoret en tid och börjar omfattas av arbetsmarknadsstödet på nytt efter att ha fått maximal arbetslöshetsdagpenning, börjar finansieringsprinciperna tillämpas på nytt. Staten betalar då det arbetsmarknadsstöd som betalats för de första 500 arbetslöshetsdagarna. Kommunens och statens delade finansieringsansvar börjar på nytt först efter det. Beräkningen av antalet arbetslöshetsdagar inbegriper alla dagar för vilka arbetsmarknadsstöd betalats ut på grundval av arbetslöshet. De dagar för vilka arbetsmarknadsstödet betalats ut till nedsatt eller jämkat belopp räknas som hela utbetalningsdagar.

Staten finansierar dock alltid, dvs. också efter det att 500 arbetslöshetsdagar har uppnåtts, arbetsmarknadsstödet och den därtill anslutna barnförhöjningen och ersättningen för uppehälle för den s.k. aktiva tiden, dvs.

det arbetsmarknadsstöd som betalats för den tid en person deltar i arbetskraftspolitisk vuxenutbildning, arbetspraktik, arbetslivsträning, arbetsprövning och yrkesväglednings- och rehabiliteringsåtgärder enligt lagen om offentlig arbetskraftsservice (arbetskraftspolitiska åtgärder), integrationsåtgärder för invandrare samt arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte. Detsamma gäller resebidrag som betalas med stöd av 7 kap. 5 §. Arbetsmarknadsstöd som betalats för dagarna för de ovan nämnda åtgärderna och arbetsmarknadsstöd som betalats för tiden för utbildning enligt 10 kap. 3 mom. räknas inte in i de 500 utbetalningsdagarna för arbetsmarknadsstöd. Staten finansierar ersättning för uppehälle enligt 7 kap. 8 § i denna lag och enligt 10 kap. 3 § 3 mom. i lagen om offentlig arbetskraftsservice.

3 b §. *Förskott som skall betalas för täckande av förmånerna.* I paragrafen bestäms om förskott som skall betalas för täckande av förmånerna samt om statens betalning av ett likviditetsbelopp till Folkpensionsanstalten för betalning av arbetsmarknadsstödet och om återbetalning av likviditetsbeloppet.

I 1 mom. föreslås bestämmelser om statens skyldighet att månatligen betala Folkpensionsanstalten förskott för grunddagpenningen och om arbetslöshetsförsäkringsfondens skyldighet att betala Folkpensionsanstalten förskott för förhöjningsdelarna och tilläggen för sysselsättningsplan. Den föreslagna bestämmelsen motsvarar till innehållet bestämmelsen i den gällande lagen.

Enligt 2 mom. skall staten månatligen till Folkpensionsanstalten betala förskott för arbetsmarknadsstödet och ersättningar för uppehälle så att förskottens belopp motsvarar det belopp som det beräknas att staten skall betala det året. Enligt momentet skall staten dessutom betala Folkpensionsanstalten ett så stort belopp att Folkpensionsanstaltens likviditet för betalning av arbetsmarknadsstödet vid varje tidpunkt är tillräckligt tryggad (likviditetsbelopp). I momentet ingår också en bestämmelse om återbetalning av likviditetsbeloppet.

Folkpensionsanstalten finansierar det arbetsmarknadsstöd den betalar ut med statens förskott och de finansieringsandelar den får av kommunerna. Det föreslås därför att den

bestämmelse i den gällande lagen slopas där det sägs att staten skall betala förskott så att förskotten räcker till för att täcka utgifterna under varje månad. Folkpensionsanstalten får kommunens finansieringsandel i efterskott. Under året får den i regel kommunernas finansieringsandelar för sina utgifter för arbetsmarknadsstödet under tiden december det föregående året till november det innevarande året. Kommunernas finansieringsandelar till Folkpensionsanstalten och kommunernas andel av utgifterna för arbetsmarknadsstödet under ett kalenderår motsvarar således inte varandra helt och hållet.

I slutet av året är det dessutom ett problem att Folkpensionsanstalten måste betala ut arbetsmarknadsstöd innan kommunerna har redovisat sin andel. Det föreslås därför dessutom bli bestämt att staten skall betala Folkpensionsanstalten ett så stort belopp att Folkpensionsanstaltens likviditet för betalning av arbetsmarknadsstödet vid varje tidpunkt är tillräckligt tryggad. I likviditeten beaktas att de beviljade förskotten och kommunernas betalningar räcker till för att betala arbetsmarknadsstödet. Folkpensionsanstalten återbetalar betalningen när den inte längre behövs för att trygga likviditeten. Det beräknade belopp av likviditetsbeloppet som inte har återbetalts vid utgången av året skall beaktas som förskottsbetalning på statens andel när beloppet av statens finansieringsandel fastställs för det följande året.

I 3 mom. föreslås på motsvarande sätt som i 14 kap. 3 § 5 mom. i den gällande lagen bli bestämt att Folkpensionsanstalten kan använda förskott som avses i 1 mom. också för kostnader som avses i artiklarna 69 och 70 i förordningen om samordning av social trygghet.

3 c §. Uppbörd av kommunernas finansieringsandel. I 1 mom. bestäms om uppbörd av kommunernas finansieringsandel och om skyldigheten att betala ränta om betalningen fördröjs. Efter utgången av månaden sammanställer Folkpensionsanstalten en lista för varje kommun över de personer som omfattas av kommunernas finansieringsansvar och det arbetsmarknadsstöd som betalats ut till dem samt sänder listan och debiteringsfakturan till respektive kommun. Kommunen skall betala sin finansieringsandel varje månad på

den förfallodag som anges genom förordning. Om finansieringsandelen inte betalas på förfallodagen, skall en dröjsmålsränta betalas enligt den räntesats som avses i 4 § 1 mom. i räntelagen (633/1982).

Enligt 2 mom. betraktas som hemkommun för en mottagare av arbetsmarknadsstöd den kommun som den dag enligt 3 a § 1 mom. då arbetsmarknadsstödet betalats ut är antecknad som mottagarens hemkommun i det befolkningsdatasystem som avses i befolkningsdatalagen (507/1993). Om mottagarens hemkommun inte kan fastställas, ansvarar staten för finansieringen av arbetsmarknadsstödet också för en sådan mottagare som på grundval av arbetslöshet fått arbetsmarknadsstöd för mer än 500 kalenderdagar.

3 d §. Särskilda bestämmelser. I 1 mom. bestäms om finansieringen av utbildningsdagpenning. Enligt 14 kap. 3 § 4 mom. i den gällande lagen har bestämmelserna om finansieringen av förmånerna i fråga om arbetslöshetsdagpenning, arbetsmarknadsstöd och barnförhöjning tillämpats på arbetslöshetsförmåner som betalas som utbildningsdagpenning. I det nya 3 d § 1 mom. föreslås bli preciserat att utbildningsdagpenning och den därtill anslutna barnförhöjningen som betalas som arbetsmarknadsstöd skall betalas av statens medel. På finansieringen av arbetslöshetsförmåner som betalas som utbildningsdagpenning tillämpas i övrigt vad som bestäms om finansieringen av inkomstrelaterad dagpenning och grunddagpenning.

I 2 mom. bestäms om bemyndigande att genom förordning av statsrådet utfärda närmare bestämmelser om fastställandet och betalningen av förskott och slutlig finansiering till Folkpensionsanstalten och arbetslöshetskassorna, om uppbörden av kommunens andel till Folkpensionsanstalten samt om betalningen av likviditetsbeloppet.

Enligt 3 mom. skall de förvaltningskostnader som Folkpensionsanstalten förorsakas av verksamhet enligt denna lag räknas till anstaltens förvaltningskostnader. Den föreslagna bestämmelsen motsvarar till innehållet bestämmelsen i den gällande lagen.

I kraftträdande. Lagen avses träda i kraft den 1 januari 2006. Som 1 och 5 mom. i ikraftträdandebestämmelsen föreslås sedvanliga bestämmelser om detta.

Enligt 2 mom. avvecklas det sammansatta stödet så att det inte längre fattas några nya beslut om stödet 2006. De nuvarande bestämmelserna skall tillämpas på beslut om sammansatt stöd som fattats före ikraftträdandet. Sammansatt stöd skall betalas till utgången av stödperioden till nuvarande belopp och på nuvarande villkor. Det sammansatta stödet betalas således helt och hållet av statens medel, och arbetsmarknadsstöd som betalts till arbetsgivaren för denna tid skall inte räknas in i de utbetalningsdagar för arbetsmarknadsstöd som avses i 8 kap. 4 a § och 14 § 3 mom. I fråga om dem skall Folkpensionsanstalten fortfarande sörja för betalningen av den del av det sammansatta stödet som består av arbetsmarknadsstöd och för övriga verkställighetsuppgifter. Eftersom det sammansatta stödet betalas för högst två år kommer Folkpensionsanstalten att betala ut sammansatt stöd ännu 2007. Likaså kan stöd inom det försök med sammansatt stöd som avses i 7 kap. 11 § betalas ut ännu under 2007. Som andra mening i momentet föreslås dessutom en bestämmelse om hur rätten att få resebidrag enligt 7 kap. 5 § påverkas av sysselsättningsstöd och sammansatt stöd som beviljats arbetsgivaren före lagens ikraftträdande.

Enligt 3 mom. skall de bestämmelser om indragning av rätten till arbetsmarknadsstöd som ökar arbetsmarknadsstödet beroende av motprestationer tillämpas på en persons förfarande medan lagen är i kraft.

För att målen med reformen av arbetsmarknadsstödet skall uppnås förutsätts att också arbetsmarknadsstöd som på grundval av arbetslöshet betalts ut före lagens ikraftträdande räknas in i de antal utbetalningsdagar för arbetsmarknadsstöd som avses i bestämmelserna om arbetsmarknadsstödet beroende av motprestationer och finansieringsansvar. En bestämmelse om detta föreslås i 4 mom. i ikraftträdandebestämmelsen.

Arbetsmarknadsstödet skall fortfarande betalas ut utan några tidsgränser. Inom utbetalningssystemet inriktas utbetalningsdagarna för arbetsmarknadsstödet således inte på en bestämd dag på samma sätt som arbetslöshetsdagpenningen, som i regel omfattas av maximitiden 500 dagar. I 4 mom. föreslås därför bli bestämt att kommunens finansie-

ringsansvar enligt 14 kap. 3 a § 1 mom. skall tillämpas på de betalningsperioder under vilka Folkpensionsanstalten betalar ut arbetsmarknadsstöd till en person efter lagens ikraftträdande. Beträffande begreppet betalningsperiod hänvisas till motiveringen till 14 kap. 3 a §. Vid överföring av finansieringsansvaret har det således ingen betydelse vid vilken tidpunkt den som ansöker om stöd har lämnat in sin utredning för erhållande av arbetsmarknadsstöd eller till vilken tidpunkt arbetsmarknadsstödet för en betalningsperiod riktas.

1.3. Lagen om utkomststöd

5 a §. *Statsandel för kostnaderna för grundläggande utkomststöd.* Enligt 1 mom. skall kommunen och staten ansvara för kostnaderna för det grundläggande utkomststödet med lika stora andelar. Statens andel betalas i form av en statsandel.

Med stöd av lagen om ett förvaltningsförsök i Kajanaland (343/2003) har uppgifterna i anslutning till utkomststödet inom de nio kommuner som hör till Kainuu förbund (Hyrynsalmi, Kajana, Kuhmo, Paltamo, Puolanka, Ristijärvi, Sotkamo, Suomussalmi och Vuolijoki) överförts på verksamhetsområdet för social- och hälsovården vid Kainuun sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymä benämnda samkommun. Landskapets uppgifter har fastställts genom det avtal om bildande av landskapet Kajanaland som godkändes vid representantmötet för kommunerna den 30 april 2004. Landskapsförvaltningen i Kajanaland har beaktats genom att det i 5 a § 2 mom. konstateras att landskapet Kajanaland jämföras med en kommun när statsandel betalas för kostnaderna för det grundläggande utkomststödet.

Enligt 2 mom. skall länsstyrelsen ha hand om uppgifterna i anslutning till statsandelen. Så som även annars i fråga om ärenden som gäller utkomststödet gäller också i fråga om uppgifterna i anslutning till statsandelen att den allmänna planeringen, ledningen och övervakningen i enlighet med 3 § 1 mom. i socialvårdslagen (710/1982) ankommer på social- och hälsovårdsministeriet.

5 b §. *Fastställande, betalning och justering av förskott på statsandelen.* Enligt det fö-

reslagna 1 mom. skall länsstyrelsen senast den 10 januari fatta beslut om beloppet av förskotten till varje kommun inom sitt område. Det förutsätts inte att kommunen lämnar in någon ansökan om statsandelen.

Statsandelen för kostnaderna för grundläggande utkomststöd skall betalas till kommunerna i förskott månatligen i jämnstora poster. Avsikten är att kommunerna åtminstone inte i någon betydande grad skall bli tvungna att använda egna medel för den del av kostnaderna för utkomststödet som täcks med statsandelen. Enligt det föreslagna 2 mom. skall storleken av förskotten bestämmas på basis av de faktiska utgifterna för utkomststödet det år som började två år före finansåret. Åren 2006 och 2007 skall förskotten dock bestämmas kalkylmässigt på basis av kommunernas utgifter för utkomststödet 2004 respektive 2005 på det sätt som anges närmare i ikraftträdandebestämmelsen. Varje förskott skall uppgå till 50 procent av tolfte delen av de utgifter som ligger till grund för statsandelen.

Enligt 3 mom. skall länsstyrelsen betala förskotten till kommunen månatligen senast den 11 varje månad. Förskotten avrundas till närmaste, högre eller lägre, euro.

Beloppen av beviljat utkomststöd varierar i någon mån i kommunerna från år till år. Eftersom uppgifterna för två år sedan används som beräkningsgrund för statsandelen är det tänkbart att de fastställda förskotten för vissa kommuner blir alltför stora eller alltför små i förhållande till utgifterna för utkomststödet under finansåret.

För justering av förskotten föreslås i 4 mom. bli bestämt att kommunerna varje år senast den 31 augusti skall lämna länsstyrelsen uppgifter om de kostnader som det grundläggande utkomststödet gett upphov till fram till utgången av juni under finansåret samt en uppskattning av kostnaderna för det grundläggande utkomststödet under tiden juli-december. Länsstyrelsen skall justera förskotten så att de motsvarar kommunens uppskattning, om uppskattningen ger vid handen att beloppet av de utgifter för det grundläggande utkomststödet som avses bli täckta med statsandelen till kommunen avviker med minst 10 procent från det beräknade sammanlagda beloppet av de förskott som

bestämts för hela året enligt 2 mom. Förskottet skall betalas till justerat belopp från oktober så att det sammanlagda beloppet av förskotten motsvarar hälften av de uppskattade kostnaderna för grundläggande utkomststöd under finansåret.

5 c §. Fastställande av statsandelen. Förskotten på statsandelen skall justeras en gång om året, om inte något annat följer av 5 b § 4 mom. Enligt 5 c § 1 mom. skall kommunen årligen före utgången av april tillstålla länsstyrelsen en statsandelsutredning om de kostnader som det grundläggande utkomststödet medfört. Utifrån uppgifterna i utredningen fastställs om kommunen har rätt att få mera statsandel som en slutpost eller om den är tvungen att återbetala en del av förskotten till staten.

Kostnaderna för det grundläggande utkomststödet skall uppges till det belopp de uppgår till minskade med de poster som flutit in genom återkrav av utkomststödet. Som avdragspost beaktas endast belopp som riktas till det grundläggande utkomststödet och som återkrävts så som avses i 4 kap. När en klient inom utkomststödet har beviljats både grundläggande utkomststöd och behovsprövat utkomststöd, skall det belopp som återkrävts av klientens inkomster och tillgångar delas så att det riktas till det grundläggande utkomststödet och det behovsprövade stödet i proportion till beloppen av det beviljade stödet.

Enligt 2 mom. skall länsstyrelsen besluta om fastställandet av den slutliga statsandelen och betalningen av en eventuell slutpost senast inom tre månader efter det att den har fått kommunens statsandelsutredning.

5 d §. Betalning av slutpost. Återkrav av statsandelen. Slutposten av statsandelen till kommunen skall betalas senast inom en månad efter det att den slutliga statsandelen har fastställts. Om betalningen av slutposten fördröjs, skall en årlig dröjsmålsränta betalas enligt den räntesats som avses i 4 § 1 mom. i räntelagen (633/1982), där det bestäms om dröjsmålsräntans belopp.

Enligt det föreslagna 2 mom. skall kommunens överskjutande statsandel i regel återkrävas så att det överskjutande beloppet dras av från förskott som senare betalas ut till kommunen. Kvittningen är motiverad för att undvika att betalningar överförs fram och

tillbaka.

Om beloppet av den överskjutande statsandelen är betydande, skall länsstyrelsen med stöd av 3 mom. dock kunna fatta ett beslut genom vilket den ålägger kommunen att återbetala det överskjutande beloppet. Om det belopp som skall återbetalas inte betalas senast på den förfallodag som nämns i länsstyrelsens beslut, skall en lika stor årlig dröjsmålsränta betalas som vid försenade slutposter på statsandelen.

Eftersom det inte är ekonomiskt eller administrativt ändamålsenligt att betala mycket obetydliga offentligrättsliga avgifter, föreslås i 4 mom. bli bestämt att slutposten och den post som skall återbetalas inte skall behöva betalas om de understiger 10 euro.

6 §. Fastställande av utkomststöd. I paragrafen konstateras för närvarande att utkomststödet belopp är skillnaden mellan de utgifter och de disponibla inkomster och tillgångar som fastställs enligt lagen. När det egentliga utkomststödet i enlighet med vad som föreslås i denna proposition indelas i grundläggande utkomststöd och behovsprövat utkomststöd och när deras finansiella bas är olika, väcks frågan om hur inkomsterna och tillgångarna riktas till de utgifter som skall beaktas i utkomststödet när utkomststödet beräknas.

Det föreslås att en andra mening fogas till paragrafen, och enligt den skall inkomsterna och tillgångarna först beaktas när det grundläggande utkomststödet beviljas. Om klienten har så stora inkomster att han eller hon inte är berättigad till grundläggande utkomststöd, överförs det överskott i inkomsterna som beräkningen visar till den eventuella beräkningen av behovsprövat utkomststöd.

7 §. Grundläggande utkomststöd. I paragrafen definieras det grundläggande utkomststödet genom en beskrivning av att det täcker utkomststödet grunddel och övriga grundutgifter. Innehållet i begreppen grunddel och grundutgift framgår av 7 a och 7 b §.

7 a §. Grunddel. Till de utgifter som täcks med grunddelen hör, i likhet med det nuvarande 7 § 2 mom., utgifter för kost och kläder, smärre hälso- och sjukvårdsutgifter samt utgifter som beror på personlig hygien och hemmets hygien, användning av lokaltrafik, prenumeration på dagstidning, televisionsli-

cens, användning av telefon, hobby- och rekreationsverksamhet samt motsvarande utgifter som hänför sig till en persons och familjs dagliga uppehälle.

I grunddelen ingår också 7 procent av det nödvändiga beloppet av boendeutgifterna, vilket också gäller enligt den nuvarande lagen. Det föreslås dock att den s.k. självriskan om 7 procent av boendeutgifterna skall slopas den 1 september 2006. Regeringen överlämnar en separat proposition om det förslaget.

Som smärre hälso- och sjukvårdsutgifter betraktas sådana utgifter som föranleds av det dagliga livet, första hjälpen inom familjen och sporadiska besök vid hälsovårdscentralen, vilka inte hotar individens eller familjens ekonomi. Vid dimensioneringen av grunddelen har ca 11 euro per månad beräknats som beloppet av smärre hälso- och sjukvårdsutgifter. Utkomststödet grunddel omfattar bl.a. läkemedel och medicinska tillbehör som anskaffats utan förskrivning av någon yrkesutbildad person inom hälso- och sjukvården, till den del det genomsnittliga beloppet av dem är obetydligt. Det krävs inte någon separat utredning om de hälso- och sjukvårdsutgifter som ingår i grunddelen.

7 b §. Övriga grundutgifter. Det föreslås att de övriga grundutgifterna skall bestå av en del av de utgifter som avses i den nuvarande förordningen om utkomststöd och som täcks med en tilläggsdel. Utöver grunddelen föreslås att som övriga grundutgifter skall beaktas i behövlig utsträckning boendeutgifter enligt 6 § i lagen om bostadsbidrag, bortsett från den andel som ingår i grunddelen, samt hemförsäkring, hushållselektricitet och hälso- och sjukvårdsutgifter som inte är ringa.

Boendeutgifter som avses i 6 § i lagen om bostadsbidrag (408/1975) är, beroende på boendeform, hyra, bolagsvederlag, bruksvederlag, uppvärmningskostnader, vattenförbrukning, sotningsfaktura, tomthyra, fastighetsskatt (om inte befrielser från betalning har beviljats), brandförsäkring samt räntor på rimliga utgifter för personliga lån för anskaffande eller ombyggnad av bostaden.

När boendeutgifter i behövlig utsträckning prövas beaktas bostadens storlek och kvalitet i förhållande till familjens storlek och behov

samt den kostnadsnivå på orten som motsvarar en skälig boendenivå. Rimliga boendeutgifter beaktas till faktiska belopp.

Boendeutgifterna kan beaktas till faktiskt belopp, om den som ansöker om utkomststöd i själva verket inte har möjlighet att få en sådan bostad på orten där utgifterna är sådana som bedömts som rimliga i kommunen. En ny klient inom utkomststödet bör också ges tillräckligt med tid att söka sig till en förmånligare bostad innan boendeutgifterna kan beaktas till rimligt belopp när stöd beviljas.

Hushållselektricitet och hemförsäkring är sådana utgifter för boendet som nästan alla klienter inom utkomststödet har. Det föreslås att de skall ingå i grundutgifterna för utkomststödet. Hushållselektricitet är ett vedertaget begrepp med vilket avses elektricitet som används för annat än eluppvärmning i hushållen. Utgifter för eluppvärmning av bostaden är en del av boendeutgifterna enligt 6 § i lagen om bostadsbidrag.

Med hälso- och sjukvårdsutgifter som inte är ringa avses andra dyra eller stora hälso- och sjukvårdsutgifter än de som ingår i grunddelen och som inte har kunnat ersättas tillräckligt inom andra system, såsom enligt sjukförsäkringen eller t.ex. av handikappbidraget. Hit hör läkemedel, medicinska tillbehör, proteser och hjälpmedel som anskaffats enligt förskrivning av sakkunniga inom hälso- och sjukvården, avgifter för hälso- och sjukvård och övriga hälso- och sjukvårdsutgifter som i snitt inte är obetydliga. Typiska utgifter som inte är ringa är t.ex. kostnader för tandvård och glasögon.

I regel förutsätts att behandlingarna eller läkemedlen är oundgängliga för klienterna. Exempelvis rätten att få FPA-ersättning bör inte uppställas som villkor för att hälso- och sjukvårdsutgifterna skall godkännas, utan det avgörande är att utgifterna är oundgängliga med tanke på vården av klienten. I oklara fall kan en separat expertutredning begäras.

När utkomststödet fastställs beaktas i regel bara utgifter för anlitan av service inom den offentliga hälso- och sjukvården. Även högsta förvaltningsdomstolen har i sina avgörande den senaste tiden ansett att offentlig hälso- och sjukvård är primära servicesystem inom folkhälsoarbetet, den kommunala specialiserade sjukvården och mentalvårdsarbe-

tet. Kostnader för privat hälso- och sjukvård kan beaktas bara i undantagsfall, t.ex. om en för klienten oundgänglig form av service eller vårdform inte har stått till buds inom den offentliga hälso- och sjukvården (behov av specialvård), behovet av vård har varit brådskande och det skulle ha dröjt alltför länge innan en offentlig service hade kunnat fås eller klienten har varit klient inom den privata hälso- och sjukvården och det är viktigt att vårdförhållandet fortsätter.

De utgifter för hälso- och sjukvård som hälsovårdsmyndigheterna bestämmer beaktas till faktiskt belopp. I övrigt kan bedömningar av sakkunniga inom hälso- och sjukvården användas vid prövning av rimliga hälso- och sjukvårdsutgifter.

7 c §. Behovsprövat utkomststöd. Då behovsprövat utkomststöd beviljas skall i behövlig utsträckning beaktas s.k. särskilda utgifter, som omfattar utgifter för barndagvård, andra utgifter på grund av boende än de som avses i 7 a och 7 b §, samt utgifter som på grund av en persons eller familjs särskilda behov eller förhållanden ansetts nödvändiga för tryggnad av försörjningen eller främjande av förmågan att klara sig på egen hand.

Som en persons eller familjs särskilda behov eller förhållanden skall enligt 2 mom. kunna anses t.ex. långvarigt utkomststöd, en långvarig eller svår sjukdom samt särskilda behov i anslutning till barns hobbyverksamhet.

De föreslagna särskilda utgifterna är desamma som avses i andra frasen i 1 § 1 mom. 1 punkten samt i 3 och 4 punkten i den nuvarande förordningen om utkomststöd och som täcks med utkomststödet tilläggsdel.

För av kommunen anordnad daghemsvård och familjedagvård enligt lagen om barndagvård (36/1973) kan med stöd av 7 a § i lagen om klientavgifter inom social- och hälsovården (734/1992) tas ut en avgift som bestäms utifrån familjens storlek och inkomsterna för den som anlitar tjänsterna. Avgiften kan dock efterskänkas eller nedsättas till den del förutsättningarna för personens eller familjens försörjning eller förverkligandet av personens lagstadgade försörjningsplikt äventyras av att avgiften tas ut. Exempelvis familjer som är tvungna att förlita sig på utkomststöd befinner sig i en sådan situation. Bestämmel-

sen gäller dock inte avgifter för privat dagvård. De utgifter som privat dagvård medför för familjen beaktas när behovet av utkomststöd bedöms. Som en faktor som minskar behovet av stöd beaktas då stöd enligt lagen om stöd för hemvård och privat vård av barn (1128/1996). Om behovet av utkomststöd är långvarigt, bör familjens möjligheter att få kommunal dagvård utredas. Familjens önskemål om vårdplats bör dock beaktas. Barnets bästa bör beaktas så att t.ex. ett långt vårdförhållande för barnet inte avbryts. Eftersom det är fråga om en angelägenhet som måste prövas från fall till fall, bör dagvårdsutgifterna omfattas av de behovsprövade särskilda utgifterna inom utkomststödet.

Som andra boendeutgifter än de som avses i 7 b § kan beaktas t.ex. garantihyra, förskottshyra och förmedlingsarvode samt övriga kostnader på grund av flyttning.

Utgifter som beaktas särskilt på grund av särskilda behov eller förhållanden är t.ex. oundgängliga utgifter för anskaffning av lösöre till hemmet, utgifter för tillbehör för barn, såsom barnvagn och sittvagn, samt skulder och avbetalningar i sådana fall då de gäller utgifter för vilka utkomststöd kan beviljas. I synnerhet sådana hushåll som varit klienter inom utkomststödet länge har svårt att klara av oväntade utgifter, t.ex. på grund av söndriga hushållsapparater, eller större anskaffningar till hemmet.

Långvarigt eller svårt sjuka personer kan ha svårt att röra sig utanför hemmet och kan därför vara tvungna att t.ex. använda telefon mycket mera än i snitt för att uträtta sina ärenden. Utgifter som överskrider sedvanliga telefonutgifter kan då beaktas i den behovsprövade delen av utkomststödet. Utgifter på grund av sjukdom kan också bestå av t.ex. kostnader för specialdiet.

Även om barnens hobbyutgifter i regel ingår i de utgifter som täcks med grunddelen, bör det beaktas att grunddelen inte alltid möjliggör anskaffning av behövlig hobbyutrustning eller betalning av övriga kostnader. Hobbyer är mycket viktiga för barns och ungas utveckling och socialisering, och det är motiverat att stödja dem.

Hänvisningen till 7 a § i 1 mom. innebär att när behovsprövat utkomststöd beviljas skall i regel den s.k. självriskandelen av de boende-

utgifter som ingår i grunddelen inte beaktas. Enligt 3 mom. skall boendeutgifter som täcks av utkomststödet grunddel dock kunna beaktas i undantagsfall. Innehållet i momentet motsvarar 1 § 3 mom. i den nuvarande förordningen om utkomststöd.

9 a §. Justering av grunddelen. I 2 § i förordningen om utkomststöd bestäms för närvarande att beloppen av utkomststödet grunddel justeras enligt bestämmelserna i lagen om folkpensionsindex (456/2001). Enligt 80 § 1 mom. i grundlagen skall bestämmelser om grunderna för individens rättigheter och skyldigheter utfärdas genom lag. Enligt 19 § 2 mom. skall var och en genom lag garanteras rätt att få sin grundläggande försörjning tryggad i de situationer som nämns i lagrummet. Det föreslås därför att den indexbestämmelse som ligger till grund för ändringarna av förmånsbeloppet tas in i lagen.

11, 12 och 15 §. Inkomster som skall beaktas. Tillgångar som skall beaktas. Tiden för vilken utkomststöd fastställs. I 11 § 2 mom. 2 punkten, 12 § 2 mom. 3 punkten och 15 § 2 mom. hänvisas för närvarande till 7 §, där det bestäms om utgifter som skall beaktas. Bestämmelser om de utgifter som skall beaktas enligt den föreslagna lagen föreslås i 7 § (grundläggande utkomststöd) och 7 c § (behovsprövat utkomststöd). Hänvisningarna i de förstnämnda lagrummen bör ändras på motsvarande sätt.

24 §. Ändringssökande. Det föreslås att ett nytt 2 mom. fogas till paragrafen. Enligt momentet skall ändring i ett beslut som gäller statsandelen få sökas genom rättelseyrkande hos länsstyrelsen. I ett beslut som länsstyrelsen har meddelat med anledning av rättelseyrkande skall ändring få sökas genom besvär hos högsta förvaltningsdomstolen. Bestämmelsen motsvarar besvärsförfarandet enligt 6 kap. i lagen om statsandelar till kommunerna (1147/1996).

Felaktigheter i statsandelsbeslut är dock antagligen vanligen av sådan karaktär att det inte behövs något egentligt sökande av ändring. I stället kan bestämmelserna om rättelse av fel i beslut i 8 kap. i förvaltningslagen (434/2003) tillämpas.

Ikraftträdande. Lagen avses träda i kraft den 1 januari 2006. Lagen skall tillämpas på beslut om utkomststöd som fattas i kommu-

nen efter lagens ikraftträdande. Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter skall få vidtas innan lagen träder i kraft.

De förskott som betalas till kommunerna för att täcka grundutgifterna inom utkomststödet 2006 skall bestämmas på basis av utgifterna för utkomststödet 2004. Grunden för förskott på statsandelen är 90 procent av de nämnda utgifterna. Det månatliga förskottet på statsandelen är 50 procent av tolftedelen av de utgifter som ligger till grund för förskottet. Vid betalning av förskott för 2007 används på motsvarande sätt utgifterna för utkomststödet 2005 som kalkylerad grund för bestämmande av förskotten. Uppgifter enligt Stakes statistik över utkomststödet används som kalkylerad grund vid fastställandet av förskotten på statsandelarna för 2006 och 2007.

Bestämmelser om beloppen av grunddelen enligt 9 § har senast utfärdats genom lag 535/2001. Till den föreslagna lagen överförs den bestämmelse i 3 § i den nuvarande förordningen om utkomststöd enligt vilken de belopp av grunddelen som nämns i lagen skall justeras i enlighet med lagen om folkpensionsindex. De belopp av grunddelen som nu ingår i lagen motsvarar det poängtal för folkpensionsindex enligt vilket de folkpensioner som betalats ut i januari 2001 har beräknats.

1.4. Lagen om statsandelar till kommunerna

7 §. Utjämning av statsandelarna på basis av skatteinkomsterna. Det föreslås att 1 och 2 mom. ändras med anledning av de ändringar som enligt denna proposition föreslås i systemet för finansiering av arbetsmarknadsstödet och utkomststödet, de ändringar som enligt en separat proposition föreslås i systemet för finansiering av sjukförsäkringen och de ändringar som föreslås enligt en separat proposition med förslag till lag om ändring av inkomstskattelagen.

I paragrafen bestäms om utjämning av statsandelarna på basis av kommunernas skatteinkomster. Enligt paragrafen säkerställs varje kommun en kalkylerad skatteinkomst per invånare som är 90 procent av den genomsnittliga skatteinkomsten per invånare i

landet (utjämningsgräns). De kommuner vilkas per invånare beräknade skatteinkomst underskrider utjämningsgränsen får så mycket utjämningsstillägg att deras utjämnade kalkylerade skatteinkomst når upp till utjämningsgränsen. I statsandelen till kommunen görs däremot ett utjämningsavdrag, om kommunens per invånare beräknade skatteinkomster överskrider utjämningsgränsen. Utjämningsavdraget utgör 40 procent av skillnaden mellan den per invånare beräknade kalkylerade skatteinkomsten och utjämningsgränsen. Vid beräkningen av kommunens kalkylerade skatteinkomst beaktas kommunalskatten, kommunens andel av intäkterna av samfundsskatt och fastighetsskatten. De nämnda utjämningsstilläggen och utjämningsavdragen beaktas vid betalning av sektoriella statsandelar i den proportion som gäller enligt anslagen för statsandelar i statsbudgeten.

Det föreslås att utjämningsgränsen enligt 1 mom. för den skatteinkomstbaserade utjämningsgränsen höjs från nuvarande 90 procent till 91,5 procent. Av höjningen med 1,5 procentenheter föranleds 1 procentenhet av den revidering av systemet för finansiering av arbetsmarknadsstödet och utkomststödet som föreslås i denna proposition och 0,5 procentenheter av den ovan nämnda revideringen av systemet för finansiering av sjukförsäkringen och ändringen av inkomstskattelagen.

Höjningen av utjämningsgränsen med 1 procentenhet innebär att kommunerna kompenseras för en del av merkostnaderna till följd av finansieringsreformen i fråga om arbetsmarknadsstödet och utkomststödet. Kommunerna kompenseras också för de merkostnader som reformen medför genom att statsandelen för social- och hälsovård höjs med 0,56 procentenheter. De kommunvisa konsekvenserna av reformen kompenseras dessutom genom arrangemanget enligt den 12 b § som föreslås bli fogad till lagen.

Som ett led i reformen av finansieringen av sjukförsäkringen föreslås att sjukförsäkringens dagpenningsskatt skall tas ut av löne- och företagsinkomsten. Premien är ny och avdragsgill i beskattningen. Premien beräknas minska intäkten av kommunalskatt med 90 miljoner euro på årsbasis. Intäkten av

kommunalskatten minskas dessutom indirekt med 7 miljoner euro per år på grund av det nya förvärvsinkomstavdrag som tas i bruk inom statsbeskattningen. Kommunerna kompenseras för dessa förlorade skatteinkomster till fullt belopp genom att utjämningsgränsen enligt 1 mom. höjs med nämnda 0,5 procentenheter och genom att det utjämningsavdrag som enligt 2 mom. skall göras i statsandelen för de kommuner som överskrider utjämningsgränsen samtidigt sänks från 40 procent till 37 procent av skillnaden mellan kommunens kalkylerade skatteinkomster och utjämningsgränsen.

12 b §. *Beaktande av arbetsmarknadsstöd och utkomststöd i den allmänna statsandelen.* Paragrafen är ny. Genom det förfarande som föreslås i paragrafen säkerställs att reformen av finansieringen av arbetsmarknadsstödet och utkomststödet genomförs i det närmaste kostnadsneutralt för varje kommun under det skede då reformen träder i kraft. Enligt 1 mom. skall de kommunvisa verkningarna av reformen kompenseras antingen genom en ökning eller genom en sänkning av den allmänna statsandelen till kommunerna. De kalkyler som gäller compensationen görs enligt 2005 års kostnadsnivå med de uppgifter som låg till grund för beslut om arbetsmarknadsstöd och statsandel 2003. Compensationen beräknas slutgiltigt med dessa uppgifter, och kompensationsbeloppet ändras inte efter det.

I 2 mom. föreslås bli bestämt om hur den kommunvisa compensationen skall beräknas. När compensationen beräknas skall den nettoutgift som den föreslagna nya finansieringsmodellen för arbetsmarknadsstödet och utkomststödet medför för kommunen jämföras med kommunens kalkylerade nettoutgifter för det grundläggande utkomststödet 2003 efter statsandelen förhöjd med den ökning av statsandelen som kommunen skulle ha fått det nämnda året, om utjämningsgränsen för utjämningsavdrag av statsandelarna på basis av skatteinkomsterna då hade varit 91 procent i stället för 90 procent och statsandelen till kommunen för social- och hälsovård hade varit 0,56 procentenheter högre än den statsandelsprocent som gällde då. Så som konstaterats i motiveringen till 7 § höjs utjämningsgränsen och statsandelsprocenten för social-

och hälsovård vid ingången av 2006.

Enligt 3 mom. skall det belopp som beräknats enligt 2 mom. läggas till eller till fullt belopp dras av från kommunens allmänna statsandel 2006. Beloppet sänks med 2,9 euro per invånare i den allmänna statsandelen för 2007 och dessutom med 2,9 euro per invånare 2008. Därefter ändras inte ökningen eller minskningen av den allmänna statsandelen. Minskningarna motsvarar de sänkta kostnader som följer av den antagna ökningen av arbetsmarknadsstödet aktiveringsgrad.

Vid beräkning av den kommunvisa compensationen antas enligt det föreslagna 4 mom. att kommunens utgifter för det grundläggande utkomststödet 2003 har uppgått till 90 procent av kommunens totala utgifter för utkomststödet. Eftersom det grundläggande utkomststödet andel av de totala utgifterna för utkomststödet i praktiken har varierat från en kommun till en annan, är inte den kompensationsmodell som föreslås i paragrafen helt exakt kostnadsneutral för kommunerna. På det hela taget är avvikelserna trots allt ganska obetydliga.

1.5. Lagen om planering av och statsandel för social- och hälsovården

18 §. *Statsandel för kommunernas driftskostnader för social- och hälsovården.* Det föreslås att statsandelen för driftskostnader för social- och hälsovården skall höjas med sammanlagt 1,1 procentenhet. Förslaget om att höja statsandelen för driftskostnaderna baserar sig på stödjande av målen med det nationella hälsovårdsprojektet och utvecklingsprojektet för det sociala området, kompensering till kommunerna för förlusterna på grund av reformen av arbetsmarknadsstödet samt kompensering till kommunerna för förlusterna av slopandet av självriskan för boendeutgifter inom utkomststödet.

För stödjande av målen med de nationella projekten inom social- och hälsovården föreslås att statsandelsprocenten skall höjas med 0,48 procentenheter. Den föreslagna höjningen ansluter sig i huvudsak till uppfyllandet av målen enligt projekten inom det nationella hälsovårdsprojektet, såsom bedömningen av vårdbehovet på lika grunder och tryggandet av vård, ibruktagandet av maximala vårdti-

der, verkställandet av arbetsfördelnings- och samarbetsplanerna inom den specialiserade sjukvården och stärkandet av primärvårdens ställning inom hälso- och sjukvårdens servicesystem. När det gäller utvecklingsprojektet för det sociala området är avsikten att rätten till en bedömning av servicebehovet skall sättas i kraft stegvis, och därför stöds kommunerna genom den förhöjda statsandelsprocenten att utveckla sitt servicesystem inom socialvården med beaktande av de behov reformen föranleder. Vid dimensioneringen av anslaget har som tillägg beaktats ca 59,2 miljoner euro.

Kommunerna kompenseras för förlusterna på grund av reformen av arbetsmarknadsstödet dels via kommunernas statsandelsystem, dels via social- och hälsovårdens statsandelsystem. Inom systemet med statsandelar för social- och hälsovården genomförs kompensationen genom att statsandelen för driftskostnader höjs med 0,56 procentenheter. Vid dimensioneringen av anslaget har som tillägg beaktats 67,5 miljoner euro.

Självriskan 7 procent i fråga om boendeutgifterna slopas inom utkomststödet som ett led i åtgärderna för att stödja de mest utsatta. Ändringen avses träda i kraft vid ingången av september 2006. Avsikten är att de merkostnader som slopandet av självriskan i fråga om boendeutgifterna inom utkomststödet medför för kommunerna skall finansieras av statens medel till fullt belopp. Hälften av finansieringen anvisas via systemet med statsandelar för social- och hälsovården och hälften via det nya systemet med statsandelar för det grundläggande utkomststödet. Det föreslås att statsandelen för driftskostnaderna för social- och hälsovård höjs med 0,06 procentenheter. Med anledning av höjningen av statsandelsprocenten i anslutning till slopandet av boendeutgifterna inom utkomststödet har vid dimensioneringen av anslaget som tillägg beaktats 7,2 miljoner euro 2006.

Samtidigt med denna proposition behandlar riksdagen en annan proposition som gäller en revidering av statsandelsystemet, nämligen regeringens proposition med förslag till lagar om ändring av lagen om statsandelar till kommunerna, lagen om planering av och statsandel för social- och hälsovården, lagen om finansiering av undervisnings- och kul-

turverksamhet samt av vissa andra lagar som har samband med dem (RP 88/2005 rd). I den propositionen föreslås att 18 § i lagen om planering av och statsandel för social- och hälsovård ändras så att statsandelen för kommunernas driftskostnader för social- och hälsovården uppgår till 32,22 procent. Med beaktande av den nämnda propositionen med förslag till en statsandelsreform och det ovan beskrivna förslaget om en höjning av statsandelarna med 1,1 procentenhet, uppgår statsandelen för den kommunala social- och hälsovården till 33,32 procent vid ingången av 2006.

2. Närmare bestämmelser och föreskrifter

Statsrådets förordning om verkställigheten av lagen om utkomstskydd för arbetslösa (1330/2002) bör ändras med anledning av de föreslagna ändringarna av 14 kap. 3 § i lagen om utkomstskydd för arbetslösa. Med stöd av det bemyndigande att utfärda förordning som ingår i det nämnda lagrummet bör genom förordningen utfärdas bestämmelser om betalning av finansieringsförskott till Folkpensionsanstalten och om övriga förfaranden i anslutning till finansieringen. Genom förordningen utfärdas också närmare bestämmelser om uppbörderna av kommunens finansieringsandel till Folkpensionsanstalten.

De föreslagna ändringarna av systemen för sysselsättningsstöd och servicesystemen, i synnerhet upphävandet av bestämmelserna om sammansatt stöd och servicehelheter, medför behov av ändringar av teknisk natur i statsrådets förordningar.

I syfte att öka sysselsättningsmöjligheterna för arbetslösa har kommuner, verkstäder och sociala företag på vissa villkor rätt att placera en person som anställts med sysselsättningsstöd i arbete hos en förening, stiftelse eller enskild person. Bestämmelser om vidareplacering av personer som skall sysselsättas finns i 23 § i statsrådets förordning om ofentlig arbetskraftsservice. Det föreslås att sysselsättningsmöjligheterna förbättras genom att vidareplaceringsmöjligheten utvidgas så att kommuner, verkstäder och sociala företag kan placera långtidsarbetslösa och svårsysselsatta personer som de anställt med

sysselsättningsstöd i arbete även hos ett företag.

I 25 § i den nämnda förordningen bestäms om beviljande av sysselsättningsstöd på nytt för anställning av samma person. Enligt regeringsprogrammet utreds möjligheterna att införa en ny typ av sysselsättningsstöd: till en arbetsgivare som sysselsätter en handikappad eller begränsat arbetsför person skulle betalas ett sysselsättningsstöd dimensionerat enligt nedgången i arbetstagarens individuella arbetsförmåga. Sysselsättningsstödet skulle kunna beviljas för lång tid, till och med permanent. Det föreslås att en lönesubvention som är långvarigare än det nuvarande stödet genomförs genom att förordningen ändras. När det gäller handikappade skall stödet alltså kunna beviljas för högst två år i sänder. Däremot bör 25 § i förordningen ändras så att det inte förutsätts någon arbetslöshetsperiod för att lönesubvention skall kunna beviljas på nytt. Ett understött anställningsförhållande kan därmed fortgå utan avbrott, om det fortfarande finns förutsättningar för att bevilja stödet.

3. Ikraftträdande

Lagarna föreslås träda i kraft den 1 januari 2006.

Ansvar för finansieringen av arbetsmarknadsstödet överförs till kommunen när det gäller arbetsmarknadsstöd vid arbetslöshet för dem som före lagens ikraftträdande fått arbetsmarknadsstöd för 500 arbetslöshetsdagar, när Folkpensionsanstalten betalar arbetsmarknadsstöd till stödtagaren medan lagen gäller.

På sysselsättningsstöd och sammansatt stöd som beviljats arbetsgivare tillämpas de nuvarande bestämmelserna, om beslut om beviljande av stödet har fattats före lagarnas ikraftträdande.

4. Förhållande till grundlagen och lagstiftningsordning

Det centrala syftet med denna proposition är att i enlighet med den skyldighet som föreskrivs för det allmänna i 22 § i Finlands grundlag (731/1999) erbjuda nya sysselsättningsmöjligheter för sådana arbetslösa i fråga

om vilka den grundläggande rätten till arbete enligt 18 § 2 mom. i grundlagen av olika orsaker har tillgodosetts allra sämst. Också den sistnämnda bestämmelsen i grundlagen förpliktar enligt ordalydelsen det allmänna som helhet, med andra orden staten och kommunerna. Metoderna för att bättre och mera jämlikt än för närvarande tillgodose den grundläggande rättigheten består i att ändra finansieringen av de förmåner som hör till det grundläggande utkomstskyddet samt att rikta understött arbete och andra sysselsättningsmöjligheter till dem som varit arbetslösa längst och till arbetssökande som hotas av långtidsarbetslöshet. I syfte att stärka de arbetslösas sökande av arbete på eget initiativ föreslås dessutom att arbetsmarknadsstödet skall bli mer beroende av motprestationer i fråga om dem som varit arbetslösa längst.

De betydelsefullaste grundlagsbestämmelserna med tanke på lagstiftningsordningen är utöver det ovan nämnda 18 § 2 mom. i fråga om finansieringen 121 §, som gäller kommunal och annan regional självstyrelse, och i fråga om stödets beroende av motprestationer den rätt till social trygghet som avses i 19 § 2 mom.

Främjande av sysselsättning och finansieringsansvar

Arbetskraftsmyndigheten är ett organ som utövar offentlig makt inom statsförvaltningen. I enlighet med 119 § i grundlagen skall grunderna för arbetskraftsservicen bestämmas genom lag. Enligt samma paragraf skall också den förvaltning som lyder under riksdagen regleras genom lag. Ändringarna av finansieringsansvaret syftar till att sporra till att effektivare sörja för sysselsättningen på det lokala planet. För uppnåendet av målet föreslås inte några bestämmelser som är förpliktande för kommunen eller några specificerade skyldigheter. När det gäller den offentliga arbetskraftsservicen föreslås inte några ändringar av uppgifterna eller av uppgiftsfördelningen mellan kommunen och staten. Genom ändrade verksamhetsätt effektiviserar arbetskraftsservicen och utvecklas nätverkssamarbetet mellan olika aktörer vid de s.k. samservicekontoren och servicecentren för arbetskraft. Propositionen är således

inte förenad med aspekter som gäller tillämpningen av 119 § i grundlagen.

Av den självstyrelse som tryggats för kommunerna följer att enligt 121 § 2 mom. i grundlagen skall bestämmelser om skyldigheter som åläggs kommunerna utfärdas genom lag. Bestämmelsen begränsar inte möjligheten att reglera uppgiftsfördelningen genom vanliga lagar. Ett finansieringssystem som råder vid en viss tidpunkt skyddas inte av grundlagen t.ex. via kommunens beskattningsrätt eller självstyrelse. Bestämmelserna om de grundläggande fri- och rättigheterna bestämmer eller begränsar inte i sig hur kostnadsfördelningen mellan staten och kommunerna genomförs.

Grundlagsutskottet har rätt sällan tagit ställning till kommunernas självstyrelse eller det inbördes förhållandet mellan andra grundläggande fri- och rättigheter. I fråga om enskilda regeringspropositioner har frågan tagits upp åtminstone i samband med vissa förslag som berört kommunernas inkomster, med andra ord den kommunala beskattningsrätten (GrUU 41/2002 rd och GrUU 42/2002 rd). Grundlagsutskottet tog ställning till en proposition som direkt hänförde sig till sysselsättning av arbetslösa och förpliktade kommunen när utskottet år 2000 behandlade regeringens proposition med förslag till lag om arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte (184/2000). Utskottet konstaterade då att i enlighet med den förpliktelse som åläggs det allmänna i 18 § 2 mom. i grundlagen skall kommunerna främja sysselsättningen och verka för att alla tillförsäkras rätt till arbete. Det har nästan alltid hört till kommunernas uppgifter att sörja för sysselsättningen också som en på olika sätt obligatorisk uppgift, t.ex. åtgärder för att förhindra arbetslöshet och bistå arbetslösa (GrUU 44/2000 rd).

Självstyrelsen som tryggats som en grundläggande fri- och rättighet medför begränsningar för lagstiftaren. Som ett led i det allmänna kan staten inte fränsäga sig sitt ansvar för en viss rättighet bara genom att i en lag flytta över uppgifter som anknyter till rättigheten på kommunerna. Det är inte aktuellt i denna proposition.

Vid utfärdande av bestämmelser om kommunernas skyldigheter gäller det trots allt att se till att kommunerna har faktiska förutsätt-

ningar att fullgöra dem. Av praxisen för tolkning av grundlagen kan det inte dras några slutsatser om en hur stor minskning av inkomsterna eller en hur stor utgiftsökning som är så påtaglig att den inte harmonierar med den kommunala självstyrelsen. När det gäller finansieringen av folkpensionens tilläggsdelar har grundlagsutskottet tidigare konstaterat att en ca 10 procents (grund enligt skatteörestal) överföring av intäkten av kommunalskatten till Folkpensionsanstalten skulle hota kommunernas självstyrelse (GrUU 29/1992 rd och GrUU 13/1993 rd). Frågan avvek då på flera centrala punkter från det arrangemang som föreslås i denna proposition. Av inflödet av skatteörestal till kommunerna överfördes en viss del till Folkpensionsanstalten oavsett antalet i kommunen bosatta mottagare av folkpension. Också den ursprungliga grund genom vilken kommunerna hade förpliktats att delta i folkpensionskostnaderna hade slopats.

Det finansieringsansvar för kommunen som nu föreslås baserar sig på hur många sådana arbetslösa det finns i kommunen som fått arbetsmarknadsstöd länge. Kommunen kan genom egna åtgärder och egna beslut inom ramen för sin självstyrelse påverka antalet långtidsarbetslösa i kommunen. I principellt hänseende kan arrangemanget jämföras i första hand med stödet för hemvård och privat vård av barn.

Grundlagsutskottet har uttryckligen konstaterat (GrUU 41/2002 rd) att i ett grundlagsperspektiv räcker det inte med att kostnadsneutraliteten analyseras enbart med hänsyn till hela den statliga och kommunala sektorn, eftersom medborgarnas självstyrelse är skyddad i varje kommun. Utskottet ansåg att beträffande den aktuella propositionen borde riksdagen avkräva regeringen en utredning om enskilda kommuners ekonomiska möjligheter att klara av sina lagfästa åtaganden när det gäller invånarnas sociala och kulturella rättigheter. Vidare skulle utredningen innehålla en bedömning av den kommunala självstyrelsen och tillgången till rättsliga medel i kommunen i det fall att kommunen anser att den saknar de faktiska möjligheter att klara av uppgifterna som avses i reformen av de grundläggande fri- och rättigheterna.

Det finansieringsarrangemang som föreslås

i denna proposition är kostnadsneutralt för staten och varje enskild kommun. I samband med beredningen av propositionen har saken utretts kommunvis. Det föreslås att grunden för samt beloppet och uppbörden av kommunernas finansieringsandel samt dröjsmålsrättan skall regleras i lag. De föreslagna myndigandena att utfärda förordning berättigar till att utfärda bestämmelser genom förordning endast när det gäller detaljerna i uppbördsförfarandet.

Under den föreslagna övergångsperioden eller därefter kan kommunens förmögenhetsställning försämrats jämfört med nuläget bara om kommunen i praktiken inte alls ökar sina ansträngningar för att sysselsätta långtidsarbetslösa eller främjar sysselsättning med exceptionellt höga kostnader. Allmänt taget avser ett hot mot kommunernas självstyrelse i första hand ett förfarande som äventyrar kommunernas möjligheter att sörja för sina uppgifter när det gäller sociala och kulturella rättigheter. Till den del som kommunerna har sådana uppgifter skall de i sin verksamhet ge dem ett visst företräde på grund av deras samband med grundlagen (GrUU 41/2002 rd). Skyldigheten refererar närmast till den allmänna inriktningen för kommunernas verksamhet. Enlig en separat utredning av Finlands Kommunförbund och handels- och industriministeriet om en bedömning av tilldelningen av resurser för kommunernas närings- och sysselsättningspolitik 2000 (Suomen Kuntaliitto – Kauppa- ja teollisuusministeriö: Arvio kuntien elinkeino- ja työllisyyspolitiikan resurssoinnista vuonna 2000) beräknades kommunerna använda 186 miljoner euro i nettoutgifter för sysselsättningspolitiken. Största delen, 150 miljoner euro, användes för sysselsättning med sysselsättningsstöd, verkstäder och sysselsättningsprojekt. Även om det av utredningens karaktär följer att uppgifterna om den kommunala finansieringen bara kan betraktas som approximativa, kan enligt utredningen ca 1 procent av kommunernas totala utgifter hänföras till sysselsättningspolitiken, då kommunernas sammanräknade nettoutgifter det nämnda året rörde sig kring 17 miljarder euro. Dessutom har kommunerna efter utredningen minskat sina satsningar, åtminstone om de bedöms enligt antalet arbetskraftspolitiska åtgärder.

Jämlikhet

Avsikten är att de ökade sysselsättningsmöjligheterna skall riktas som offentlig arbetskraftsservice till dem som varit arbetslösa mycket länge och till arbetsökande som hotas av förlängd arbetslöshet. Det allmänna sysselsättningsskyldighet enligt 18 § 2 mom. i grundlagen har vedertaget (t.ex. GrUU 32/1997 rd) betraktats som en sådan godtagbar grund för särbehandling som avses i 6 § 2 mom. i grundlagen, vilken gäller jämlikhet.

Arbetsmarknadsstödet beroende av motprestationer

Enligt 19 § 2 mom. i grundlagen har var och en rätt till social trygghet vid bl.a. arbetslöshet. Definitionen av arbetslöshet inrymmer förutom avsaknad av arbete fyra kriterier som hänför sig till personen: att personen är arbetsförmögen, står till arbetsmarknadens förfogande, vill ta emot arbete och söker arbete. Förlängd arbetslöshet leder inte i sig till att en person inte längre uppfyller dessa kriterier med tanke på de grundläggande fri- och rättigheterna. För arbetsmarknadsstödet kan därmed inte föreskrivas en maximal varaktighet utan att de grundläggande fri- och rättigheterna kränks. I en situation där en arbetslös konkret erbjuds sysselsättningsfrämjande åtgärder och han eller hon vägrar delta i dem, kan bedömningen av om arbetslöshetskriterierna uppfylls ändras, i synnerhet när det gäller personens vilja att ta emot arbete och att personen står till arbetsmarknadens förfogande.

I denna proposition föreslås att rätten till arbetsmarknadsstöd vid arbetslöshet skall dras in, om en arbetslös utan giltig orsak vägrar delta i aktivering efter att ha fått arbetsmarknadsstöd för minst 500 arbetslöshetsdagar och efter att ha fått arbetslöshetsdagpenning för 500 dagar och därefter arbetsmarknadsstöd för minst 180 arbetslöshetsdagar. Rätten till arbetsmarknadsstöd skall dock fortgå längre än 500 eller 180 dagar till dess att personen har fått ett aktiveringserbjudande. Rätten till arbetsmarknadsstöd skall kunna dras in endast i samband med lönearbete och direkt sysselsättningsfrämjande åtgärder.

Som sådana åtgärder betraktas arbetskrafts- politisk vuxenutbildning och arbetsmarknadsåtgärder enligt 8 kap. i lagen om offentlig arbetskraftsservice. En person som förlorat sin rätt till arbetsmarknadsstöd återgår till att omfattas av systemet med arbetsmarknadsstöd efter att ha varit i arbete eller deltagit i utbildning eller någon annan åtgärd i minst fem månader.

Grundlagsutskottet har i sin praxis konsekvent ansett att grundlagen inte är hinder för att ställa sådana villkor för arbetsmarknadsstödet som förutsätter motprestationer av den arbetslösa. Vid arbetslöshet kan villkoren mycket väl bygga på att den behöriga personen själv medverkar till att han eller hon blir sysselsatt. En förutsättning är att de åtgärder som erbjuds bidrar till att uppehålla arbetsförmågan och främja sysselsättningen för personen eller att de åtminstone har ett samband med ambitionen att röja hindren för sysselsättning på den enskilda människans nivå (t.ex. GrUU 17/1995 rd, GrUU 17/1996 rd och GrUU 44/2000 rd).

Sanktionering av arbetsmarknadsbeteendet i förhållande till arbetsmarknadsstödet förutsätter att personen skall kunna rätta till sitt beteende och på nytt börja omfattas också av arbetsmarknadsstöd vid arbetslöshet. För att förfarandet inte skall kränka den grundläggande rätten till trygghet vid arbetslöshet bör förfarandet vara rimligt också som helhet. Längden på de tider utan ersättning som skall föreläggas med anledning av arbetsmarknadsbeteendet varierar enligt den nuvarande lagen om utkomstskydd för arbetslösa från en månad till fem månader och skyldigheterna att vara i arbete från tre till fem månader. Vid utvärdering av det arrangemang som föreslås i denna proposition bör det beaktas för det första att rätten till arbetsmarknadsstöd dras in för personer som fått arbetslöshetsförmåner för cirka två år eller drygt två och ett halvt år. Utgångspunkten är att som en relation mellan individen och det allmänna är arbetslöshet jobbsökning på heltid. Principen om att förlängd arbetslöshet medför skyldighet att utvidga jobbsökningen har antagits i lagen om utkomstskydd för arbetslösa och i dess tillämpningspraxis. För det andra bör

det beaktas att det föreslås att fullgörandet av skyldigheten att vara i arbete underlättas så att skyldigheten skall kunna fullgöras genom deltagande i en arbetsmarknadsåtgärd. Den allmänna skyldigheten att vara i arbete enligt 2 kap. 21 § i den nuvarande lagen kan fullgöras bara genom lönearbete eller utbildning. Dessutom stöds de arbetslösa sökande av arbete genom att det bestäms om att jobbsökarplanen för arbetslösa skall revideras i sin helhet, om rätten till arbetsmarknadsstöd vid arbetslöshet har dragits in.

Skydd för personuppgifter

Enligt 13 kap. 6 § 2 mom. i förslaget om ändring av lagen om utkomstskydd för arbetslösa skall Folkpensionsanstalten tillstålla kommunen identifieringsuppgifter om personer som omfattas av kommunens finansieringsansvar och uppgifter om det arbetsmarknadsstöd som betalats ut till personerna. Till denna del är propositionen av betydelse med tanke på 10 § 1 mom. i grundlagen. Den föreslagna bestämmelsen i lagen om utkomstskydd för arbetslösa är vidsträckt, eftersom den berättigar till att avvika från vilka sekretessbestämmelser som helst. De uppgifter som skall lämnas ut och personkretsen har däremot definierats exakt och snävt. Det primära syftet med bestämmelsen är att få kommunen att medverka till att personerna i fråga får arbete. Dessutom har kommunen rätt att få de nämnda personuppgifterna med stöd av 12 § i lagen om arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte för det ändamål som anges i 3 § i lagen, även om den personkrets som är berättigad att ta del av uppgifterna har definierats snävt i det förstnämnda lagrummet.

Enligt regeringen kan de föreslagna lagarna behandlas i vanlig lagstiftningsordning. På grund av förslagets principiella betydelse och deras många anknytningar till de grundläggande fri- och rättigheterna anser regeringen dock att det är önskvärt att utlåtande i ärendet begärs av grundlagsutskottet.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs Riksdagen följande lagförslag:

1.

Lag**om ändring av lagen om offentlig arbetskraftsservice**

I enlighet med riksdagens beslut
 ändras i lagen av den 30 december 2002 om offentlig arbetskraftsservice (1295/2002) 1 kap. 7 § 1 mom. 9—12 punkten, 3 kap. 2 § 1 mom., 5 kap. 1 § 2 mom. och 6 § 3 mom. samt 7 kap. 1—3 §, 4 § 1 mom., 6 § 3 mom., 7 § 4 mom. och 9—12 §,
 av dem 5 kap. 6 § 3 mom. sådant det lyder delvis ändrat i lag 1050/2004, 7 kap. 3 och 11 § sådana de lyder delvis ändrade i lag 1352/2003 och 4 § 1 mom. sådant det lyder i lag 944/2003, samt
 fogas till 3 kap. 3 § ett nytt 4 mom. och till 7 kap. nya 9 a och 12 a § som följer:

1 kap

Allmänna bestämmelser

7 §

Definitioner

I denna lag avses med

9) *sysselsättningsstöd* stöd som är avsett att främja sysselsättningen av arbetslösa arbets-sökande och som kan beviljas arbetsgivare för lönekostnader (*lönesubvention*) eller enskilda kunder för tryggnad av försörjningen,

10) *sysselsättningsstödet grunddel* stöd som per dag är lika stort som den grunddagpenning som avses i 6 kap. 1 § 1 mom. i la-gen om utkomstskydd för arbetslösa utan förhöjningsdel och tillägg för sysselsättningsplan,

11) *lönekostnader* lön som betalas till en arbetstagare före innehållning av den försäkrades lagstadgade avgifter och skatter och dessutom arbetsgivarens lagstadgade socialskyddsavgift och arbetspensionsförsäkrings-, olycksfallsförsäkrings- och arbetslöshetsförsäkringspremie samt obligatorisk grupplivförsäkringspremie,

12) *svårssysselsatta personer* till arbetsmarknadsstöd berättigade arbetslösa arbets-

sökande som fått arbetsmarknadsstöd för minst 500 dagar på basis av arbetslöshet eller vilkas rätt till arbetslöshetsdagpenning har upphört på grund av maximitiden enligt 6 kap. 7 eller 9 § i lagen om utkomstskydd för arbetslösa,

3 kap.

Grunder för arbetskraftsbyråns service

2 §

Bedömning av behovet av service och till-handahållande av service

Behovet av service bedöms i växelverkan mellan kunden och arbetskraftsbyrån. I sam-band med bedömningen av en arbetslös ar-betssökandes servicebehov bedömer ar-betskraftsbyrån kundens förutsättningar att få ar-bete på den öppna arbetsmarknaden och san-nolikheten för förlängd arbetslöshet. Utgåen-de från bedömningen av servicebehovet till-handahålls service som på bästa sätt tryggar tillgången på kunnig arbetskraft och främjar placeringen av enskilda kunder på den öppna arbetsmarknaden.

3 §

Serviceprocessens framskridande

Om en arbetslös arbetssökande är en svår-
sysselsatt person eller om hans eller hennes
arbetslöshet har förlängts så att han eller hon
löper risk att bli en svår-
sysselsatt person, skall
arbetskraftsbyrån effektiviserat ordna
service enligt 1 och 2 mom. samt vid behov
hänvisa den arbetslösa arbetssökande till an-
nan service så som avses i 4 § 1 mom.

5 kap.

Jobbsökarplan

1 §

Utarbetande av jobbsökarplan

Tillsammans med en svår-
sysselsatt person skall en reviderad, specificerad jobbsökar-
plan utarbetas. Den reviderade, specificerade
jobbsökarplanen skall omedelbart ses över,
om den arbetssökandes rätt till arbetsmark-
nadsstöd vid arbetslöshet har dragits in med
stöd av 8 kap. 4 a § i lagen om utkomstskydd
för arbetslösa.

6 §

Arbetskraftsbyråns skyldigheter

En jobbsökarplan utgör förutsättning för

- 1) att en arbetslös arbetssökande skall anvi-
sas arbete där lönesubvention beviljas för lö-
nekostnaderna eller som anvisas sysselsätt-
ningsanslag eller där deltidstillägg enligt 7
kap. 5 § beviljas för motsvarande tid,
- 2) att en arbetslös arbetssökande skall hän-
visas till arbetslivsträning enligt 8 kap. 1 §,
- 3) att sysselsättningsstöd skall beviljas en
arbetslös arbetssökande för tryggande av för-
sörjningen.

7 kap.

**Främjande av sysselsättning med hjälp av
sysselsättningsanslag**

1 §

Lönesubvention

För att främja sysselsättningen av arbetslö-
sa arbetssökande och för att främja förutsätt-
ningarna för placering på arbetsmarknaden
kan arbetsgivare beviljas lönesubvention. För
att lönesubvention skall beviljas förutsätts
att det bedöms att det finns brister i kunnandet
och yrkesskickligheten hos den som skall an-
ställas med subventionen eller att hans eller
hennes produktivitet i den arbetsuppgift som
erbjuds bedöms vara nedsatt på grund av ar-
betslöshetens längd eller handikapp eller av
någon annan orsak.

Syftet med arbete som ordnas med hjälp av
lönesubvention är att förbättra arbetslösa ar-
betssökandes yrkesskicklighet, kunnande och
ställning på arbetsmarknaden samt främja
möjligheterna för dem som under en lång tid
varit arbetslösa att inträda eller återinträda på
den öppna arbetsmarknaden.

När lönesubvention beviljas kan arbets-
kraftsbyrån uppställa villkor som är nödvän-
diga med tanke på den som skall anställas
med subventionen och syftet med subventio-
nen.

2 §

*Förutsättningar som gäller arbetsgivare i
fråga om lönesubvention*

Lönesubvention kan beviljas kommuner,
samkommuner och sammanslutningar samt
andra arbetsgivare, dock inte statliga ämbets-
verk eller inrättningar.

Lönesubvention beviljas inte, om

- 1) arbetsgivaren under de nio månaderna
närmast innan ansökan inlämnades, av pro-
duktionsorsaker eller av ekonomiska orsaker
har sagt upp eller permitterat arbetstagare
inom pendlingsregionen i samma eller lika-
dana uppgifter eller förkortat deras arbetstid,
- 2) anställning som subventionen avser
skulle föranleda att andra anställda hos ar-

betsgivaren sägs upp eller permitteras eller att deras arbetsförhållanden eller förmåner försämrats,

3) arbetsplatsen som subventionen avser bedöms bli besatt även utan subventionen,

4) arbetsgivaren får annat statligt stöd för samma tid för anställande av eller främjande av sysselsättningen för den som skall anställas med subventionen,

5) subventionen skulle snedvrída konkurrensen mellan andra som erbjuder samma produkter eller tjänster.

Genom förordning av statsrådet kan anges undantag från de förutsättningar som föreskrivs i 2 mom. 3 och 4 punkten.

3 §

Förutsättningar som gäller anställningsförhållandet i fråga om lönesubvention

Lönesubvention kan beviljas om arbetsgivaren förbinder sig att betala lön enligt det kollektivavtal som tillämpas på anställningsförhållandet, eller, om det inte finns något tillämpligt kollektivavtal, sedvanlig och skälig lön för arbetet i fråga. För att lönesubvention skall beviljas för anställning av svårssysselsatta personer förutsätts dessutom att arbetsgivaren förbinder sig att betala en lön som är minst lika stor som sysselsättningsstödet grunddel för den tid för arbetsförmåga under vilken arbetstagaren på grund av självrisktiden i 8 kap. 7 § i sjukförsäkringslagen inte får dagpenning eller någon annan motsvarande lagstadgad ersättning eller lön för sjukdomstiden av arbetsgivaren på någon annan grund.

Lönesubvention beviljas inte om det anställningsförhållande som subventionen är ämnad för har börjat innan beslut om beviljande av subvention har fattats.

Arbetsgivaren får inte placera den som anställts med subventionen i uppgifter hos någon annan anordnare av arbete. Genom förordning av statsrådet kan dock bestämmas om rätten i fråga om en kommun, förening och stiftelse samt ett i lagen om sociala företag (1351/2003) avsett socialt företag att placera dem som anställts med subventionen i uppgifter hos någon annan anordnare av ar-

bete och om villkoren för sådan vidareplacering.

Företag kan beviljas lönesubvention på grundval av arbetsavtal som gäller tills vidare. På grundval av arbetsavtal för viss tid kan företag dock beviljas lönesubvention

1) för anställning av handikappade, långtidsarbetslösa eller svårssysselsatta personer,

2) för läroavtalsutbildning,

3) för utförande av skogsförbättringsarbeten.

4 §

Anslag som anvisas statliga ämbetsverk eller inrättningar

Med iakttagande av vad som i 1 §, 2 § 2 och 3 mom., 3 § 1—3 mom. samt 11 § 1 och 3 mom. bestäms om lönesubvention kan statliga ämbetsverk eller inrättningar anvisas anslag för lönekostnader som föranleds av att arbetslösa arbetssökande anställs. Av anslagen kan betalas lönekostnaderna i sin helhet för arbetstagaren för de dagar som arbetsgivaren är skyldig att betala lön för, dock högst för fem dagar i veckan. Av anslagen kan dessutom betalas övriga kostnader som föranleds av att arbete ordnas, enligt vad statsrådet beslutar i samband med den regionala fördelningen av sysselsättningsanslagen.

6 §

Regionala aspekter och regional garanti

Kommunen har rätt att få lönesubvention för sådana arbetstagare som arbeidskraftsbyrån anvisat kommunen att sysselsätta med stöd av den regionala garantin.

7 §

Ordnande av möjlighet till rehabilitering, utbildning eller arbete

Om en sådan arbetslös som avses i 1 eller 2 mom. inte kan sysselsättas på den öppna arbetsmarknaden och lämplig utbildning eller

rehabilitering inte kan ordnas för honom eller henne, är hemkommunen skyldig att på anvisning av Arbetskraftsmyndigheten för personen ordna möjlighet till arbete i åtta månader (*sysselsättningskyldighet*). Kommunen skall ordna möjligheten till arbete så att den som sysselsätts kan påbörja arbetet när maximitiden för arbetslöshetsdagpenning går ut. Kommunen har rätt att få lönesubvention för sådana arbetstagare som Arbetskraftsbyrån anvisat kommunen att sysselsätta på grundval av sysselsättningskyldigheten.

9 §

Sysselsättningsstöds belopp

Sysselsättningsstöd beviljas per dag och person minst till ett belopp som motsvarar sysselsättningsstöds grunddel. Som sysselsättningsstöd kan utöver sysselsättningsstöds grunddel beviljas en tilläggsdel.

Sysselsättningsstöds tilläggsdel uppgår till högst 60 procent av sysselsättningsstöds grunddel. När kommunen sysselsätter med stöd av sysselsättningskyldigheten har den rätt att som lönesubventionens tilläggsdel få 60 procent av sysselsättningsstöds grunddel.

För sysselsättning av svårssysselsatta personer kan beviljas lönesubvention förhöjd med en tilläggsdel som uppgår till högst 90 procent av sysselsättningsstöds grunddel (*högst förhöjda lönesubvention*). Med hjälp av den högsta förhöjda lönesubventionen ordnas arbete i första hand för sådana svårssysselsatta personer som efter det att arbetslöshet enligt 1 kap. 7 § 1 mom. 12 punkten börjat inte har varit i arbete eller som har varit i arbete på den öppna arbetsmarknaden i endast liten utsträckning och sporadiskt och som inte tidigare har sysselsatts med lönesubvention som beviljats arbetsgivaren.

Lönesubventionen kan vara högst så stor som arbetsgivarens lönekostnader för en arbetstagare som anställts med subventionen. Lönesubvention betalas inte, om lönekostnaderna per månad är mindre än beloppet av grunddelen per månad. Genom förordning av statsrådet bestäms om de lönekostnader för olika arbetsgivare som skall täckas med hjälp

av den högsta förhöjda lönesubventionen och om avdrag för det stöd som överstiger lönekostnadernas maximibelopp.

Med avvikelse från 1 och 2 mom. är deltidstillägget hälften av skillnaden mellan lönen för heltidsarbete och deltidsarbete för en arbetstagare som har övergått till deltidsarbete. Genom förordning av statsrådet bestäms om deltidstilläggets maximibelopp och om hur skillnaden mellan lönen bestäms.

9 a §

Särskilda förutsättningar för beviljande av lönesubventionens tilläggsdel

För att lönesubventionens tilläggsdel skall beviljas förutsätts att bristerna i kunnandet eller yrkesskickligheten hos den som skall anställas med subventionen samt den nedsatta produktivitet som följer av bristerna har konstaterats vid en i 3 kap. 2 § 1 mom. avsedd bedömning av kunnandet och servicebehovet. För att ett företag skall beviljas tilläggsdel förutsätts dessutom att företaget förbinder sig att med hjälp av utbildning eller på något annat sätt förbättra kunnandet eller yrkesskickligheten hos den som anställs med subventionen.

Med avvikelse från 1 mom. kan lönesubventionens tilläggsdel beviljas

- 1) för läroavtalsutbildning,
- 2) företag, om den som anställs med subventionen är handikappad eller en svårssysselsatt person,
- 3) andra än i 2 punkten avsedda arbetsgivare och sociala företag, om den som anställs med subventionen är handikappad, långtidsarbetslös eller en svårssysselsatt person.

10 §

Arbetstid som berättigar till sysselsättningsstöd samt ersättningsdagar

Lönesubventionens grunddel eller lönesubvention förhöjd med en tilläggsdel kan beviljas till fullt belopp på grundval av ett sådant anställningsförhållande där arbetstiden under en tidsperiod som motsvarar lönebetalningsperioden är minst 85 procent av den ordinarie arbetstiden i branschen.

En kommun kan beviljas lönesubvention till ett belopp enligt 9 § 2 mom. för heltidsarbete på grundval av sysselsättningskyldigheten och, på grundval av den regionala garantin, för arbete där arbetstiden under en tidsperiod som motsvarar lönebetalningsperioden är minst 75 procent av den ordinarie arbetstiden i branschen.

När lönesubvention beviljas för anställning av svårssysselsatta personer kan avvikelser göras från 1 mom.

Lönesubvention betalas för de dagar för vilka arbetsgivaren är skyldig att betala lön, dock för högst fem dagar i veckan. Lönesubvention betalas dock inte för dagar för vilka arbetsgivaren har rätt att med stöd av 7 kap. 4 § i sjukförsäkringslagen få dagpenningförmåner för lönekostnaderna för den som anställts med subventionen.

Sysselsättningsstöd för tryggnad av försörjningen betalas för högst fem dagar i veckan. Genom förordning av statsrådet bestäms närmare om ersättningsdagar som berättigar till stödet.

11 §

Sysselsättningsstödet varaktighet

Sysselsättningsstöd kan per person beviljas för högst tio månader i sänder eller för läroavtalsutbildning för hela utbildningstiden. På grundval av den regionala garantin beviljas kommunen lönesubvention per person för högst sex månader i sänder.

För sysselsättning av svårssysselsatta personer eller handikappade kan lönesubvention per person beviljas för högst 24 månader i sänder. Högsta förhöjda lönesubvention kan beviljas för högst tolv månader, och därefter beviljas lönesubvention till samma belopp som sysselsättningsstödet grunddel.

Med avvikelser från 1 och 2 mom. kan lönesubvention beviljas för sociala företag som avses i lagen om sociala företag

1) för 36 månader i sänder per person, om den som sysselsätts är handikappad,

2) för 24 månader i sänder per person, om den som anställs med subventionen är långtidsarbetslös eller en svårssysselsatt person,

3) för högst 24 månader i sänder per person som högsta förhöjda lönesubvention, om den som anställs med stödet är handikappad.

Genom förordning av statsrådet bestäms om beviljande av sysselsättningsstöd på nytt för sysselsättning av samma person med hjälp av lönesubvention eller för tryggnad av försörjningen för samma person. Genom förordning av statsrådet kan dessutom bestämmas om en längre maximitid för sysselsättningsstödet än tio månader, dock högst 24 månader, om det är ändamålsenligt för att öka möjligheterna att arbeta för personer i deltidsarbete eller med anledning av arbetsuppgifterna för sysselsatta personer.

12 §

Tilläggsstöd

Till kommunen betalas tilläggsstöd på grundval av den andel av området arbetskraft som kommunen i genomsnitt under en månad har sysselsatt med sysselsättningsanslag. Tilläggsstöd betalas endast för de sysselsatta vilkas antal överstiger de sysselsattas andel av arbetskraften i kommunen. Tilläggsstödet storlek bestäms som följer:

De sysselsattas andel av arbetskraften i kommunen	Tilläggsstödet andel
minst 0,5 %	10 %
minst 1,0 %	20 %
minst 2,0 %	30 %

12 a §

Finansiering av sysselsättningsstödet

Sysselsättningsstöden, tilläggsstöden samt de anslag som anvisas statliga ämbetsverk och inrättningar finansieras av sysselsättningsanslag.

Sysselsättningsstödet grunddel finansieras dock av anslag för arbetsmarknadsstöd med iakttagande av vad som i denna lag bestäms om användningen av sysselsättningsanslag, om den som anställts med lönesubvention är en svårssysselsatt person eller en till arbets-

marknadsstöd berättigad person som har fått arbetsmarknadsstöd för minst 130 dagar på basis av arbetslöshet och inte efter det att arbetslösheten har börjat har varit i arbete eller varit i arbete på den öppna arbetsmarknaden i endast liten utsträckning och sporadiskt och inte efter det att arbetslösheten har börjat, före användningen av lönesubventionen, har sysselsatts med lönesubvention. Sysselsättningsstödet grunddel finansieras av anslag för arbetsmarknadsstöd också när en person som är berättigad till arbetsmarknadsstöd beviljas startpeng.

Sysselsättningsstödet grunddel enligt 2 mom. finansieras av anslag för arbetsmarknadsstöd under hela stödperioden.

Denna lag träder i kraft den 20 .

På beslut om sysselsättningsstöd och beslut om sammansatt stöd som fattas innan denna lag träder i kraft tillämpas de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet.

Till de utbetalningsdagar för arbetsmarknadsstöd som avses i 1 kap. 7 § 1 mom. 12 punkten och 7 kap. 12 a § 2 mom. hänförs också arbetsmarknadsstöd som betalts före lagens ikraftträdande. Vid tillämpning av 7 kap. 9 § 3 mom. och 12 a § 2 mom. jämföras med tidigare sysselsättning med lönesubvention sysselsättning med sysselsättningsstöd eller sammansatt stöd som före lagens ikraftträdande beviljats arbetsgivaren för lönekostnaderna.

Om det i någon annan lag eller i bestämmelser som utfärdats med stöd av den hänvisas till sysselsättningsstöd eller sammansatt stöd som beviljas arbetsgivare enligt de bestämmelser som gäller vid ikraftträdandet, skall hänvisningen anses avse motsvarande stöd enligt denna lag, om inte något annat följer av denna lag.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.

2.

Lag**om ändring av lagen om utkomstskydd för arbetslösa**

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i lagen av den 30 december 2002 om utkomstskydd för arbetslösa (1290/2002) 7 kap. 6 och 11 §, 9 kap. 2 § och 7 § 3 mom., 11 kap. 7 och 11 § samt 12 kap. 2 §, av dem 9 kap. 7 § 3 mom. Sådant det lyder i lag 1353/2003,
ändras 1 kap. 5 § 1 mom. 9 och 11 punkten, 5 kap. 4 § 4 mom., 7 kap. 1 § 4 mom. och 5 § 2 mom., 11 kap. 1 § 1 mom., 2 § 5 mom. 4 punkten, 4 § 1 mom. och 15 a § samt 14 kap. 3 §, av dem 1 kap. 5 § 1 mom. 11 punkten sådan den lyder i lag 970/2003, 11 kap. 4 § 1 mom. sådant det lyder i lag 459/2005 och 15 a § sådan den lyder i lag 354/2004 samt 14 kap. 3 § sådan den lyder delvis ändrad i lag 945/2003 och i nämnda lag 459/2005 samt
fogas till 8 kap. en ny 4 a §, till 13 kap. 6 § ett nytt 2 mom. och till 14 kap. nya 3 a—3 d § som följer:

1 kap
Allmänna bestämmelser

5 §

Definitioner

I denna lag avses med

9) *skyldighet att vara i arbete* den tid i arbete eller utbildning som förutsätts innan en arbetslöshetsförmån kan betalas efter upprepat förfarande som avses i 8 punkten och som visar att personen i fråga inte vill ta emot arbete, eller den tid i arbete eller utbildning eller det deltagande i en arbetskraftspolitisk åtgärd som förutsätts innan arbetsmarknadsstöd för arbetslöshetstid kan betalas efter ett förfarande som avses i 8 kap. 2 § 3 mom., 4 a § eller 6 § 3 mom.,

11) *högsta förhöjda lönesubvention* den subvention som avses i 7 kap. 9 § 3 mom. i lagen om offentlig arbetskraftsservice, och

5 kap.

Förutsättningar för erhållande av arbetslöshetsdagpenning

4 §

Arbete som skall räknas in i löntagares arbetsvillkor

Vid beräkningen av huruvida arbetsvillkoret enligt 3 § har uppfyllts skall beaktas hälften av antalet kalenderveckor under vilka sådant arbete utförts i fråga om vilket arbetsgivaren för lönekostnaderna har fått högsta förhöjda lönesubvention.

7 kap.

Allmänna bestämmelser om arbetsmarknadsstöd

1 §

Rätt till arbetsmarknadsstöd

Den som anställts med stödet har inte rätt till arbetslöshetsförmåner för den tid för vilken till arbetsgivaren betalas högsta förhöjda lönesubvention eller någon annan lönesubvention som avses i lagen om offentlig arbetskraftsservice och som finansieras av anslag för arbetsmarknadsstöd i enlighet med 7 kap. 12 a § 2 mom. i den nämnda lagen.

5 §

Resebidrag

Resebidrag betalas inte på grundval av ett sådant anställningsförhållande

1) där arbetsgivaren har beviljats lönesubvention som avses i 7 kap. 1 § i lagen om offentlig arbetskraftsservice, eller

2) som har börjat innan arbetskraftsmyndigheten har gett ett arbetskraftspolitiskt utlåtande om beviljande av bidraget.

8 kap.

Särskilda arbetskraftspolitiska begränsningar för arbetsmarknadsstöd

4 a §

Indragning av rätten till arbetsmarknadsstöd

Rätten att få arbetsmarknadsstöd vid arbetslöshet dras in för den som på grundval av arbetslöshet har fått arbetsmarknadsstöd för minst 500 dagar eller vars rätt till arbetslöshetsdagpenning har upphört på grund av att den maximitid som avses i 6 kap. 7 eller 9 § löpt ut och som efter att ha upphört att vara berättigad till arbetslöshetsdagpenning, på

grundval av arbetslöshet har fått arbetsmarknadsstöd för minst 180 dagar, om han eller hon

1) vägrar ta emot eller lämnar ett arbete utan giltig orsak eller blir uppsagd från sitt arbete eller avstängd från arbetskraftspolitisk vuxenutbildning,

2) utan giltig orsak vägrar delta att i sådan arbetsprövning, arbetslivsträning eller arbetspraktik som avses i 8 kap. i lagen om offentlig arbetskraftsservice och om vilken avtalats i den jobbsökar-, aktiverings- eller integrationsplan som utarbetats tillsammans med personen,

3) utan giltig orsak avbryter eller av eget förvållande blir tvungen att avbryta arbetsprövning, arbetslivsträning eller arbetspraktik.

En person vars rätt till arbetsmarknadsstöd vid arbetslöshet har dragits in i enlighet med 1 mom. har rätt att på nytt få arbetsmarknadsstöd vid arbetslöshet efter att han eller hon har haft ett arbete som beaktas vid beräkningen av huruvida arbetsvillkoret uppfyllts, har deltagit i utbildning som avses i 1 mom. 1 punkten eller i en arbetskraftspolitisk åtgärd som avses i 1 mom. 2 punkten i minst fem månader.

De utbetalningsdagar för arbetsmarknadsstöd som avses i 1 mom. räknas på nytt från början när personen blivit berättigad till arbetsmarknadsstödet efter att ha uppfyllt arbetsvillkoret och maximitiden för arbetslöshetsdagpenning löpt ut.

11 kap.

Bestämmelser om verkställighet

1 §

Ansökan om arbetslöshetsförmåner

Grunddagpenning, arbetsmarknadsstöd och utbildningsdagpenning söks skriftligen hos Folkpensionsanstalten. Inkomstrelaterad dagpenning och utbildningsdagpenning söks skriftligen hos den arbetslöshetskassa där den arbetssökande är medlem. Ansökan om resebidrag kan också lämnas till arbetskraftsbyrån.

2 §

Skyldighet att lämna uppgifter

 Dessutom skall den som får arbetsmarknadsstöd anmäla följande förändringar i sina egna och makens samt familjens omständigheter till den som betalar ut arbetslöshetsförmånen:

 4) en anställning som har upphört, om till personen själv har betalats arbetsmarknadsstöd för denna tid eller om till arbetsgivaren har betalats högsta förhöjda lönesubvention för anställningen,

4 §

Arbetskraftspolitiskt utlåtande

Arbetskraftsbyrån eller arbetskraftskommissionen ger ett arbetskraftspolitiskt utlåtande om de förutsättningar som anges i 2 kap., 7 kap. 3—5 och 7 §, 8 kap. och 9 kap. 7 § 2 mom. i denna lag samt i 5 a kap. 2 § 1—3 mom. i lagen om offentlig arbetskraftservice. I det arbetskraftspolitiska utlåtandet skall konstateras att en sysselsättningsplan utarbetats, tidpunkten då sysselsättningsplanen tas i bruk, att en åtgärd ingår i sysselsättningsplanen samt andra omständigheter som är nödvändiga för att tillägg för en sysselsättningsplan skall kunna betalas.

15 a §

Preskription av fordringar

Beslut om återkrav av i 10 och 12 § avsedda förmåner, stöd eller bidrag som betalats till ett för stort belopp skall fattas inom fem år räknat från utbetalningsdagen. En fordran som fastställts genom beslut om återkrav preskriberas fem år efter det att beslutet gavs, om inte preskriptionen avbrutits innan dess. Preskriptionen av en fordran som fastställts genom beslut om återkrav avbryts på det sätt som föreskrivs i 10 och 11 § i lagen om pre-

skription av skulder (728/2003). Från avbrytandet av preskriptionstiden börjar en ny fem år lång preskriptionstid.

13 kap.

Bestämmelser om erhållande och utlämnande av uppgifter

6 §

Rätt att lämna ut uppgifter på eget initiativ

 Folkpensionsanstalten har rätt att utan hinder av sekretessbestämmelserna och andra begränsningar som gäller erhållande av uppgifter, till kommunen lämna ut personbeteckning och andra identifieringsuppgifter i fråga om sådana personer till vilka arbetsmarknadsstöd betalas av kommunens medel med stöd av 14 kap. 3 a § samt uppgifter om beloppet av utbetalt arbetsmarknadsstöd under den föregående månaden.

14 kap.

Särskilda bestämmelser

3 §

Finansieringen av den inkomstrelaterade dagpenningen och av grunddagpenningen

Bestämmelser om finansieringen av den inkomstrelaterade dagpenningen för löntagare finns i lagen om finansiering av arbetslöshetsförmåner och om finansieringen av den inkomstrelaterade dagpenningen för företagare i lagen om arbetslöshetskassor.

Grunddagpenningen och den därtill anslutna barnförhöjningen betalas av statens medel och intäkter av löntagares arbetslöshetsförsäkringspremie. Grunddagpenningens förhöjningsdel och tillägg för sysselsättningsplan enligt 6 kap. 1 § 1 mom. finansieras med intäkter av arbetslöshetsförsäkringspremien.

3 a §

Finansieringen av arbetsmarknadsstödet

Arbetsmarknadsstödet och den därtill anslutna barnförhöjningen betalas av statens medel till utgången av den betalningsperiod under vilken till personen på grundval av arbetslöshet har betalats arbetsmarknadsstöd för sammanlagt 500 dagar. Finansieringen av det arbetsmarknadsstöd och den därtill anslutna barnförhöjning som för arbetslöshetstid efter det betalats för tryggnad av försörjningen för en arbetslös arbetssökande delas jämnt mellan statens medel och medlen i hemkommunen för mottagaren av arbetsmarknadsstödet.

De 500 utbetalningsdagarna för arbetsmarknadsstöd börjar räknas från början efter det att personen på nytt blivit berättigad till arbetsmarknadsstöd efter att ha uppfyllt arbetsvillkoret och maximitiden för arbetslöshetsdagpenning gått ut. Det arbetsmarknadsstöd och den därtill anslutna barnförhöjning samt det resebidrag enligt 7 kap. 5 § som betalats ut för tiden för de åtgärder som avses i 7 kap. 1 § 2 mom. betalas dock alltid av statens medel, och arbetsmarknadsstöd som betalats ut för tiden för åtgärderna eller arbetsmarknadsstöd som betalats ut för den utbildningstid som avses i 10 kap. 3 § räknas inte in i de 500 utbetalningsdagarna för arbetsmarknadsstöd. Ersättning för uppehälle enligt 7 kap. 8 § i denna lag och enligt 10 kap. 3 § 3 mom. i lagen om offentlig arbetskraftsservice betalas av statens medel.

3 b §

Förskott som skall betalas för täckande av förmånerna

Staten skall månatligen till Folkpensionsanstalten betala förskott för grunddagpenningen så att förskottens belopp motsvarar det belopp som det beräknas att staten skall betala det året och att förskottet räcker till för att täcka utgifterna under varje månad. Arbetslöshetsförsäkringsfonden skall till Folkpensionsanstalten betala förskott för förhöjningsdelarna och tilläggen för sysselsättningsplan så att förskottens belopp motsvarar

det belopp som det beräknas att arbetslöshetsförsäkringsfonden skall betala det året och att förskottet räcker till för att täcka utgifterna under varje månad.

Staten skall månatligen till Folkpensionsanstalten betala förskott för arbetsmarknadsstödet och ersättningar för uppehälle så att förskottens belopp motsvarar det belopp som det beräknas att staten skall betala det året. Staten skall dessutom till Folkpensionsanstalten betala ett så stort belopp att Folkpensionsanstaltens likviditet för betalning av arbetsmarknadsstödet vid varje tidpunkt är tillräckligt tryggad (*likviditetsbelopp*). Likviditetsbeloppet skall återbetalas till staten när det inte längre behövs för att trygga likviditeten för arbetsmarknadsstödet. Det beräknade belopp av likviditetsbeloppet som inte har återbetalats vid utgången av året beaktas som förskottsbetalning på statens andel när beloppet av statens finansieringsandel fastställs för det följande året.

Folkpensionsanstalten kan använda förskott som avses i 1 mom. också för kostnader som avses i artiklarna 69 och 70 i förordningen om samordning av social trygghet.

3 c §

Uppbörd av kommunernas finansieringsandel

Folkpensionsanstalten uppbär hos kommunerna månatligen i efterskott deras finansieringsandel, som Folkpensionsanstalten använder som en del av det arbetsmarknadsstöd den betalar ut. Om en kommun inte har betalt sin finansieringsandel senast på den förfalldag som anges genom förordning, uppbärs för dröjsmålstiden en dröjsmålsränta enligt den räntesats som avses i 4 § 1 mom. i räntelagen (633/1982).

Som hemkommun för en mottagare av arbetsmarknadsstöd betraktas den kommun som den dag enligt 3 a § 1 mom. då arbetsmarknadsstödet betalats ut är antecknad som mottagarens hemkommun i det befolkningsdatasystem som avses i befolkningsdatalagen (507/1993).

3 d §

Särskilda bestämmelser

Den utbildningsdagpenning och den därtill anslutna barnförhöjning som betalats ut som arbetsmarknadsstöd betalas av statens medel. Vad som i 3 a § och nedan i 2 mom. bestäms om arbetslöshetsdagpenning och barnförhöjning tillämpas också på arbetslöshetsförmåner som betalas som utbildningsdagpenning.

Genom förordning av statsrådet bestäms närmare om fastställandet och betalningen av förskott och slutlig finansiering till Folkpensionsanstalten och arbetslöshetskassorna, om uppbörderna av kommunens finansieringsandel till Folkpensionsanstalten enligt 3 a § 1 mom. samt om betalningen av det likviditetsbelopp som avses i 3 b § 2 mom.

De förvaltningskostnader som Folkpensionsanstalten förorsakas av verksamhet enligt denna lag skall räknas till anstaltens förvaltningskostnader.

Denna lag träder i kraft den 20 .

På beslut om sammansatt stöd som fattats innan denna lag har trätt i kraft tillämpas de

bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet. Vid tillämpningen av 7 kap. 5 § 2 mom. 1 punkten jämställs med lönesubvention sammansatt stöd som beviljats och sysselsättningsstöd för lönekostnader som beviljats arbetsgivaren före lagens ikraftträdande.

Bestämmelserna i 8 kap. 4 a § tillämpas, om den som ansöker om arbetsmarknadsstöd har förfarit så som avses i lagrummet medan lagen är i kraft.

Till de utbetalningsdagar för arbetsmarknadsstöd på grundval av arbetslöshet som avses i 8 kap. 4 a § och 14 kap. 3 a § hänförs också arbetsmarknadsstöd som betalats före lagens ikraftträdande. Som arbetsmarknadsstöd som betalats på grundval av arbetslöshet betraktas också arbetsmarknadsstöd som före lagens ikraftträdande betalats ut för tiden för sådan arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte som avses i lagen om arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte. Lagens 14 kap. 3 § och 3 a—3 d § tillämpas i fråga om betalningsperioder för vilka Folkpensionsanstalten efter lagens ikraftträdande har betalt ut arbetsmarknadsstöd till den som ansökt om stöd.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.

3.

Lag**om ändring av lagen om utkomststöd**

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i lagen av den 30 december 1997 om utkomststöd (1412/1997) 9 § 4 mom.,
ändras 6 och 7 §, 11 § 2 mom. 2 punkten, 12 § 2 mom. 3 punkten och 15 § 2 mom., av dem
 11 § 2 mom. 2 punkten sådan den lyder i lag 49/2005, samt
fogas till lagen nya 5 a—5 d, 7 a—7 c och 9 a § samt till 24 § ett nytt 2 mom. som följer:

5 a §

Statsandel för kostnaderna för grundläggande utkomststöd

Till kommunen betalas statsandel för finansiering av det grundläggande utkomststöd som avses i 7 §. Beloppet av statsandelen uppgår till 50 procent av kommunens kostnader för det grundläggande utkomststödet. Med en kommun jämföras det landskap som avses i lagen om ett förvaltningsförsök i Kaj-analand (343/2003).

Länsstyrelsen är statsbidragsmyndighet i ärenden som gäller statsandelen.

5 b §

Fastställande, betalning och justering av förskott på statsandelen

Länsstyrelsen skall senast den 10 januari utan ansökan fastställa beloppet av de förskott som skall betalas till kommunerna respektive finansår.

Storleken av förskottet bestäms på basis av de faktiska kostnaderna för det grundläggande utkomststödet det år som började två år före finansåret. Det månatliga förskottet är 50 procent av tolfedelen av de nämnda kost-

naderna.

Förskotten betalas till kommunen månatligen i lika stora poster senast den 11 varje månad. Förskotten betalas i hela euro.

För justering av förskotten skall kommunen varje år senast den 31 augusti lämna länsstyrelsen uppgifter om de kostnader som det grundläggande utkomststödet gett upphov till fram till utgången av juni under finansåret samt en uppskattning av de kostnader som det grundläggande utkomststödet ger upphov till under tiden juli–december. På basis av kommunens utredning justerar länsstyrelsen förskotten för resten av året, om uppskattningen av kostnaderna för det grundläggande utkomststödet under finansåret avviker med minst tio procent från de kostnader som använts vid beräkningen av förskott enligt 2 mom. Förskotten justeras från ingången av oktober så att det årliga sammanlagda beloppet av förskotten motsvarar 50 procent av de uppskattade kostnaderna för det grundläggande utkomststödet under finansåret.

5 c §

Fastställande av statsandelen

För fastställande av den slutliga statsandelen för kostnaderna för det grundläggande utkomststödet skall kommunen senast den 30

april under det år som följer efter finansåret tillställa länsstyrelsen en utredning om de faktiska kostnaderna för det grundläggande utkomststödet (*statsandelsutredning*). Kostnaderna uppges till det belopp de uppgår till minskade med de poster som hänför sig till det grundläggande utkomststödet och som flutit in vid återkrav av utkomststödet under finansåret.

Länsstyrelsen skall på basis av kommunens statsandelsutredning fatta beslut om den slutliga statsandelen för kostnaderna för det grundläggande utkomststödet senast inom tre månader efter det att utredningen lämnades.

5 d §

Betalning av slutpost och återkrav av statsandelen

Slutposten av statsandelen till kommunen skall betalas senast inom en månad efter det att den slutliga statsandelen har fastställts. Om betalningen av slutposten fördröjs, skall en årlig dröjsmålsränta betalas enligt den räntesats som avses i 4 § 1 mom. i räntelagen.

Kommunens överskjutande statsandel återkrävs till staten genom att det överskjutande beloppet dras av från förskott som senare betalas ut till kommunen.

Utan hinder av 2 mom. kan länsstyrelsen ålägga kommunen att återbetala den överskjutande statsandelen, om beloppet är betydande. Om det belopp som skall återbetalas inte betalas senast på den förfallodag som länsstyrelsen bestämt, skall en årlig dröjsmålsränta betalas enligt den räntesats som avses i 4 § 1 mom. i räntelagen (633/1982).

Om den slutliga statsandelen avviker mindre än 10 euro från beloppet av den statsandel som betalats som förskott, utbetalas eller återkrävs inte skillnaden.

6 §

Fastställande av utkomststöd

Utkomststödet belopp är skillnaden mellan de utgifter och de disponibla inkomster och tillgångar som fastställs enligt denna lag. Inkomsterna och tillgångarna beaktas först när det grundläggande utkomststödet enligt

7 § beviljas.

7 §

Grundläggande utkomststöd

Då grundläggande utkomststöd beviljas beaktas utgifter som täcks med en grunddel (*grunddel*) samt övriga grundutgifter så som bestäms särskilt nedan.

7 a §

Grunddel

Till de utgifter som täcks med grunddelen hör utgifter för kost och kläder, smärre hälso- och sjukvårdsutgifter samt utgifter som beror på personlig hygien och hemmets hygien, användning av lokaltrafik, prenumeration på dagstidning, televisionslicens, användning av telefon, hobby- och rekreationsverksamhet samt andra motsvarande utgifter som hänför sig till en persons och familjs dagliga uppehälle.

Dessutom ingår i grunddelen sju procent av det nödvändiga beloppet av boendeutgifterna enligt 6 § i lagen om bostadsbidrag (408/1975).

7 b §

Övriga grundutgifter

Utöver de utgifter som täcks med grunddelen beaktas som övriga grundutgifter i behövlig utsträckning

1) boendeutgifter enligt 6 § i lagen om bostadsbidrag, bortsett från den andel om sju procent som ingår i grunddelen,

2) kostnader för användning av hushålls-
elektricitet,

3) hemförsäkringspremier, samt

4) hälso- och sjukvårdsutgifter som inte är ringa.

7 c §

Behovsprövat utkomststöd

Då behovsprövat utkomststöd beviljas beaktas i behövlig utsträckning särskilda utgif-

ter, som omfattar utgifter för barndagvård och andra utgifter på grund av boende än de som avses i 7 a och 7 b §. Dessutom kan beaktas utgifter som på grund av en persons eller familjs särskilda behov eller förhållanden ansetts nödvändiga för tryggande av försörjningen eller främjande av förmågan att klara sig på egen hand.

Som en persons eller familjs särskilda behov eller förhållanden kan anses till exempel långvarigt utkomststöd, en långvarig eller svår sjukdom samt särskilda behov i anslutning till barns hobbyverksamhet.

Undantagsvis kan beaktas även boendeutgifter som med stöd av 7 a § täcks med utkomststödet grunddel.

9 a §

Justering av grunddelen

Beloppen av utkomststödet grunddel justeras enligt bestämmelserna i lagen om folkpensionsindex (456/2001).

De belopp av grunddelen som bestäms i 9 § motsvarar det poängtal för folkpensionsindex enligt vilket de folkpensioner som betalades i januari 2001 har beräknats.

11 §

Inkomster som skall beaktas

Som inkomster beaktas dock inte

2) regelbundna inkomster för ett barn under 18 år, till den del dessa inkomster är större än de utgifter som enligt 7 och 7 c § skall beaktas för barnets del,

12 §

Tillgångar som skall beaktas

Som tillgångar beaktas dock inte

3) tillgångar som tillhör ett barn under 18 år, till den del dessa tillgångar är större än de

utgifter som enligt 7 och 7 c § skall beaktas för barnets del, samt

15 §

Tiden för vilken utkomststöd fastställs

Då de utgifter enligt 7 och 7 c § som utgör grund för utkomststödet samt inkomsterna och tillgångarna enligt 11 och 12 § räknas ut, beaktas utgifterna, inkomsterna och tillgångarna för den tidsperiod för vilken utkomststödet fastställs. Inkomsterna kan dock delas upp i poster som beaktas under flera sådana tidsperioder för vilka utkomststöd fastställs, om det är skäligt med beaktande av inkomstens engångsnatur eller grunden för den eller dess användningsändamål.

24 §

Ändringsökande

Är kommunen missnöjd med ett beslut som gäller fastställande eller återkrav av statsandelen med stöd av 5 a—5 d §, har den rätt att inom 30 dagar från delfäendet skriftligen yrka på att länsstyrelsen rättar sitt beslut. Ett beslut som har meddelats med anledning av ett rättelseyrkande får överklagas hos högsta förvaltningsdomstolen så som bestäms i förvaltningsprocesslagen (586/1996).

Denna lag träder i kraft den 20 .

Genom denna lag upphävs förordningen av den 30 januari 1998 om utkomststöd (66/1998) jämte ändringar. Lagen tillämpas på beslut om utkomststöd som fattas efter ikraftträdandet.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.

Utan hinder av 5 a § år 2006 grunden för förskott på statsandelen 90 procent av kommunens faktiska utgifter för utkomststödet

2004, och 2007 på motsvarande sätt 90 procent av de faktiska utgifterna för utkomststödet 2005. Det månatliga förskottet på stats-

andelen är 50 procent av tolftedelen av de utgifter som ligger till grund för den.

4.

Lag

om ändring av lagen om statsandelar till kommunerna

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen av den 20 december 1996 om statsandelar till kommunerna (1147/1996) 7 § 1 och 2 mom.,
av dem 7 § 2 mom. sådant det lyder i lag 1360/2001, samt
fogas till lagen en ny 12 b § som följer:

7 §

Utjämning av statsandelarna på basis av skatteinkomsterna

Kommunen beviljas en på skatteinkomsterna baserad ökning av statsandelen (*utjämningsstillägg*), om dess kalkylerade skatteinkomst per invånare är mindre än 91,5 procent av det belopp som fås genom att alla kommuners sammanräknade kalkylerade skatteinkomster delas med kommunernas sammanräknade invånarantal (*utjämningsgräns*). Kommunens statsandelar ökas med ett utjämningsstillägg som motsvarar beloppet av skillnaden mellan utjämningsgränsen och kommunens kalkylerade skatteinkomst.

Om kommunens kalkylerade skatteinkomst per invånare överskrider utjämningsgränsen, minskas kommunens statsandelar med ett belopp som utgör 37 procent av skillnaden mellan de per invånare i kommunen beräknade kalkylerade skatteinkomsterna och utjämningsgränsen (*utjämningsavdrag*).

12 b §

Beaktande av arbetsmarknadsstöd och utkomststöd i den allmänna statsandelen

Kommunens allmänna statsandel ökas eller minskas med ett belopp som beräknats så som bestäms i 2—4 mom. på grundval av de utgifter för arbetsmarknadsstödet och utkomststödet som kommunen ansvarar för. De beräkningar som avses i denna paragraf görs med uppgifterna för 2003 enligt kostnadsnivån för 2005.

När ökningen eller minskningen av den allmänna statsandelen beräknas, ökas de arbetsmarknadsstöd som betalats till i kommunen bosatta personer som fått arbetsmarknadsstöd på grund av arbetslöshet för minst 500 dagar med kommunens utgifter i anslutning till det grundläggande utkomststödet, och beloppet divideras med två. Det erhållna beloppet minskas med den andel av den kalkylerade kostnaden för det grundläggande utkomststödet som inte kalkylmässigt täckts av den statsandel som beviljats för ändamålet

samt med de ökningar av kommunens statsandel som 2006 föranleds av att statsandelsprocenten för social- och hälsovård höjs med 0,56 procentenheter och av att den utjämningsgräns som avses i 7 § 1 mom. höjs med en procentenhet från 90 procent.

Kommunens allmänna statsandel ökas eller minskas 2006 med hela det belopp som beräknats enligt 2 mom. Beloppet sänks för alla kommuner med 2,9 euro per invånare 2007

och dessutom med 2,9 euro per invånare 2008. Därefter ändras inte ökningen eller minskningen av den allmänna statsandelen.

Som kommunens utgifter för det grundläggande utkomststödet betraktas utgifter som motsvarar 90 procent av kommunens totala utgifter för utkomststödet 2003.

Denna lag träder i kraft den 20 .

5.

Lag

om ändring av 18 § i lagen om planering av och statsandel för social- och hälsovården

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen av den 3 augusti 1992 om planering av och statsandel för social- och hälsovården (733/1992) rubriken för 18 § och 18 § 1 mom., av dem 18 § 1 mom. sådant det lyder i lag 1290/2004, som följer:

18 §

Statsandel för kommunernas driftskostnader för social- och hälsovården

Kostnaderna för den kommunala social- och hälsovården fördelas åren 2006 och 2007 mellan kommunerna och staten så att kom-

munernas andel av de kostnader som bestäms enligt denna lag är 66,68 procent och statens andel 33,32 procent.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Helsingfors den 14 oktober 2005

Republikens President

TARJA HALONEN

Arbetsminister *Tarja Filatov*

1.

Lag**om ändring av lagen om offentlig arbetskraftsservice**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen av den 30 december 2002 om offentlig arbetskraftsservice (1295/2002) 1 kap. 7 § 1 mom. 9—12 punkten, 3 kap. 2 § 1 mom., 5 kap. 1 § 2 mom. och 6 § 3 mom. samt 7 kap. 1—3 §, 4 § 1 mom., 6 § 3 mom., 7 § 4 mom. och 9—12 §,
av dem 5 kap. 6 § 3 mom. sådant det lyder delvis ändrat i lag 1050/2004, 7 kap. 3 och 11 § sådana de lyder delvis ändrade i lag 1352/2003 och 4 § 1 mom. sådant det lyder i lag 944/2003, samt
fogas till 3 kap. 3 § ett nytt 4 mom. och till 7 kap. nya 9 a och 12 a § som följer:

Gällande lydelse

1 kap.

Allmänna bestämmelser

7 §

Definitioner

I denna lag avses med

9) *sysselsättningsstöd* stöd som är avsett att främja sysselsättningen av arbetslösa arbetssökande och som av sysselsättningsanslagen kan beviljas arbetsgivare för lönekostnader eller enskilda kunder för tryggnad av försörjningen,

10) *normalt sysselsättningsstöd* sysselsättningsstöd som uppgår till 19,85 euro per dag,

11) *sammansatt stöd* sådant stöd som avses i 7 kap. 6 § lagen om utkomstskydd för arbetslösa där arbetsmarknadsstödet betalas till arbetsgivaren antingen separat eller tillsammans med sysselsättningsstöd,

12) *servicehelhet kombinerad* av sysselsättning med hjälp av sysselsättningsstöd eller sammansatt stöd till arbetsgivaren eller sysselsättningsanslag som beviljats för lönekostnader vid statliga ämbetsverk eller

Föreslagna lydelse

1 kap.

Allmänna bestämmelser

7 §

Definitioner

I denna lag avses med

9) *sysselsättningsstöd* stöd som är avsett att främja sysselsättningen av arbetslösa arbetssökande och som kan beviljas arbetsgivare för lönekostnader (**lönesubvention**) eller enskilda kunder för tryggnad av försörjningen,

10) *sysselsättningsstödet grunddel* stöd som per dag är lika stort som den grunddagpenning som avses i 6 kap. 1 § 1 mom. i lagen om utkomstskydd för arbetslösa utan förhöjningsdel och tillägg för sysselsättningsplan,

11) *lönekostnader* lön som betalas till en arbetstagare före innehållning av den försäkrades lagstadgade avgifter och skatter och dessutom arbetsgivarens lagstadgade socialskyddsavgift och arbetspensionsförsäkrings-, olycksfallsförsäkrings- och arbetslöshetsförsäkringspremie samt obliga-

Gällande lydelse

inrättningar med andra sysselsättningsfrämjande tjänster,

Föreslagen lydelse

torisk grupplivförsäkringspremie,
12) **svårssysselsatta personer** till arbetsmarknadsstöd berättigade arbetslösa arbetssökande som fått arbetsmarknadsstöd för minst 500 dagar på basis av arbetslöshet eller vilkas rätt till arbetslöshetsdagpenning har upphört på grund av maximitiden enligt 6 kap. 7 eller 9 § i lagen om utkomstskydd för arbetslösa,

3 kap.

Grunder för Arbetskraftsbyråns service

2 §

Bedömning av behovet av service och tillhandahållande av service

Utgående från en bedömning av kundens servicebehov tillhandahålls service som på bästa sätt tryggar tillgången på kunnig arbetskraft och främjar placeringen av enskilda kunder på den öppna arbetsmarknaden. Behovet av service bedöms i växelverkan mellan kunden och Arbetskraftsbyrån.

3 kap.

Grunder för Arbetskraftsbyråns service

2 §

Bedömning av behovet av service och tillhandahållande av service

Behovet av service bedöms i växelverkan mellan kunden och Arbetskraftsbyrån. I samband med bedömningen av en arbetslös arbetssökandes servicebehov bedömer Arbetskraftsbyrån kundens förutsättningar att få arbete på den öppna arbetsmarknaden och sannolikheten för förlängd arbetslöshet. Utgående från bedömningen av servicebehovet tillhandahålls service som på bästa sätt tryggar tillgången på kunnig arbetskraft och främjar placeringen av enskilda kunder på den öppna arbetsmarknaden.

3 §

Serviceprocessens framskridande

Om en arbetslös arbetssökande är en svårssysselsatt person eller om hans eller hennes arbetslöshet har förlängts så att han eller hon löper risk att bli en svårssysselsatt person, skall Arbetskraftsbyrån effektiviserat ordna service enligt 1 och 2 mom. samt vid behov hänvisa den arbetslösa arbetssökande till annan service så som avses i 4 § 1 mom.

5 kap.

Jobbsökarplan

1 §

Utarbetande av jobbsökarplan

En reviderad, specificerad jobbsökarplan skall utarbetas, om en arbetslös arbetssökande

1) har fått arbetslöshetsdagpenning under maximitiden, eller

2) på basis av arbetslöshet har fått arbetsmarknadsstöd för minst 500 dagar, och

3) har rätt till arbetsmarknadsstöd.

6 §

Arbetskraftsbyråns skyldigheter

En jobbsökarplan utgör förutsättning för

1) att en arbetslös arbetssökande skall anvisas arbete där sysselsättningsstöd eller sammansatt stöd beviljas för lönekostnaderna eller som anvisas sysselsättningsanslag där deltidstillägg enligt 7 kap. 5 § beviljas för motsvarande tid,

2) att en arbetslös arbetssökande skall hänvisas till arbetslivsträning enligt 8 kap. 1 §,

3) att sysselsättningsstöd skall beviljas för tryggande av försörjningen,

4) servicehelheten.

7 kap.

Främjande av sysselsättning med hjälp av sysselsättningsanslag

1 §

Sysselsättningsstöd till arbetsgivare

För att främja sysselsättningen av arbetslösa arbetssökande och för att främja förutsättningarna för placering på arbetsmarknaden kan av sysselsättningsanslag arbetsgi-

5 kap.

Jobbsökarplan

1 §

Utarbetande av jobbsökarplan

Tillsammans med en svårssysselsatt person skal en reviderad, specificerad jobbsökarplan utarbetas. Den reviderade, specificerade jobbsökarplanen skall omedelbart ses över, om den arbetssökandes rätt till arbetsmarknadsstöd vid arbetslöshet har dragits in med stöd av 8 kap. 4 a § i lagen om utkomstskydd för arbetslösa.

6 §

Arbetskraftsbyråns skyldigheter

En jobbsökarplan utgör förutsättning för

1) att en arbetslös arbetssökande skall anvisas arbete där *lönesubvention beviljas för lönekostnaderna* eller som anvisas sysselsättningsanslag eller där deltidstillägg enligt 7 kap. 5 § beviljas för motsvarande tid,

2) att en arbetslös arbetssökande skall hänvisas till arbetslivsträning enligt 8 kap. 1 §,

3) att sysselsättningsstöd skall beviljas en arbetslös arbetssökande för tryggande av försörjningen.

7 kap.

Främjande av sysselsättning med hjälp av sysselsättningsanslag

1 §

Lönesubvention

För att främja sysselsättningen av arbetslösa arbetssökande och för att främja förutsättningarna för placering på arbetsmarknaden kan *arbetsgivare beviljas lönesubven-*

Gällande lydelse

vare beviljas sysselsättningsstöd för löne-kostnader.

Med hjälp av sammansatt stöd ordnas arbete i första hand för personer som är berättigade till arbetsmarknadsstöd och som under sådan arbetslöshetstid som berättigar till användning av sammansatt stöd enligt 7 kap. 6 § lagen om utkomstskydd för arbetslösa inte har varit i arbete eller som har varit på den öppna arbetsmarknaden i endast liten utsträckning och sporadiskt och som inte under ovan avsedda arbetslöshetstid före användningen av sammansatt stöd har sysselsatts med sysselsättningsstöd som beviljats arbetsgivaren.

Syftet med arbete som ordnas med hjälp av sysselsättningsstöd och sammansatt stöd är att förbättra arbetslösa arbetssökandes ställning på arbetsmarknaden genom att främja möjligheterna att placeras i arbete, förbättra yrkesskickligheten och kunnandet, främja möjligheterna för dem som under en lång tid varit arbetslösa att inträda eller återinträda på den öppna arbetsmarknaden, främja sysselsättningsmöjligheterna och anpassningen till strukturella förändringar i arbetslivet samt förhindra utslagning från arbetsmarknaden.

När stöd beviljas kan Arbetskraftsbyrån uppställa villkor som är nödvändiga med tanke på den som skall sysselsättas och syftet med stödet.

2 §

Förutsättningar som gäller arbetsgivare i fråga om sysselsättningsstöd

Sysselsättningsstöd kan beviljas kommuner, samkommuner och sammanslutningar samt andra arbetsgivare.

Stöd beviljas inte om

1) arbetsgivaren under de nio månaderna närmast innan ansökan inlämnades, av produktionsorsaker eller av ekonomiska orsaker har sagt upp eller permitterat arbetstagarer inom pendlingsregionen i samma eller likadana uppgifter eller förkortat deras arbetstid,

Föreslagen lydelse

tion. För att lönesubvention skall beviljas förutsätts att det bedöms att det finns brister i kunnandet och yrkesskickligheten hos den som skall anställas med subventionen eller att hans eller hennes produktivitet i den arbetsuppgift som erbjuds bedöms vara nedsatt på grund av arbetslöshetens längd eller handikapp eller av någon annan orsak.

Syftet med arbete som ordnas med hjälp av lönesubvention är att förbättra arbetslösa arbetssökandes yrkesskicklighet, kunnande och ställning på arbetsmarknaden samt främja möjligheterna för dem som under en lång tid varit arbetslösa att inträda eller återinträda på den öppna arbetsmarknaden.

När lönesubvention beviljas kan Arbetskraftsbyrån uppställa villkor som är nödvändiga med tanke på den som skall anställas med subventionen och syftet med subventionen.

2 §

Förutsättningar som gäller arbetsgivare i fråga om lönesubvention

Lönesubvention kan beviljas kommuner, samkommuner och sammanslutningar samt andra arbetsgivare, dock inte statliga ämbetsverk eller inrättningar.

Lönesubvention beviljas inte, om

1) arbetsgivaren under de nio månaderna närmast innan ansökan inlämnades, av produktionsorsaker eller av ekonomiska orsaker har sagt upp eller permitterat arbetstagarer inom pendlingsregionen i samma eller likadana uppgifter eller förkortat deras arbetstid,

2) anställning som stödet avser skulle föranleda att andra anställda hos den arbetsgivare som erhåller stöd sägs upp eller permitteras eller att deras arbetsförhållanden eller förmåner försämras,

3) arbetsplatsen som stödet avser bedöms bli besatt även utan stöd,

4) arbetsgivaren får annat statligt stöd för samma tid för anställande av en person som skall sysselsättas eller för främjande av sysselsättningen,

5) stödet skulle snedvrída konkurrensen mellan andra som erbjuder samma produkter eller tjänster.

Genom förordning av statsrådet kan anges undantag från de förutsättningar som föreskrivs i 2 mom. 3 och 4 punkten.

3 §

Förutsättningar som gäller anställningsförhållandet i fråga om sysselsättningsstöd

Sysselsättningsstöd kan beviljas om arbetsgivaren förbinder sig att betala lön enligt det kollektivavtal som tillämpas på anställningsförhållandet, eller, om det inte finns något tillämpligt kollektivavtal, sedvanlig och skälig lön för arbetet i fråga.

Sysselsättningsstöd beviljas inte om det anställningsförhållande som stödet är ämnat för har börjat innan beslut om beviljande av stöd har fattats.

Arbetsgivaren får inte placera en sådan sysselsatt för vilkens anställning beviljats sysselsättningsstöd i uppgifter hos någon annan anordnare av arbete. Genom förordning av statsrådet kan dock bestämmas om en kommuns, förenings och stiftelses rätt att placera sysselsatta i uppgifter hos någon annan anordnare av arbete och om villkoren för sådan vidareplacering.

Företag kan beviljas sysselsättningsstöd bara på grundval av anställningsförhållande som gäller tills vidare. På grundval av ett arbetsavtal för viss tid kan företag dock beviljas sysselsättningsstöd

1) som sammansatt stöd,

2) för läroavtalsutbildning,

3) för ordnande av ett arbetstillfälle som anknyter till servicehelheten för förbättran-

2) anställning som subventionen avser skulle föranleda att andra anställda hos arbetsgivaren sägs upp eller permitteras eller att deras arbetsförhållanden eller förmåner försämras,

3) arbetsplatsen som subventionen avser bedöms bli besatt även utan subvention,

4) arbetsgivaren får annat statligt stöd för samma tid för anställande av eller främjande av sysselsättningen för den som skall anställas med subventionen,

5) subventionen skulle snedvrída konkurrensen mellan andra som erbjuder samma produkter eller tjänster.

Genom förordning av statsrådet kan anges undantag från de förutsättningar som föreskrivs i 2 mom. 3 och 4 punkten.

3 §

Förutsättningar som gäller anställningsförhållandet i fråga om lönesubvention

Lönesubvention kan beviljas om arbetsgivaren förbinder sig att betala lön enligt det kollektivavtal som tillämpas på anställningsförhållandet, eller, om det inte finns något tillämpligt kollektivavtal, sedvanlig och skälig lön för arbetet i fråga. För att lönesubvention skall beviljas för anställning av svårssysselsatta personer förutsätts dessutom att arbetsgivaren förbinder sig att betala en lön som är minst lika stor som sysselsättningsstödet grunddel för den tid för arbetsförmåga under vilken arbetstagaren på grund av självrisktiden enligt i 8 kap. 7 § i sjukförsäkringslagen inte får dagpenning eller någon annan motsvarande lagstadgad ersättning eller lön för sjukdomstiden av arbetsgivaren på någon annan grund.

Lönesubvention beviljas inte om det anställningsförhållande som subventionen är ämnat för har börjat innan beslut om beviljande av subvention har fattats.

Arbetsgivaren får inte placera den som anställts med subventionen i uppgifter hos någon annan anordnare av arbete. Genom förordning av statsrådet kan dock bestämmas om rätten i fråga om en kommun, förening och stiftelse samt ett i lagen om sociala företag (1351/2003) avsett socialt företag

Gällande lydelse

de av förutsättningarna för sysselsättande av personer som är svåra att sysselsätta,

4) för anställning av långtidsarbetslösa som sådana vikarier som avses i lagen om försök med alterneringsledighet (1663/1995) eller lagen om alterneringsledighet (1305/2002),

5) för utförande av skogsförbättringsarbeten.

4 §

Anslag som anvisas statliga ämbetsverk eller inrättningar

Med iakttagande av vad som i 1 § 1, 3 och 4 mom., 2 § 2 och 3 mom., 3 § 1—3 mom. samt 11 § 1 och 3 mom. bestäms om sysselsättningsstöd för lönekostnader kan statliga ämbetsverk eller inrättningar anvisas anslag för lönekostnader som föranleds av att arbetslösa sysselsätts. Av anslagen kan betalas lönekostnaderna i sin helhet för den sysselsatta för de dagar som arbetsgivaren är skyldig att betala lön för, dock högst för fem dagar i veckan. Av anslagen kan dessutom betalas övriga kostnader som föranleds av att arbete ordnas, enligt vad statsrådet beslutar i samband med den regionala fördelningen av sysselsättningsanslagen.

6 §

Regionala aspekter och regional garanti

Kommunen har rätt att få sysselsättningsstöd för sådana sysselsatta personer som arbetskraftsbyrån anvisat kommunen att sysselsätta med stöd av den regionala garantin.

Föreslagen lydelse

att placera dem som anställda med subventionen i uppgifter hos någon annan anordnare av arbete och om villkoren för sådan vidareplacering.

Företag kan beviljas lönesubvention på grundval av arbetsavtal som gäller tills vidare. På grundval av arbetsavtal för viss tid kan företag dock beviljas lönesubvention

1) för anställning av handikappade, långtidsarbetslösa eller svårsysselsatta personer,

2) för läroavtalsutbildning,

3) för utförande av skogsförbättringsarbeten.

4 §

Anslag som anvisas statliga ämbetsverk eller inrättningar

Med iakttagande av vad som i 1 §, 2 § 2 och 3 mom., 3 § 1—3 mom. samt 11 § 1 och 3 mom. bestäms om lönesubvention kan statliga ämbetsverk eller inrättningar anvisas anslag för lönekostnader som föranleds av att arbetslösa arbetssökande anställs. Av anslagen kan betalas lönekostnaderna i sin helhet för arbetstagaren för de dagar som arbetsgivaren är skyldig att betala lön för, dock högst för fem dagar i veckan. Av anslagen kan dessutom betalas övriga kostnader som föranleds av att arbete ordnas, enligt vad statsrådet beslutar i samband med den regionala fördelningen av sysselsättningsanslagen.

6 §

Regionala aspekter och regional garanti

Kommunen har rätt att få lönesubvention för sådana arbetstagare som arbetskraftsbyrån anvisat kommunen att sysselsätta med stöd av den regionala garantin.

7 §

Ordnande av möjlighet till rehabilitering, utbildning eller arbete

Om en sådan arbetslös som avses i 1 eller 2 mom. inte kan sysselsättas på den öppna arbetsmarknaden och lämplig utbildning eller rehabilitering inte kan ordnas för honom eller henne, är hemkommunen skyldig att på anvisning av Arbetskraftsmyndigheten för personen ordna möjlighet till arbete i åtta månader (*sysselsättningskyldighet*). Kommunen skall ordna möjligheten till arbete så att den som sysselsätts kan påbörja arbetet när maximitiden för arbetslöshetsdagpenning går ut. Kommunen har rätt att få sysselsättningsstöd för de sysselsatta som Arbetskraftsbyrån på grundval av sysselsättningskyldigheten anvisat den för att sysselsättas.

9 §

Sysselsättningsstödet belopp

Sysselsättningsstöd beviljas per dag och person minst till ett belopp som motsvarar normalt sysselsättningsstöd och högst till ett belopp som motsvarar normalt sysselsättningsstöd förhöjt med 80 procent. Kommunen har rätt att få normalt sysselsättningsstöd förhöjt med 80 procent för lönekostnader för personer som den med stöd av sysselsättningskyldigheten sysselsatt i heltidsarbete.

Som en del av sammansatt stöd kan högst normalt sysselsättningsstöd beviljas. Sysselsättningsstöd beviljas inte inom det försök med sammansatt stöd som avses i 7 kap. 11 § lagen om utkomstskydd för arbetslösa.

Som lönekostnader betraktas lön som betalas till en sysselsatt person före innehållning av den försäkrades lagstadgade avgifter och skatter och dessutom arbetsgivarens lagstadgade socialskyddsavgift och arbetspensionsförsäkrings-, olycksfallsförsäkrings- och arbetslöshetsförsäkringspremie

7 §

Ordnande av möjlighet till rehabilitering, utbildning eller arbete

Om en sådan arbetslös som avses i 1 eller 2 mom. inte kan sysselsättas på den öppna arbetsmarknaden och lämplig utbildning eller rehabilitering inte kan ordnas för honom eller henne, är hemkommunen skyldig att på anvisning av Arbetskraftsmyndigheten för personen ordna möjlighet till arbete i åtta månader (*sysselsättningskyldighet*). Kommunen skall ordna möjligheten till arbete så att den som sysselsätts kan påbörja arbetet när maximitiden för arbetslöshetsdagpenning går ut. Kommunen har rätt att få *lönesubvention för sådana arbetstagare som Arbetskraftsbyrån anvisat kommunen att sysselsätta på grundval av sysselsättningskyldigheten.*

9 §

Sysselsättningsstödet belopp

Sysselsättningsstöd beviljas per dag och person minst till ett belopp som motsvarar sysselsättningsstödet grunddel. *Som sysselsättningsstöd kan utöver sysselsättningsstödet grunddel beviljas en tilläggsdel.*

Sysselsättningsstödet tilläggsdel uppgår till högst 60 procent av sysselsättningsstödet grunddel. När kommunen sysselsätter med stöd av sysselsättningskyldigheten har den rätt att som lönesubventionens tilläggsdel få 60 procent av sysselsättningsstödet grunddel.

För sysselsättning av svårssysselsatta personer kan beviljas lönesubvention förhöjd med en tilläggsdel som uppgår till högst 90 procent av sysselsättningsstödet grunddel (högst förhöjda lönesubvention). Med hjälp av den högsta förhöjda lönesubventionen ordnas arbete i första hand för sådana svårssysselsatta personer som efter det att arbetslöshet enligt 1 kap. 7 § 1 mom. 12 punkten börjat inte har varit i arbete eller som har varit i arbete på den öppna ar-

Gällande lydelse

samt obligatorisk grupplivförsäkringspremie. Det belopp av sysselsättningsstöd eller sammansatt stöd som beviljas arbetsgivaren kan vara högst så stort som lönekostnaderna för en sysselsatt person. Det maximala beloppet av sammansatt stöd för olika arbetsgivare anges i lagen om utkomstskydd för arbetslösa och med stöd av den. Om beloppet av sammansatt stöd överstiger maximibeloppet, görs avdrag från sysselsättningsstödet.

Deltidstillägget är hälften av skillnaden mellan lönen för heltidsarbete och deltidarbete för en arbetstagare som har övergått till deltidarbete. Genom förordning av statsrådet föreskrivs om definitionen av skillnaden mellan lönen och om deltidstilläggets maximibelopp.

Föreslagen lydelse

betsmarknaden i endast liten utsträckning och sporadiskt och som inte tidigare har sysselsatts med lönesubvention som beviljats arbetsgivaren.

Lönesubventionen kan vara högst så stor som arbetsgivarens lönekostnader för en arbetstagare som anställts med subventionen. Lönesubventionen betalas inte, om lönekostnaderna per månad är mindre än beloppet av grunddelen per månad. Genom förordning av statsrådet bestäms om de lönekostnader för olika arbetsgivare som skall täckas med hjälp av den högsta förhöjda lönesubventionen och om avdrag för det stöd som överstiger lönekostnadernas maximibelopp.

Med avvikelse från 1 och 2 mom. är deltidstillägget hälften av skillnaden mellan lönen för heltidsarbete och deltidarbete för en arbetstagare som har övergått till deltidarbete. Genom förordning av statsrådet bestäms om deltidstilläggets maximibelopp och om hur skillnaden mellan lönen bestäms.

9 a §

Särskilda förutsättningar för beviljande av lönesubventionens tilläggsdel

För att lönesubventionens tilläggsdel skall beviljas förutsätts att bristerna i kunnandet eller yrkesskickligheten hos den som skall anställas med subventionen samt den nedsatta produktivitet som följer av bristerna har konstaterats vid en i 3 kap. 2 § 1 mom. avsedd bedömning av kunnandet och servicebehovet. För att ett företag skall beviljas tilläggsdel förutsätts dessutom att företaget förbinder sig att med hjälp av utbildning eller på något annat sätt förbättra kunnandet eller yrkesskickligheten hos den som anställs med subventionen.

Med avvikelse från 1 mom. kan lönesubventionens tilläggsdel beviljas

1) för läroavtalsutbildning,

2) företag, om den som anställs med subventionen är handikappad eller en svårsysselsatt person,

3) andra än i 2 punkten avsedda arbetsgivare och sociala företag, om den som an-

10 §

Arbetstid som berättigar till stöd samt ersättningsdagar

Normalt eller förhöjt sysselsättningsstöd kan beviljas till fullt belopp på grundval av ett sådant anställningsförhållande där arbetstiden under en tidsperiod som motsvarar lönebetalningsperioden är minst 85 procent av den ordinarie arbetstiden i branschen.

När sysselsättningsstöd beviljas som en del av sammansatt stöd kan avvikelse göras från 1 mom.

Med avvikelse från 1 mom. kan en kommun beviljas sysselsättningsstöd till ett belopp enligt 9 § 1 mom. för heltidsarbete på grundval av sysselsättningskyldigheten och, på grundval av den regionala garantin, för arbete där arbetstiden under en tidsperiod som motsvarar lönebetalningsperioden är minst 75 procent av den ordinarie arbetstiden i branschen.

Sysselsättningsstöd betalas för de dagar för vilka arbetsgivaren är skyldig att betala lön, dock för högst fem dagar i veckan. Sysselsättningsstöd betalas dock inte för dagar för vilka arbetstagaren har rätt att med stöd av 28 § sjukförsäkringslagen för lönekostnaderna för den person som sysselsätts få dagpenning enligt nämnda lag eller särskild moderskaps-, moderskaps-, faderskaps- eller föräldrapenning.

Sysselsättningsstöd för tryggnad av försörjningen betalas för högst fem dagar i veckan. Genom förordning av statsrådet bestäms närmare om de ersättningsdagar som berättigar till sysselsättningsstöd.

11 §

Stödets varaktighet

Sysselsättningsstöd kan per person beviljas för högst 10 månader i sänder. För läro-

10 §

Arbetstid som berättigar till sysselsättningsstöd samt ersättningsdagar

ställs med subventionen är handikappad, långtidsarbetslös eller en svårssysselsatt person.

Lönesubventionens grunddel eller lönesubvention förhöjd med en tilläggsdel kan beviljas till fullt belopp på grundval av ett sådant anställningsförhållande där arbetstiden under en tidsperiod som motsvarar lönebetalningsperioden är minst 85 procent av den ordinarie arbetstiden i branschen.

En kommun kan beviljas lönesubvention till ett belopp enligt 9 § 2 mom. för heltidsarbete på grundval av sysselsättningskyldigheten och, på grundval av den regionala garantin, för arbete där arbetstiden under en tidsperiod som motsvarar lönebetalningsperioden är minst 75 procent av den ordinarie arbetstiden i branschen.

När lönesubvention beviljas för anställning av svårssysselsatta personer kan avvikelse göras från 1 mom.

Lönesubvention betalas för de dagar för vilka arbetsgivaren är skyldig att betala lön, dock för högst fem dagar i veckan. Lönesubvention betalas dock inte för dagar för vilka arbetsgivaren har rätt att med stöd av 7 kap. 4 § i sjukförsäkringslagen få dagpenningförmåner för lönekostnaderna för den som anställts med subventionen.

Sysselsättningsstöd för tryggnad av försörjningen betalas för högst fem dagar i veckan. Genom förordning av statsrådet bestäms närmare om ersättningsdagar som berättigar till stödet.

11 §

Sysselsättningsstödet varaktighet

Sysselsättningsstöd kan per person beviljas för högst tio månader i sänder eller för

Gällande lydelse

avtalsutbildning kan sysselsättningsstöd dock beviljas för hela utbildningstiden.

På grundval av den regionala garantin beviljas kommunen sysselsättningsstöd per person för högst sex månader i sänder.

Maximitiden för sammansatt stöd anges i lagen om utkomstskydd för arbetslösa. Genom förordning av statsrådet bestäms om beviljande av sysselsättningsstöd på nytt för sysselsättning av eller tryggande av försörjningen för samma person samt om servicehelheten och maximitiden för den. Genom förordning av statsrådet kan dessutom bestämmas om en längre maximitid för sysselsättningsstödet än 10 månader, dock högst 24 månader, om det är ändamålsenligt för att främja sysselsättningen av handikappade, för att öka möjligheterna att arbeta för personer i deltidarbete eller med anledning av arbetsuppgifterna för sysselsatta personer.

12 §

Tilläggsstöd

Till kommunen betalas tilläggsstöd på grundval av den andel av områdets arbetskraft som kommunen i genomsnitt under en månad har sysselsatt med sysselsättningsanslag. Tilläggsstöd betalas endast för de sysselsatta vilkas antal överstiger de sysselsattas andel av arbetskraften i kommunen. Tilläggsstödet storlek bestäms som följer:

Föreslagen lydelse

läroavtalsutbildning för hela utbildningstiden. På grundval av den regionala garantin beviljas kommunen lönesubvention per person för högst sex månader i sänder.

För sysselsättning av svårssysselsatta personer eller handikappade kan lönesubvention per person beviljas för högst 24 månader i sänder. Högsta förhöjda lönesubvention kan beviljas för högst tolv månader, och därefter beviljas lönesubvention till samma belopp som sysselsättningsstödet grunddel.

Med avvikelse från 1 och 2 mom. kan lönesubvention beviljas för sociala företag som avses i lagen om sociala företag

1) för 36 månader i sänder per person, om den som sysselsätts är handikappad,

2) för 24 månader i sänder per person, om den som anställs med subventionen är långtidsarbetslös eller en svårssysselsatt person,

3) för högst 24 månader i sänder per person som högsta förhöjda lönesubvention, om den som anställs med stödet är handikappad.

Genom förordning av statsrådet bestäms om beviljande av sysselsättningsstöd på nytt för sysselsättning av samma person med hjälp av lönesubvention eller för tryggande av försörjningen för samma person. Genom förordning av statsrådet kan dessutom bestämmas om en längre maximitid för sysselsättningsstödet än tio månader, dock högst 24 månader, om det är ändamålsenligt för att öka möjligheterna att arbeta för personer i deltidarbete eller med anledning av arbetsuppgifterna för sysselsatta personer.

12 §

Tilläggsstöd

Till kommunen betalas tilläggsstöd på grundval av den andel av områdets arbetskraft som kommunen i genomsnitt under en månad har sysselsatt med sysselsättningsanslag. Tilläggsstöd betalas endast för de sysselsatta vilkas antal överstiger de sysselsattas andel av arbetskraften i kommunen. Tilläggsstödet storlek bestäms som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

De sysselsattas andel av arbetskraften i kommunen	Tilläggsstödet andel	De sysselsattas andel av arbetskraften i kommunen	Tilläggsstödet andel
minst 1 %	10 %	minst 0,5 %	10 %
minst 1,5 %	20 %	minst 1,0 %	20 %
minst 2 %	30 %	minst 2,0 %	30 %

12 a §

Finansiering av sysselsättningsstödet

Sysselsättningsstöden, tilläggsstöden samt de anslag som anvisas statliga ämbetsverk och inrättningar finansieras av sysselsättningsanslag.

Sysselsättningsstödet grunddel finansieras dock av anslag för arbetsmarknadsstöd med iakttagande av vad som i denna lag bestäms om användningen av sysselsättningsanslag, om den som anställts med lönesubvention är en svårssysselsatt person eller en till arbetsmarknadsstöd berättigad person som har fått arbetsmarknadsstöd för minst 130 dagar på basis av arbetslöshet och inte efter det att arbetslösheten har börjat har varit i arbete eller varit i arbete på den öppna arbetsmarknaden i endast liten utsträckning och sporadiskt och inte efter det att arbetslösheten har börjat, före användningen av lönesubvention. Sysselsättningsstödet grunddel finansieras av anslag för arbetsmarknadsstöd också när en person som är berättigad till arbetsmarknadsstöd beviljas startpeng.

Sysselsättningsstödet grunddel enligt 2 mom. finansieras av anslag för arbetsmarknadsstöd under hela stödperioden.

Denna lag träder i kraft den 20 .

På beslut om sysselsättningsstöd och beslut om sammansatt stöd som fattats innan denna lag träder i kraft tillämpas de bestämmelser som gäller vid ikraftträdandet.

Till de utbetalningsdagar för arbetsmarknadsstöd som avses i 1 kap. 7 § 1 mom. 12 punkten och 7 kap. 12 a § 2 mom. hänförs också arbetsmarknadsstöd som betalats före lagens ikraftträdande. Vid tillämpning av 7 kap. 9 § 3 mom. och 12 a § 2 mom. jäm-

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

*ställs med tidigare sysselsättning med löne-
subvention sysselsättning med sysselsätt-
ningsstöd eller sammansatt stöd som före
lagens ikraftträdande beviljats arbetsgiva-
ren för lönekostnaderna.*

*Om det i någon annan lag eller i bestäm-
melser som utfärdats med stöd av den hän-
visas till sysselsättningsstöd eller samman-
satt stöd som beviljas arbetsgivare enligt de
bestämmelser som gäller vid ikraftträdan-
det, skall hänvisningen anses avse motsva-
rande stöd enligt denna lag, om inte något
annat följer av denna lag.*

*Åtgärder som verkställigheten av lagen för-
utsätter får vidtas innan lagen träder i kraft*

2.

Lag**om ändring av lagen om utkomstskydd för arbetslösa**

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i lagen av den 30 december 2002 om utkomstskydd för arbetslösa (1290/2002) 7 kap. 6 och 11 §, 9 kap. 2 § och 7 § 3 mom., 11 kap. 7 och 11 § samt 12 kap. 2 §, av dem 9 kap. 7 § 3 mom. Sådant det lyder i lag 1353/2003,
ändras 1 kap. 5 § 1 mom. 9 och 11 punkten, 5 kap. 4 § 4 mom., 7 kap. 1 § 4 mom. och 5 § 2 mom., 11 kap. 1 § 1 mom., 2 § 5 mom. 4 punkten, 4 § 1 mom. och 15 a § samt 14 kap. 3 §, av dem 1 kap. 5 § 1 mom. 11 punkten sådan den lyder i lag 970/2003, 11 kap. 4 § 1 mom. sådant det lyder i lag 459/2005 och 15 a § sådan den lyder i lag 354/2004 samt 14 kap. 3 § sådan den lyder delvis ändrad i lag 945/2003 och i nämnda lag 459/2005 samt *fogas* till 8 kap. en ny 4 a §, till 13 kap. 6 § ett nytt 2 mom. och till 14 kap. nya 3 a—3 d § som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

1 kap.

1 kap.

Allmänna bestämmelser**Allmänna bestämmelser**

5 §

5 §

*Definitioner**Definitioner*

I denna lag avses med

I denna lag avses med

9) *skyldighet att vara i arbete* den tid i ar-9) *skyldighet att vara i arbete* den tid i ar-

bete eller utbildning som förutsätts innan en arbetslöshetsförmån kan betalas på grund av upprepat förfarande som avses i 8 punkten och som visar att personen i fråga inte vill ta emot arbete eller som förutsätts innan arbetsmarknadsstöd för arbetslöshetsdagar kan betalas på grund av ett förfarande som avses i 8 kap. 2 § 3 mom.,

11) *sammansatt stöd* stöd som är avsett att främja sysselsättningen av en långtidsarbetslös, varvid det kan bestämmas att arbetsmarknadsstödet skall betalas till arbetsgivaren antingen separat eller tillsammans med sysselsättningsstöd som avses i lagen om offentlig arbetskraftsservice, och

5 kap.

Förutsättningar för erhållande av arbetslöshetsdagpenning

4 §

Arbete som skall räknas in i löntagares arbetsvillkor

I arbetsvillkoret inräknas hälften av antalet kalenderveckor under vilka sådant arbete utförts i fråga om vilket arbetsgivaren för lönekostnaderna har fått arbetsmarknadsstöd och sysselsättningsstöd enligt lagen om offentlig arbetskraftsservice för samma tid.

7 kap.

Allmänna bestämmelser om arbetsmarknadsstöd

1 §

Rätt till arbetsmarknadsstöd

Sammansatt stöd kan på arbetsgivarens ansökan beviljas för lönekostnaderna för en långtidsarbetslös som är berättigad till arbetsmarknadsstöd. Den sysselsatte har inte

bete eller utbildning som förutsätts innan en arbetslöshetsförmån kan betalas *efter upprepat* förfarande som avses i 8 punkten och som visar att personen i fråga inte vill ta emot arbete, eller den tid i arbete eller *utbildning eller det deltagande i en arbetskraftspolitisk åtgärd* som förutsätts innan arbetsmarknadsstöd för arbetslöshetsdagar kan betalas efter ett förfarande som avses i 8 kap. 2 § 3 mom., 4 a § eller 6 § 3 mom.,

11) *högsta förhöjda lönesubvention* den subvention som avses i 7 kap. 9 § 3 mom. i lagen om offentlig arbetskraftsservice, och

5 kap.

Förutsättningar för erhållande av arbetslöshetsdagpenning

4 §

Arbete som skall räknas in i löntagares arbetsvillkor

Vid beräkningen av huruvida arbetsvillkoret enligt 3 § har uppfyllts skall beaktas hälften av antalet kalenderveckor under vilka sådant arbete utförts i fråga om vilket arbetsgivaren för lönekostnaderna har fått högsta förhöjda lönesubvention.

7 kap.

Allmänna bestämmelser om arbetsmarknadsstöd

1 §

Rätt till arbetsmarknadsstöd

Den som anställts med stödet har inte rätt till arbetslöshetsförmåner för den tid för vilken till arbetsgivaren betalas högsta förhöjda lönesubvention eller någon annan lö-

Gällande lydelse

rätt till arbetsmarknadsstöd för den tid för vilken stödet betalas till arbetsgivaren.

5 §

Resebidrag

Resebidrag betalas inte på grundval av ett sådant anställningsförhållande

1) där arbetsgivaren har beviljats stöd för lönekostnaderna av sysselsättningsanslag eller sammansatt stöd, eller

2) som har börjat innan Arbetskraftsmyndigheten har gett ett Arbetskraftspolitiskt utlåtande om beviljande av bidraget.

6 §

Sammansatt stöd

Arbetskraftsbyrån kan bestämma att sammansatt stöd skall betalas till arbetsgivaren, om

1) den sysselsatte är berättigad till arbetsmarknadsstöd när stödet beviljas,

2) den sysselsattes rätt till arbetslöshetsdagpenning har upphört på den grund som avses i 1 § 1 mom. 2 punkten (maximitid) eller den sysselsatte på grundval av arbetslöshet har fått arbetsmarknadsstöd för minst 500 dagar när stödet beviljas,

3) anställningsförhållandet inte har börjat när stödet beviljas, och

4) arbetsgivaren när stödet beviljas har förbundit sig att betala en lön som är minst lika stor som fullt arbetsmarknadsstöd enligt 9 kap. 1 § 1 mom. för arbetslöshetstid under vilken den sysselsatte på grund av begränsningen i 19 § 1 mom. sjukförsäkringslagen (självriskt看) inte får dagpenning eller någon annan motsvarande lagstadgad ersättning eller lön för sjukdomstiden av arbetsgivaren på någon annan grund.

Som tidpunkt för beviljande av stödet betraktas vid tillämpningen av 1 mom. den

Föreslagen lydelse

nesubvention som avses i lagen om offentlig Arbetskraftsservice och som finansieras av anslag för arbetsmarknadsstöd i enlighet med 7 kap. 12 a § 2 mom. i den nämnda lagen.

5 §

Resebidrag

Resebidrag betalas inte på grundval av ett sådant anställningsförhållande

1) där arbetsgivaren har beviljats lönesubvention som avses i 7 kap. 1 § i lagen om offentlig Arbetskraftsservice, eller

2) som har börjat innan Arbetskraftsmyndigheten har gett ett Arbetskraftspolitiskt utlåtande om beviljande av bidraget.

(upphävs)

dag då Arbetskraftsmyndigheten ger ett Arbetskraftspolitiskt utlåtande om beviljande av sammansatt stöd.

Sammansatt stöd kan beviljas även för lönekostnaderna för deltidsarbete.

Sammansatt stöd beviljas inte statens ämbetsverk och inrättningar.

På sammansatt stöd tillämpas dessutom vad som i lagen om offentlig Arbetskraftsservice eller med stöd av den bestäms om sysselsättningsstöd som beviljas Arbetsgivaren, om inte något annat bestäms i denna lag.

11 §

Försök med sammansatt stöd

Med avvikelse från de förutsättningar för sammansatt stöd som anges i 6 § 1 mom. 2 punkten kan sammansatt stöd fastställas att betalas till Arbetsgivaren, om den person som kommer att sysselsättas vid tidpunkten för beviljande av stödet fått Arbetsmarknadsstöd för minst 200 dagar på grundval av Arbetslöshet. Sammansatt stöd beviljas härvid som Arbetsmarknadsstöd utan den andel för sysselsättningsstöd som avses i lagen om offentlig Arbetskraftsservice.

I fråga om sammansatt stöd som beviljas med stöd av 1 mom. och arbete som utförs inom ramen för sammansatt stöd tillämpas i övrigt vad som föreskrivs om sammansatt stöd och arbete som utförs inom ramen för sammansatt stöd i denna lag och i lagen om offentlig Arbetskraftsservice och med stöd av dem. För uppnående av syftet med försöket kan dock statsrådet genom förordning föreskriva om undantag i fråga om förfarandet vid beviljande och utbetalning av stödet.

Om det för stödjande av en persons sysselsättning ansöks om sammansatt stöd som Arbetsmarknadsstöd utan andel för sysselsättningsstöd, börjar maximitiden för det sammansatta stödet med avvikelse från 9 kap. 7 § 3 mom. 2 punkten räknas från början, när personen efter tidigare arbete som utförs inom ramen för sammansatt stöd har fått Arbetsmarknadsstöd på grundval av Arbetslöshet för minst 200 dagar.

(upphävs)

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

Bestämmelserna i 1—3 mom. tillämpas till och med den 31 december 2005, dock så att sammansatt stöd som beviljats med stöd av denna paragraf på sin höjd kan betalas till och med den 31 december 2007.

8 kap.

Särskilda arbetskraftspolitiska begränsningar för arbetsmarknadsstöd

4 a §

Indragning av rätten till arbetsmarknadsstöd

Rätten att få arbetsmarknadsstöd vid arbetslöshet dras in för den som på grundval av arbetslöshet har fått arbetsmarknadsstöd för minst 500 dagar eller vars rätt till arbetslöshetsdagpenning har upphört på grund av att den maximitid som avses i 6 kap. 7 eller 9 § löpt ut och som efter att ha upphört att vara berättigad till arbetslöshetsdagpenning, på grundval av arbetslöshet har fått arbetsmarknadsstöd för minst 180 dagar, om han eller hon

1) vägrar ta emot eller lämnar ett arbete utan giltig orsak eller blir uppsagd från sitt arbete eller avstängd från arbetskraftspolitisk vuxenutbildning,

2) utan giltig orsak vägrar delta i sådan arbetsprövning, arbetslivsträning eller arbetspraktik som avses i 8 kap. i lagen om offentlig arbetskraftsservice och om vilken avtalats i den jobbsökar-, aktiverings- eller integrationsplan som utarbetats tillsammans med personen,

3) utan giltig orsak avbryter eller av eget förvållande blir tvungen att avbryta arbetsprövning, arbetslivsträning eller arbetspraktik.

En person vars rätt till arbetsmarknadsstöd vid arbetslöshet har dragits in i enlighet med 1 mom. har rätt att på nytt få arbetsmarknadsstöd vid arbetslöshet efter att han eller hon har haft ett arbete som beaktas vid beräkningen av huruvida arbetsvillkoret uppfyllts, har deltagit i utbildning som avses i 1 mom. 1 punkten eller i en arbetskraftspolitisk åtgärd som avses i 1 mom. 2

punkten i minst fem månader.

De utbetalningsdagar för arbetsmarknadsstöd som avses i 1 mom. räknas på nytt från början när personen blivit berättigad till arbetsmarknadsstödet efter att ha uppfyllt arbetsvillkoret och maximitiden för arbetslöshetsdagpenning löpt ut.

9 kap.

Arbetsmarknadsstödet belopp och varaktighet

2 §

Beloppet av sammansatt stöd

Till arbetsgivaren betalas i stöd för lönekostnaderna fullt arbetsmarknadsstöd enligt 1 § 1 mom.

(upphävs)

Stöd betalas inte om de kostnader som en persons lön åsamkar arbetsgivaren per månad är mindre än beloppet av fullt arbetsmarknadsstöd per månad. Som lönekostnader betraktas lön som betalas till en sysselsatt person före avdrag för den försäkrades lagstadgade avgifter och skatter samt dessutom arbetsgivarens lagstadgade socialskyddsavgift, arbetspensionsförsäkrings-, olycksfallsförsäkrings- och arbetslöshetsförsäkringspremier samt obligatorisk grupplivförsäkringspremie.

Bestämmelser om maximibeloppet av stöd som betalas till olika arbetsgivare och om förfarandet vid utbetalningen av stödet utfärdas genom förordning av statsrådet.

7 §

Arbetsmarknadsstödet varaktighet

Det kan bestämmas att sammansatt stöd skall betalas till arbetsgivaren för högst 24 månader per person. Kombinerat med sysselsättningsstödet kan det dock bestämmas att arbetsmarknadsstödet skall betalas till arbetsgivaren för högst 12 månader per person. Maximitiderna börjar räknas från början när en person

(upphävs 3 mom.)

1) efter att arbetsvillkoret uppfyllts och

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

maximitiden för arbetslöshetsdagpenning gått ut på nytt blivit berättigad till arbetsmarknadsstöd, eller

2) efter arbete för vilket sammansatt stöd betalats fått arbetsmarknadsstöd på grundval av arbetslöshet i minst 500 dagar.

11 kap.

Bestämmelser om verkställighet

1 §

Ansökan om arbetslöshetsförmåner

Grunddagpenning, arbetsmarknadsstöd och utbildningsdagpenning söks skriftligen hos Folkpensionsanstalten. Inkomstrelaterad dagpenning och utbildningsdagpenning söks skriftligen hos den arbetslöshetskassa där den arbetssökande är medlem. Ansökan om *sammansatt stöd eller* resebidrag kan också lämnas till Arbetskraftsbyrån.

2 §

Skyldighet att lämna uppgifter

Dessutom skall den som får arbetsmarknadsstöd anmäla följande förändringar i sina egna och makens samt familjens omständigheter till den som betalar ut arbetslöshetsförmånen:

4) en anställning som har upphört, om personen själv eller arbetsgivaren har fått arbetsmarknadsstöd för den,

4 §

Arbetskraftspolitiskt utlåtande

Arbetskraftsbyrån eller Arbetskraftskommisionen ger ett Arbetskraftspolitiskt utlåtande om de förutsättningar som anges i 2

11 kap.

Bestämmelser om verkställighet

1 §

Ansökan om arbetslöshetsförmåner

Grunddagpenning, arbetsmarknadsstöd och utbildningsdagpenning söks skriftligen hos Folkpensionsanstalten. Inkomstrelaterad dagpenning och utbildningsdagpenning söks skriftligen hos den arbetslöshetskassa där den arbetssökande är medlem. Ansökan om resebidrag kan också lämnas till Arbetskraftsbyrån.

2 §

Skyldighet att lämna uppgifter

Dessutom skall den som får arbetsmarknadsstöd anmäla följande förändringar i sina egna och makens samt familjens omständigheter till den som betalar ut arbetslöshetsförmånen:

4) en anställning som har upphört, om till personen själv har betalats arbetsmarknadsstöd för denna tid eller om till arbetsgivaren har betalats högsta förhöjda lönesubvention för anställningen,

4 §

Arbetskraftspolitiskt utlåtande

Arbetskraftsbyrån eller Arbetskraftskommisionen ger ett Arbetskraftspolitiskt utlåtande om de förutsättningar som anges i 2

kap., 7 kap. 3—7 §, 8 kap. och 9 kap. 7 § 2 och 3 mom. samt i 5 a kap. 2 § 1—3 mom. i lagen om offentlig arbetskraftsservice. I det arbetskraftspolitiska utlåtandet skall konstateras att en sysselsättningsplan utarbetats, tidpunkten då sysselsättningsplanen inleds, att en åtgärd ingår i sysselsättningsplanen samt andra omständigheter som är nödvändiga för att tillägg för sysselsättningsplan skall kunna betalas.

kap., 7 kap. 3—5 och 7 §, 8 kap. och 9 kap. 7 § 2 mom. i denna lag samt i 5 a kap. 2 § 1—3 mom. i lagen om offentlig arbetskraftsservice. I det arbetskraftspolitiska utlåtandet skall konstateras att en sysselsättningsplan utarbetats, tidpunkten då sysselsättningsplanen tas i bruk, att en åtgärd ingår i sysselsättningsplanen samt andra omständigheter som är nödvändiga för att tillägg för en sysselsättningsplan skall kunna betalas.

7 §

Betalning av arbetsmarknadsstöd till arbetsgivaren

Sammansatt stöd betalas för de dagar för vilka arbetsgivaren är skyldig att betala lön, dock högst för fem dagar per kalendervecka. Arbetsmarknadsstöd betalas dock inte för de dagar för vilka till arbetsgivaren med stöd av 28 § sjukförsäkringslagen betalas dagpenning eller moderskaps-, faderskaps- eller föräldrapenning enligt nämnda lag. Dessa ersättningsdagar inräknas i maximitiden på fem dagar.

(upphävs)

11 §

Återkrav av sammansatt stöd

Har sådant arbetsmarknadsstöd som betalas till arbetsgivaren använts i strid med lag eller en förordning av statsrådet eller i strid med villkoren i beslutet om beviljande, skall arbetsgivaren till Folkpensionsanstalten återbetala det stöd som betalats utan grund. På det belopp som skall återbetalas skall från och med den dag då stödet betalats ut betalas en årlig ränta enligt den räntefot om vilken bestäms i 3 § 2 mom. räntelagen (633/1982), ökad med tre procentenheter.

(upphävs)

Om det belopp som skall återbetalas inte betalas senast den dag som bestämts i beslutet om återkrav, skall från och med denna dag en årlig dröjsmålsränta betalas på det försenade beloppet enligt den räntefot som avses i 4 § 3 mom. räntelagen. I fråga

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

om återkrav av arbetsmarknadsstöd hos arbetsgivare gäller i övrigt i tillämpliga delar 10 §.

15 a §

Preskription av fordringar

Beslut om återkrav av ovan i 10, 11 och 12 § avsedda förmåner, stöd eller bidrag som betalats till ett för stort belopp *samt den ränta som bestäms med stöd av 11 §* skall fattas inom fem år räknat från utbetalningsdagen. En fordran som fastställts genom beslut om återkrav *och den dröjsmålsränta på fordran som bestäms med stöd av 11 §* preskriberas fem år efter det att beslutet gavs, om inte preskriptionen avbrutits innan dess. Preskriptionen av en fordran som fastställts genom beslut om återkrav och dröjsmålsräntan avbryts på det sätt som föreskrivs i 10 eller 11 § lagen om preskription av skulder (728/2003). Från detta avbrytande av preskriptionstiden börjar en ny fem år lång preskriptionstid.

12 kap.

Sökande av ändring

2 §

Begränsning av rätten att söka ändring

I beslut som gäller arbetsmarknadsstöd till arbetsgivaren eller arbetsmarknadsstöd som betalas så som resebidrag får ändring inte sökas genom besvär. I frågor som gäller undanröjande av beslut iaktas i tillämpliga delar 7 §. Den som är missnöjd med ett beslut om återkrav av arbetsmarknadsstöd som betalas till arbetsgivaren eller så som resebidrag får emellertid söka ändring däri genom besvär i enlighet med 1 §.

15 a §

Preskription av fordringar

Beslut om återkrav av i 10 och 12 § avsedda förmåner, stöd eller bidrag som betalats till ett för stort belopp skall fattas inom fem år räknat från utbetalningsdagen. En fordran som fastställts genom beslut om återkrav preskriberas fem år efter det att beslutet gavs, om inte preskriptionen avbrutits innan dess. Preskriptionen av en fordran som fastställts genom beslut om återkrav avbryts på det sätt som föreskrivs i 10 och 11 § i lagen om preskription av skulder (728/2003). Från avbrytandet av preskriptionstiden börjar en ny fem år lång preskriptionstid.

(upphävs)

13 kap.

Bestämmelser om erhållande och utlämnande av uppgifter

6 §

Rätt att lämna ut uppgifter på eget initiativ

Folkpensionsanstalten har rätt att utan hinder av sekretessbestämmelserna och andra begränsningar som gäller erhållande av uppgifter, till kommunen lämna ut personbeteckning och andra identifieringsuppgifter i fråga om sådana personer till vilka arbetsmarknadsstöd betalas av kommunens medel med stöd av 14 kap. 3 a § samt uppgifter om beloppet av utbetalt arbetsmarknadsstöd under den föregående månaden.

14 kap.

Särskilda bestämmelser

3 §

Finansieringen av förmånerna

Bestämmelser om finansieringen av den inkomstrelaterade dagpenningen för löntagare finns i lagen om finansiering av arbetslöshetsförmåner och om finansieringen av den inkomstrelaterade dagpenningen för företagare i lagen om arbetslöshetskassor.

Grunddagpenningen och den därtill anslutna barnförhöjningen betalas av statens medel och intäkter av löntagares arbetslöshetsförsäkringspremie. Grunddagpenningens förhöjningsdel och tillägg för sysselsättningsplan enligt 6 kap. 1 § 1 mom. finansieras med intäkter av arbetslöshetsförsäkringspremien. *Arbetsmarknadsstödet samt ersättning för uppehälle enligt 7 kap. 8 § i denna lag och enligt 10 kap. 3 § 3 mom. i lagen om offentlig arbetskraftsservice betalas av statens medel. Staten skall månatligen till Folkpensionsanstalten betala förskott för grunddagpenningen, arbetsmarknadsstödet och ersättningar för uppehälle så att förskottens belopp motsvarar*

14 kap.

Särskilda bestämmelser

3 §

Finansieringen av den inkomstrelaterade dagpenningen och av grunddagpenningen

Bestämmelser om finansieringen av den inkomstrelaterade dagpenningen för löntagare finns i lagen om finansiering av arbetslöshetsförmåner och om finansieringen av den inkomstrelaterade dagpenningen för företagare i lagen om arbetslöshetskassor.

Grunddagpenningen och den därtill anslutna barnförhöjningen betalas av statens medel och intäkter av löntagares arbetslöshetsförsäkringspremie. Grunddagpenningens förhöjningsdel och tillägg för sysselsättningsplan enligt 6 kap. 1 § 1 mom. finansieras med intäkter av arbetslöshetsförsäkringspremien.

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

det belopp som det beräknas att staten skall betala det året och att förskottet räcker till för att täcka utgifterna under varje månad. Arbetslöshetsförsäkringsfonden skall till Folkpensionsanstalten betala förskott för förhöjningsdelarna och tilläggen för sysselsättningsplan så att förskottens belopp motsvarar det belopp som det beräknas att arbetslöshetsförsäkringsfonden skall betala det året och att förskottet räcker till för att täcka utgifterna under varje månad. De förvaltningskostnader som Folkpensionsanstalten förorsakas av verksamhet enligt denna lag skall räknas till anstaltens förvaltningskostnader.

Genom förordning av statsrådet bestäms närmare om fastställandet och betalningen av förskott och slutlig finansiering till Folkpensionsanstalten och arbetslöshetskassorna.

Vad som i 1–3 mom. bestäms om arbetslöshetsdagpenning, arbetsmarknadsstöd och barnförhöjning tillämpas också på arbetslöshetsförmåner som betalas som utbildningsdagpenning.

Folkpensionsanstalten kan använda förskott som avses i 2 mom. också för kostnader som avses i artiklarna 69 och 70 i förordningen om samordning av social trygghet.

3 a §

Finansieringen av arbetsmarknadsstödet

Arbetsmarknadsstödet och den därtill anslutna barnförhöjningen betalas av statens medel till utgången av den betalningsperiod under vilken till personen på grundval av arbetslöshet har betalats arbetsmarknadsstöd för sammanlagt 500 dagar. Finansieringen av det arbetsmarknadsstöd och den därtill anslutna barnförhöjning som för arbetslöshetstid efter det betalats för trygghet av försörjningen för en arbetslös arbetssökande delas jämnt mellan statens medel och medlen i hemkommunen för mottagaren av arbetsmarknadsstödet.

De 500 utbetalningsdagarna för arbetsmarknadsstöd börjar räknas från början efter det att personen på nytt blivit berättigad

till arbetsmarknadsstöd efter att ha uppfyllt arbetsvillkoret och maximitiden för arbetslöshetsdagpenning gått ut. Det arbetsmarknadsstöd och den därtill anslutna barnförhöjning samt det resebidrag enligt 7 kap. 5 § som betalats ut för tiden för de åtgärder som avses i 7 kap. 1 § 2 mom. betalas dock alltid av statens medel, och arbetsmarknadsstöd som betalats ut för tiden för åtgärderna eller arbetsmarknadsstöd som betalats ut för den utbildningstid som avses i 10 kap. 3 § räknas inte in i de 500 utbetalningsdagarna för arbetsmarknadsstöd. Ersättning för uppehälle enligt 7 kap. 8 § i denna lag och enligt 10 kap. 3 § 3 mom. i lagen om offentlig arbetskraftsservice betalas av statens medel.

3 b §

Förskott som skall betalas för täckande av förmånerna

Staten skall månatligen till Folkpensionsanstalten betala förskott för grunddagpenningen så att förskottens belopp motsvarar det belopp som det beräknas att staten skall betala det året och att förskottet räcker till för att täcka utgifterna under varje månad. Arbetslöshetsförsäkringsfonden skall till Folkpensionsanstalten betala förskott för förhöjningsdelarna och tilläggen för sysselsättningsplan så att förskottens belopp motsvarar det belopp som det beräknas att arbetslöshetsförsäkringsfonden skall betala det året och att förskottet räcker till för att täcka utgifterna under varje månad.

Staten skall månatligen till Folkpensionsanstalten betala förskott för arbetsmarknadsstödet och ersättningar för uppehälle så att förskottens belopp motsvarar det belopp som det beräknas att staten skall betala det året. Staten skall dessutom till Folkpensionsanstalten betala ett så stort belopp att Folkpensionsanstaltens likviditet för betalning av arbetsmarknadsstödet vid varje tidpunkt är tillräckligt tryggad (likviditetsbelopp). Likviditetsbeloppet skall återbetalas till staten när det inte längre behövs för att trygga likviditeten för arbetsmarknadsstödet. Det beräknade belopp av likviditets-

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

beloppet som inte har återbetalts vid utgången av året beaktas som förskottsbetalning på statens andel när beloppet av statens finansieringsandel fastställs för det följande året.

Folkpensionsanstalten kan använda förskott som avses i 1 mom. också för kostnader som avses i artiklarna 69 och 70 i förordningen om samordning av social trygghet.

3 c §

Uppbörd av kommunernas finansieringsandel

Folkpensionsanstalten uppbär hos kommunerna månatligen i efterskott deras finansieringsandel, som Folkpensionsanstalten använder som en del av det arbetsmarknadsstöd den betalar ut. Om en kommun inte har betalt sin finansieringsandel senast på den förfallodag som anges genom förordning, uppbärs för dröjsmålstiden en dröjsmålsränta enligt den räntesats som avses i 4 § 1 mom. i räntelagen (633/1982).

Som hemkommun för en mottagare av arbetsmarknadsstöd betraktas den kommun som den dag enligt 3 a § 1 mom. då arbetsmarknadsstödet betalats ut är antecknad som mottagarens hemkommun i det befolkningsdatasystem som avses i befolkningsdatalagen (507/1993).

3 d §

Särskilda bestämmelser

Den utbildningsdagpenning och den därtill anslutna barnförhöjning som betalats ut som arbetsmarknadsstöd betalas av statens medel. Vad som i 3 a § och nedan i 2 mom. bestäms om arbetslöshetsdagpenning och barnförhöjning tillämpas också på arbetslöshetsförmåner som betalas som utbildningsdagpenning.

Genom förordning av statsrådet bestäms närmare om fastställandet och betalningen av förskott och slutlig finansiering till Folkpensionsanstalten och arbetslöshetskassor-

na, om uppbörden av kommunens finansieringsandel till Folkpensionsanstalten enligt 3 a § 1 mom. samt om betalningen av det likviditetsbelopp som avses i 3 b § 2 mom.

De förvaltningskostnader som Folkpensionsanstalten förorsakas av verksamhet enligt denna lag skall räknas till anstaltens förvaltningskostnader.

Denna lag träder i kraft den 20 .

På beslut om sammansatt stöd som fattats innan denna lag har trätt i kraft tillämpas de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet. Vid tillämpningen av 7 kap. 5 § 2 mom. 1 punkten jämföras med lönesubvention sammansatt stöd som beviljats och selsättningsstöd för lönekostnader som beviljats arbetsgivaren före lagens ikraftträdande.

Bestämmelserna i 8 kap. 4 a § tillämpas, om den som ansöker om arbetsmarknadsstöd har förfarit så som avses i lagrummet medan lagen är i kraft.

Till de utbetalningsdagar för arbetsmarknadsstöd på grundval av arbetslöshet som avses i 8 kap. 4 a § och 14 kap. 3 a § hänförs också arbetsmarknadsstöd som betalats före lagens ikraftträdande. Som arbetsmarknadsstöd som betalats på grundval av arbetslöshet betraktas också arbetsmarknadsstöd som före lagens ikraftträdande betalats ut för tiden för sådan arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte som avses i lagen om arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte. Lagens 14 kap. 3 § och 3 a—3 d § tillämpas i fråga om betalningsperioder för vilka Folkpensionsanstalten efter lagens ikraftträdande har betalt ut arbetsmarknadsstöd till den som ansökt om stöd.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.

3.

Lag**om ändring av lagen om utkomststöd**

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i lagen av den 30 december 1997 om utkomststöd (1412/1997) 9 § 4 mom.,
ändras 6 och 7 §, 11 § 2 mom. 2 punkten, 12 § 2 mom. 3 punkten och 15 § 2 mom., av dem
11 § 2 mom. 2 punkten sådan den lyder i lag 49/2005, samt
fogas till lagen nya 5 a—5 d, 7 a—7 c och 9 a § samt till 24 § ett nytt 2 mom. som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

5 a §

Statsandel för kostnaderna för grundläggande utkomststöd

Till kommunen betalas statsandel för finansiering av det grundläggande utkomststöd som avses i 7 §. Beloppet av statsandelen uppgår till 50 procent av kommunens kostnader för det grundläggande utkomststödet. Med en kommun jämställs det landskap som avses i lagen om ett förvaltningsförsök i Kajanaland (343/2003).

Länsstyrelsen är statsbidragsmyndighet i ärenden som gäller statsandelen.

5 b §

Fastställande, betalning och justering av förskott på statsandelen

Länsstyrelsen skall senast den 10 januari utan ansökan fastställa beloppet av de förskott som skall betalas till kommunerna respektive finansår.

Storleken av förskottet bestäms på basis av de faktiska kostnaderna för det grundläggande utkomststödet det år som började två år före finansåret. Det månatliga förskottet är 50 procent av tolfjedelen av de nämnda kostnaderna.

Förskotten betalas till kommunen månat-

ligen i lika stora poster senast den 11 varje månad. Förskotten betalas i hela euro.

För justering av förskotten skall kommunen varje år senast den 31 augusti lämna länsstyrelsen uppgifter om de kostnader som det grundläggande utkomststödet gett upphov till fram till utgången av juni under finansåret samt en uppskattning av de kostnader som det grundläggande utkomststödet ger upphov till under tiden juli-december. På basis av kommunens utredning justerar länsstyrelsen förskotten för resten av året, om uppskattningen av kostnaderna för det grundläggande utkomststödet under finansåret avviker med minst tio procent från de kostnader som använts vid beräkningen av förskott enligt 2 mom. Förskotten justeras från ingången av oktober så att det årliga sammanlagda beloppet av förskotten motsvarar 50 procent av de uppskattade kostnaderna för det grundläggande utkomststödet under finansåret.

5 c §

Fastställande av statsandelen

För fastställande av den slutliga statsandelen för kostnaderna för det grundläggande utkomststödet skall kommunen senast den 30 april under det år som följer efter finansåret tillstålla länsstyrelsen en utredning om de faktiska kostnaderna för det grundläggande utkomststödet (**statsandelsutredning**). Kostnaderna uppges till det belopp de uppgår till minskade med de poster som hänför sig till det grundläggande utkomststödet och som flutit in vid återkrav av utkomststödet under finansåret.

Länsstyrelsen skall på basis av kommunens statsandelsutredning fatta beslut om den slutliga statsandelen för kostnaderna för det grundläggande utkomststödet senast inom tre månader efter det att utredningen lämnades.

5 d §

Betalning av slutpost och återkrav av statsandelen

Slutposten av statsandelen till kommunen skall betalas senast inom en månad efter det att den slutliga statsandelen har fastställts. Om betalningen av slutposten fördröjs, skall en årlig dröjsmålsränta betalas enligt den räntesats som avses i 4 § 1 mom. i räntelagen (633/1982).

Kommunens överskjutande statsandel återkrävs till staten genom att det överskjutande beloppet dras av från förskott som senare betalas ut till kommunen.

Utan hinder av 2 mom. kan länsstyrelsen ålägga kommunen att återbetala den överskjutande statsandelen, om beloppet är betydande. Om det belopp som skall återbetalas inte betalas senast på den förfallodag som länsstyrelsen bestämt, skall en årlig dröjsmålsränta betalas enligt den räntesats som avses i 4 § 1 mom. i räntelagen.

Om den slutliga statsandelen avviker mindre än 10 euro från beloppet av den statsandel som betalats som förskott, utbetalas eller återkrävs inte skillnaden.

6 §

Fastställande av utkomststöd

Utkomststödet belopp är skillnaden mellan de utgifter och de disponibla inkomster och tillgångar som fastställs enligt denna lag.

7 §

Utgifter som skall beaktas

Då utkomststöd beviljas beaktas dels utgifter som täcks med en grunddel (*grunddel*), dels andra utgifter som beaktas i behövlig utsträckning (*tilläggsdel*).

Till de utgifter som täcks med grunddelen

6 §

Fastställande av utkomststöd

Utkomststödet belopp är skillnaden mellan de utgifter och de disponibla inkomster och tillgångar som fastställs enligt denna lag. *Inkomsterna och tillgångarna beaktas först när det grundläggande utkomststödet enligt 7 § beviljas.*

7 §

Grundläggande utkomststöd

Då *grundläggande utkomststöd* beviljas beaktas utgifter som täcks med en grunddel (*grunddel*) samt övriga *grundutgifter* så som bestäms särskilt nedan.

hör utgifter för kost och kläder, smärre hälso- och sjukvårdsutgifter samt utgifter som beror på personlig hygien och hemmets hygien, användning av lokaltrafik, prenumeration på dagstidning, televisionslicens, användning av telefon, hobby- och rekreationsverksamhet samt motsvarande utgifter som hänför sig till en persons och familjs dagliga uppehälle. Dessutom ingår i grunddelen sju procent av det nödvändiga beloppet av boendeutgifterna enligt 6 § lagen om bostadsbidrag (408/1975).

Med tilläggsdelen täcks vid behov andra boende- samt hälso- och sjukvårdsutgifter än de som ingår i grunddelen och andra utgifter till följd av en persons eller familjs särskilda behov eller förhållanden enligt vad som närmare bestäms genom förordning.

7 a §

Grunddel

Till de utgifter som täcks med grunddelen hör utgifter för kost och kläder, smärre hälso- och sjukvårdsutgifter samt utgifter som beror på personlig hygien och hemmets hygien, användning av lokaltrafik, prenumeration på dagstidning, televisionslicens, användning av telefon, hobby- och rekreationsverksamhet samt andra motsvarande utgifter som hänför sig till en persons och familjs dagliga uppehälle.

Dessutom ingår i grunddelen sju procent av det nödvändiga beloppet av boendeutgifterna enligt 6 § i lagen om bostadsbidrag (408/1975).

7 b §

Övriga grundutgifter

Utöver de utgifter som täcks med grunddelen beaktas som övriga grundutgifter i behövlig utsträckning

1) boendeutgifter enligt 6 § i lagen om bostadsbidrag, bortsett från den andel om sju procent som ingår i grunddelen,

*2) kostnader för användning av hushålls-
elektricitet,*

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

- 3) hemförsäkringspremier, samt
4) hälso- och sjukvårdsutgifter som inte är ringa.

7 c §

Behovsprövat utkomststöd

Då behovsprövat utkomststöd beviljas beaktas i behövlig utsträckning särskilda utgifter, som omfattar utgifter för barndagvård och andra utgifter på grund av boende än de som avses i 7 a och 7 b §. Dessutom kan beaktas utgifter som på grund av en persons eller familjs särskilda behov eller förhållanden ansetts nödvändiga för tryggande av försörjningen eller främjande av förmågan att klara sig på egen hand.

Som en persons eller familjs särskilda behov eller förhållanden kan anses till exempel långvarigt utkomststöd, en långvarig eller svår sjukdom samt särskilda behov i anslutning till barns hobbyverksamhet.

Undantagsvis kan beaktas även boendeutgifter som med stöd av 7 a § täcks med utkomststödet grunddel.

9 §

Grunddelens storlek

Om indexjustering av grunddelen bestäms genom förordning.

(upphävs 4 mom.)

9 a §

Justering av grunddelen

Beloppen av utkomststödet grunddel justeras enligt bestämmelserna i lagen om folkpensionsindex (456/2001).

De belopp av grunddelen som bestäms i 9 § motsvarar det poängtal för folkpensionsindex enligt vilket de folkpensioner som betalades i januari 2001 har beräknats.

11 §

Inkomster som skall beaktas

Som inkomster beaktas dock inte

2) regelbundna inkomster för ett barn under 18 år, till den del dessa inkomster är större än de utgifter som enligt 7 § skall beaktas för barnets del,

11 §

Inkomster som skall beaktas

Som inkomster beaktas dock inte

2) regelbundna inkomster för ett barn under 18 år, till den del dessa inkomster är större än de utgifter som enligt 7 och 7 c § skall beaktas för barnets del,

12 §

Tillgångar som skall beaktas

Som tillgångar beaktas dock inte

3) tillgångar som tillhör ett barn under 18 år, till den del dessa tillgångar är större än de utgifter som enligt 7 § skall beaktas för hans del, samt

12 §

Tillgångar som skall beaktas

Som tillgångar beaktas dock inte

3) tillgångar som tillhör ett barn under 18 år, till den del dessa tillgångar är större än de utgifter som enligt 7 och 7 c § skall beaktas för barnets del, samt

15 §

Tiden för vilken utkomststöd fastställs

Då de utgifter enligt 7 § som utgör grund för utkomststödet samt inkomsterna och tillgångarna enligt 11 och 12 § räknas ut, beaktas utgifterna, inkomsterna och tillgångarna för den tidsperiod för vilken utkomststödet fastställs. Inkomsterna kan dock delas upp i poster som beaktas under flera sådana tidsperioder för vilka utkomststöd fastställs, om det är skäligt med beaktande av inkomstens engångsnatur eller grunden för den eller dess användningsändamål.

15 §

Tiden för vilken utkomststöd fastställs

Då de utgifter enligt 7 och 7 c § som utgör grund för utkomststödet samt inkomsterna och tillgångarna enligt 11 och 12 § räknas ut, beaktas utgifterna, inkomsterna och tillgångarna för den tidsperiod för vilken utkomststödet fastställs. Inkomsterna kan dock delas upp i poster som beaktas under flera sådana tidsperioder för vilka utkomststöd fastställs, om det är skäligt med beaktande av inkomstens engångsnatur eller grunden för den eller dess användningsändamål.

24 §

Ändringssökande

Är kommunen missnöjd med ett beslut som gäller fastställande eller återkrav av statsandelen med stöd av 5 a—5 d §, har den rätt att inom 30 dagar från delfäendet skriftligen yrka på att länsstyrelsen rättar sitt beslut. Ett beslut som har meddelats med anledning av ett rättelseyrkande får överklagas hos högsta förvaltningsdomstolen så som bestäms i förvaltningsprocesslagen (586/1996).

Denna lag träder i kraft den 20 .
Genom denna lag upphävs förordningen av den 30 januari 1998 om utkomststöd (66/1998) jämte ändringar. Lagen tillämpas på beslut om utkomststöd som fattas efter ikraftträdandet.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.

Utän hinder av 5 a § år 2006 grunden för förskott på statsandelen 90 procent av kommunens faktiska utgifter för utkomststödet 2004, och 2007 på motsvarande sätt 90 procent av de faktiska utgifterna för utkomststödet 2005. Det månatliga förskottet på statsandelen är 50 procent av tolfjedelen av de utgifter som ligger till grund för den.

4.

Lag**om ändring av lagen om statsandelar till kommunerna**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen av den 20 december 1996 om statsandelar till kommunerna (1147/1996) 7 § 1
och 2 mom.,
av dem 7 § 2 mom. sådant det lyder i lag 1360/2001, samt
fogas till lagen en ny 12 b § som följer:

Gällande lydelse

7 §

*Utjämning av statsandelarna på basis av
skatteinkomsterna*

Kommunen beviljas en på skatteinkoms-
terna baserad ökning av statsandelen (*ut-
jämningstillägg*), om dess kalkylerade skat-
teinkomst per invånare är mindre än 90
procent av det belopp som fås genom att
alla kommuners sammanräknade skattein-
komster delas med kommunernas samman-
räknade invånarantal (*utjämningsgräns*).
Utjämningsstillägget beräknas så att summan
av det och kommunens kalkylerade skatte-
inkomster utgör beloppet enligt utjäm-
ningsgränsen.

Om kommunens kalkylerade skattein-
komst per invånare överskrider utjämnings-
gränsen, minskas kommunens statsandelar
med ett belopp som utgör 40 procent av
skillnaden mellan de per invånare i kom-
munen beräknade kalkylerade skattein-
komsterna och utjämningsgränsen, dock
högst 15 procent av kommunens kalkylera-
de skatteinkomst (*utjämningsavdrag*).

Föreslagen lydelse

7 §

*Utjämning av statsandelarna på basis av
skatteinkomsterna*

Kommunen beviljas en på skatteinkoms-
terna baserad ökning av statsandelen (*ut-
jämningstillägg*), om dess kalkylerade skat-
teinkomst per invånare är mindre än 91,5
procent av det belopp som fås genom att
alla kommuners sammanräknade *kalkylera-
de* skatteinkomster delas med kommunernas
sammanräknade invånarantal (*utjämnings-
gräns*). *Kommunens statsandelar ökas med
ett utjämningsstillägg som motsvarar belop-
pet av skillnaden mellan utjämningsgränsen
och kommunens kalkylerade skatteinkomst.*

Om kommunens kalkylerade skattein-
komst per invånare överskrider utjämnings-
gränsen, minskas kommunens statsandelar
med ett belopp som utgör 37 procent av
skillnaden mellan de per invånare i kom-
munen beräknade kalkylerade skattein-
komsterna och utjämningsgränsen (*utjäm-
ningsavdrag*).

12 b §

*Beaktande av arbetsmarknadsstöd och ut-
komststöd i den allmänna statsandelen*

*Kommunens allmänna statsandel ökas el-
ler minskas med ett belopp som beräknats*

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

så som bestäms i 2—4 mom. på grundval av de utgifter för arbetsmarknadsstödet och utkomststödet som kommunen ansvarar för. De beräkningar som avses i denna paragraf görs med uppgifterna för 2003 enligt kostnadsnivån för 2005.

När ökningen eller minskningen av den allmänna statsandelen beräknas, ökas de arbetsmarknadsstöd som betalats till i kommunen bosatta personer som fått arbetsmarknadsstöd på grund av arbetslöshet för minst 500 dagar med kommunens utgifter i anslutning till det grundläggande utkomststödet, och beloppet divideras med två. Det erhållna beloppet minskas med den andel av den kalkylerade kostnaden för det grundläggande utkomststödet som inte kalkylmässigt täckts av den statsandel som beviljats för ändamålet samt med de ökning av kommunens statsandel som 2006 föranleds av att statsandelsprocenten för social- och hälsovård höjs med 0,56 procentenheter och av att den utjämningsgräns som avses i 7 § 1 mom. höjs med en procentenhet från 90 procent.

Kommunens allmänna statsandel ökas eller minskas 2006 med hela det belopp som beräknats enligt 2 mom. Beloppet sänks för alla kommuner med 2,9 euro per invånare 2007 och dessutom med 2,9 euro per invånare 2008. Därefter ändras inte ökningen eller minskningen av den allmänna statsandelen.

Som kommunens utgifter för det grundläggande utkomststödet betraktas utgifter som motsvarar 90 procent av kommunens totala utgifter för utkomststödet 2003.

Denna lag träder i kraft den 20 .

5.

Lag**om ändring av 18 § i lagen om planering av och statsandel för social- och hälsovården**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen av den 3 augusti 1992 om planering av och statsandel för social- och hälsovården (733/1992) rubriken för 18 § och 18 § 1 mom., av dem 18 § 1 mom. sådant det lyder i lag 1290/2004, som följer:

Gällande lydelse

18 §

Bibehållande av kostnadsfördelningen

Kostnaderna för den kommunala social- och hälsovården fördelas mellan kommunerna och staten så att kommunernas andel av de kostnader som bestäms enligt denna lag är 67,01 procent och statens andel 32,99 procent. *Om det enligt 3 § 2 punkten i statsandelslagen har beslutats att den årliga förändringen i kostnadsnivån under vissa år skall beaktas med mindre än det fulla beloppet, skall detta vid kostnadsfördelningen mellan staten och kommunerna beaktas så att statens andel minskar så att den motsvarar den nedsatta justeringen av kostnadsnivån för åren i fråga.*

Föreslagna lydelse

18 §

Statsandel för kommunernas driftskostnader för social- och hälsovården

Kostnaderna för den kommunala social- och hälsovården fördelas *åren 2006 och 2007* mellan kommunerna och staten så att kommunernas andel av de kostnader som bestäms enligt denna lag är *66,68 procent* och statens andel *33,32 procent*.

Denna lag träder i kraft den 20 .